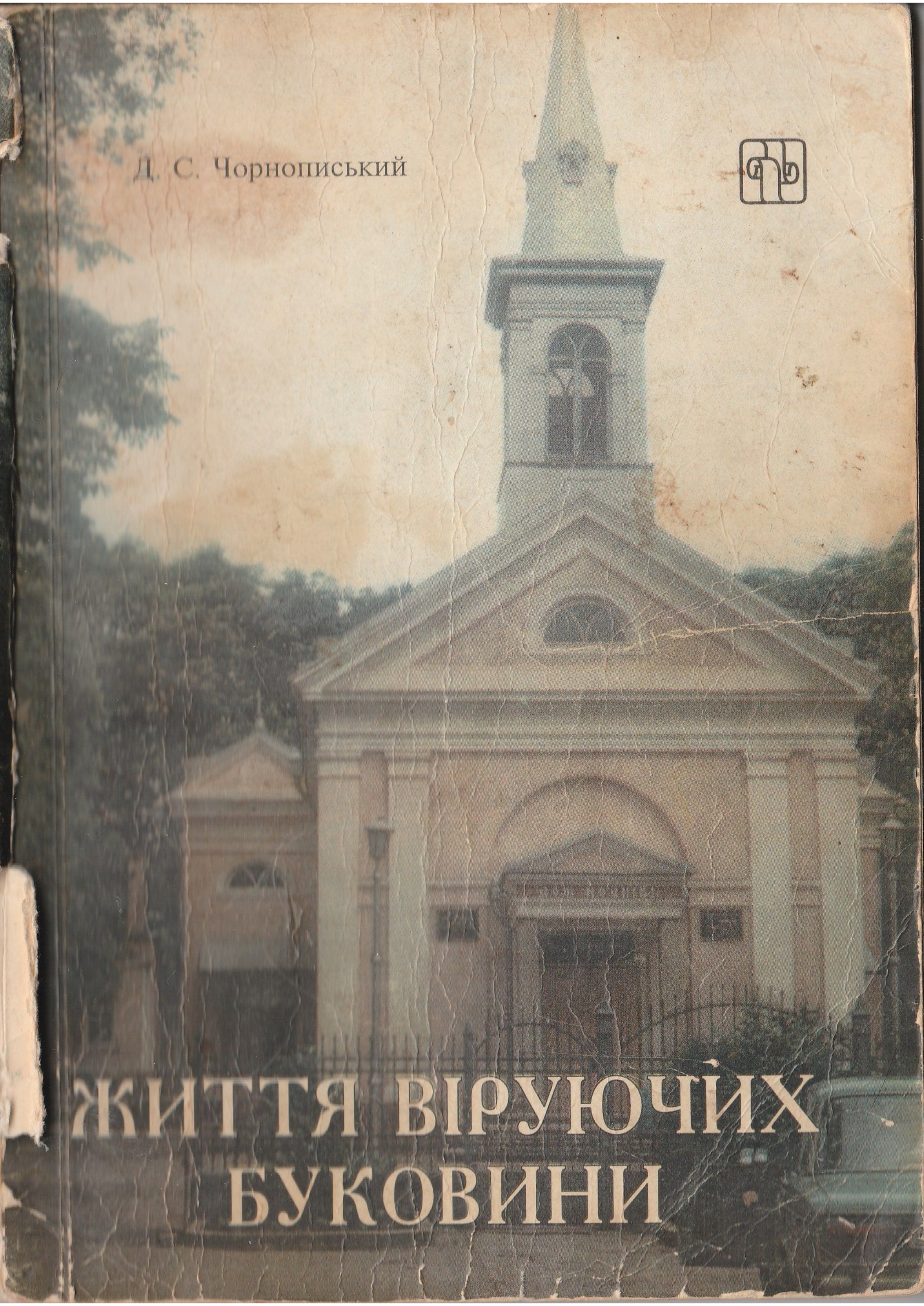
Д. С. Чорнописький

Життя віруючих Буковини

Д. С. Чорнописький

ЖИТТЯ ВІРУЮЧИХ БУКОВИНИ 1914 - 1994

Християнський благодійний
видавничий фонд

1995

ПЕРЕДМОВА

«Для всього свій час, написано в мудрій та вічній книзі Еклезіаста, — і година своя кожній справі під небом: ...час мовчати і час говорити...» (Еклезіаста 3:1, 7). Був час мовчати, і настав час говорити. Говорити про віру нашу в Отця нашого Господа і Сина Однородженого, Ісуса Христа, Спасителя людства, і про віруючих братів та сестер, які в тяжкий час, в «час виривати посаджене» — садили, в «час помирати» — народжувались знову, в «час вбивати» — лікували, в «час руйнувати» — будували, в «час розгубити» — шукали, в «час ненавидіти» — любили. Любили так, як любить кожного Бог, бо Бог є любов, і свою любов Він дарує тим, котрі вірять в Нього, дарує їм для того, щоб вони дарували її іншим.

Настав час говорити. Говорити не для того, щоб когось величати або критикувати, а говорити для нашої історії, бо знання і зберігання історії є біблійною заповіддю тим, хто вірить в Слово Боже. (Повторення Закону 8: 2) — говорить Господь Своєму народові.

«Згадайте ж про перші дні ваші, як ви просвітилися і витерпіли запеклу боротьбу страждань» (Євреїв 10: 32), — говорить нам ап. Павло. Залишився позаду довгий і тяжкий шлях боротьби віруючих з атеїстами. На цьому шляху Бог завжди вибирав когось, хто йшов би попереду і вів за собою інших. Тому Слово Боже говорить так: «Спогадуйте наставників ваших, що вам говорили Слово Боже; і, дивлячись на кінець їхнього життя, переймайте їхню віру» (Євр. 13: 7).

Книга Дмитра Степановича Чорнописького «Життя віруючих Буковини 1914 — 1994» — відповідь на ці заповіді нашого Господа. Ця книга — не нарис з історії братства євангельських християн-баптистів на Буковині, і не хронологічний перелік подій. Книга Д.С. Чорнописького — це життя самого братства на протязі семидесяти років, це щастя віри і біль страждань, щастя надії і біль розчарувань, щастя всеперемагаючої любові в Ісуса Христа, Господа і Спасителя нашого.

Тому я впевнений, що ця книга буде обережним сигналом для майбутніх поколінь.

Кандидат філологічних наук,
доцент Чернівецького державного університету
Г.Я.Жерновей

ВСТУП

З причини відзначення в 1966 році ювілею Чернівецької церкви ЄХБ, віруюча молодь зацікавилась розшуками стежок, якими Слово Боже проникало на Буковину.

Підтримавши це зацікавлення, декілька братів та сестер запропонували автору даного твору написати історичний нарис п'ятидесятирічного шляху Євангельської проповіді на Буковині.

З нагоди ювілею було написано першу частину цієї книги. З Божою допомогою, в представленому увазі читача короткому описі, ми показали початок Євангельського руху на Буковині, зокрема, в центрі Буковини — місті Чернівцях. Особливу увагу звернуто на розвиток християнської молоді в Чернівецькій громаді віруючих баптистів, яка завжди була і є в тісному зв'язку, в одній родині з усіма віруючими.

В описі значне місце виділено досить цікавому спадкоємству віруючих людей в місті Чернівцях — це вікриті диспути віруючих з атеїстами перед громадянами міста, а також показано святкування ювілею.

Ця збірка, ілюстрована історичними фотографіями, проіснувала серед Чернівецької молоді 10 років і користувалась доброю шаною.

З благословенним зростанням Чернівецької церкви ЄХБ атеїстичні атаки почастішали так, що за останні 10 років подій відбулося значно більше, ніж за 50 попередніх...

Зібравши в другу частину деякі події десятирічного шляху Чернівецької церкви, ми показали життя віруючих у Радянському Союзі та їх фактичну свободу.

Та найважчим для автора було розкриття негативних сторін життя віруючих, котрих, на привеликий жаль, є немало. Здається, краще було б про них не згадувати, але Біблія для нашої пильності і застереження показує всі недоліки, помилки і, навіть, занепад, як окремих осіб, так і всього народу Божого. Це для того, щоб ми, читаючи Біблію, могли бути пильні і не допускати тих помилок, які траплялись в наших попередників.

Історія — це літопис подій.

Нечесно було б зупинитися лише на негативних сторонах діяльності атеїстів, адже у них є і позитивні.

Однією із позитивних сторін нашого уповноваженого в справах релігії — це те, що він категорично відмовив віруючим баптистам, які збиралися у тісненькому молитовному будиночку на Жучці добудувати веранду і розібрати перегороджувальну стіну.

Результат цієї заборони — чудових п'ять молитовних будинків, які побудовані тепер у нашому місті.

Історичні спостереження показують атеїстам даремність всіх їх старань.

Істинно віруючі — це динаміт; чим більше тиск, тим більше розповсюджується вістка Євангелії.

Для того, щоб зібрати необхідні матеріали, автору довелось прикласти багато зусиль та залучити для цього чимало відповідальних осіб, котрим автор виражає щиру вдячність.

Всі ми визнаємо, що цей твір має ще багато недоліків, прогалин, граматичних та стилістичних помилок, які, сподіваємось, читачі нам вибачать...

Частина 1

ПЕРША ВІСТКА СЛОВА БОЖОГО НА БУКОВИНІ

1914 - 1964 р.р.

ВИНИКНЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Про зібрання в місті Чернівцях тепер відомо багатьом з нашого братства. У 1960 — 1965 р.р. воно стало приваблювати багатьох гостей з братства всього Радянського Союзу.

У нас на Буковині проводять свої відпустки брати та сестри з Приморського краю, Кавказу, Центральних районів Росії, та інших країн.

Всі, хто відвідав наше зібрання, залишаються задоволеними та не жалкують про час, силу та кошти, які були затрачені на цю подорож.

Питанням про виникнення та розвиток нашої Чернівецької церкви молодь почала цікавитись вже давно. Протягом багатьох років невеличка група молоді намагалась знайти ті стежки, якими проникала Євангельська вістка в наш Буковинський край.

Цей коротенький історичний опис був підготовлений до 50-річного ювілею. В ньому висвітлюється шлях за період 1914-1964 р.р.

Сподіваюсь, що кожен читач буде зацікавлений познайомитись з історією виникнення баптистської общини на Буковині та деякими відомостями про край, у якому ми живемо...

У 1775 році, з приєднанням до Австрії, наш край був названий Буковиною, по великій кількості букових лісів, розташованих на цій території.

До цього часу наша земля була принадою різних кочових народів, які грабуючи її, наживались. Тому цей край був дуже відсталий в порівнянні з іншими європейськими країнами. Населення Буковини було малочисленне та бідне. Міста і села були розкидані серед глухих буковинських лісів. Після приєднання до Австрії населення починає помітно зростати. Якщо до 1775 року населення на Буковині становило близько 75.000 чоловік, то за 25 років воно зросло майже у три рази, тобто близько 200.000 чоловік. Зокрема, в місті Чернівцях до 1775 року було всього 290 сімей, а через 12 років було вже 2.686 жителів, котрі мешкали в 414 будинках.

У 1783 році Йосип II з'єднав Буковину з Галичиною, утворивши Галицьке королівство, яке проіснувало 71 рік (до 1854 року). З 1854 року до 1918 року Буковина вважалась самостійним герцогством.

XIX століття відзначається збільшенням населення і бурхливим розквітом промисловості нашого краю. Під кінець цього століття населення зросло майже в 10 разів, у порівнянні з 1775 роком, і становило 700.000 чоловік, а в Чернівцях, більше як у 20 разів — і на 1898 рік тут вже проживало 61.000 чоловік. За цей час були перебудовані центральні квартали міста. У 1830 році народний суд був перетворений в Магістратуру, для якої був побудований будинок (сучасний облвиконком). А в 1845 році була побудована міська управа (тепер міська рада).

Ріст промисловості та розбудова міста були настільки великими, що за темпами розбудови під кінець цього століття місто Чернівці сягає великих міст Західної Європи. Ця величезна робота була успішно здійснена завдяки тому, що всі жителі міста, незалежно від їх націй, віровчень і навіть, соціального положення, присвятили багато часу та сили на її виконання. До цього часу кожен мешканець Чернівців був сином свого рідного міста, не залежно від того, хто б він не був за національністю та за вірою.

Але якщо значно поліпшився економічний добробут, то духовне і політичне становище погіршало. Кінець XIX століття підготував занепад інтернаціоналізму, а на початку XX століття відбувся його остаточний розпад. Саме тоді мешканці рідного міста перестали називатись його синами, а були лише громадянами міста. Таке становище було аж до першої світової війни. Не одна людина стала жертвою політичної боротьби. Не допомогло навіть те, що протилежні табори були одного віросповідання, тобто українці і румуни, хоч були і православні, та не могли поміститися в одній церкві, бо вони були з протилежних таборів. Розгортається боротьба між партіями, націями і вірами.

Ось серед такого жахливого становища на Буковину проникає перший промінь Євангелії. У час, коли Буковина належала до Молдавії, майже все населення вважалось православним, за винятком магометан (турків), вірмен та євреїв. З приходом Австрійських військ з'явилась потреба в католицькому священникові та церкві.

Перша католицька церква була побудована у 1775 році та проіснувала до 1814 року. У 1814 році католики закінчили будову великої церкви, а свою дерев'яну продали протестантам, котрі перенесли її на місце, де тепер знаходиться будинок політичної пропаганди.

Протягом XIX століття на Буковину переселилось багато німців, чехів, мадьярів, євреїв та людей з інших народностей. Так що під кінець XIX століття на Буковині нараховувалось близько десяти течій християнської віри. Якщо привести точні дані за 1890 рік, то ця таблиця буде виглядати так:

1. Східно-грецькі	—	450.773
2. Східно-вірмяеські	—	564
3. Липовани	—	3.213
4. Римо-католики	—	72.389
5. Греко-католики	—	19.810
6. Вірмено-католики	—	747
7. Старо-католики	—	2
8. Євангельські лютерани	—	15.868
9. Євангельські кальвіністи	—	476
10. Ізраїльтяни	—	82.717
11. Магометани	—	3
12. Без віровизнання	—	47
Всього:	—	646.609

У минулому XIX столітті статистика не згадує про віруючих баптистів на Буковині. Але вже в першому десятиріччі XX століття перші групи баптистів з'являються серед німецького населення. Крім цього, багато хто з місцевих жителів побував в військових, або економічних справах в Угорщині, Чехії та Австрії. Пізніше багато буковинців потрапило до полону та були відправлені в Італію та інші держави, де всі вони мали змогу чути про Євангельський рух, який розповсюджувався від Палестини в усіх напрямках. Деякі з них, почувши Слово Боже — покаялись, прийняли хрещення та повернулись на Буковину вже новонародженими християнами. Перш за все, вони принесли благу вістку своїй родині, а потім і всім близьким, сусідам.

Так один брат із села Петрівці, будучи декілька років у Чехії, познайомився з віруючими, пізніше — покаявся, прийняв хрещення. Коли приїхав у село, то розповідав своїм односельчанам про своє спасіння. Таким чином, насіння Слова Божого, посіяне ним, прийнялось у багатьох серцях. І в 1912 році там вже організувалась невелика община баптистів. Це була перша община з місцевого населення на Буковині.

У Чернівцях віруючі баптисти були проїздом, або тимчасово. Це були переважно студенти, які навчались в університеті, приїхавши з різних західно-європейських країн. На постійне місце проживання у Чернівці переїхали брати німці Дікман і Малишевський, як представники біблійного товариства. Вони розповсюджували Біблії і, разом з тим, розповідали людям про спасіння через жертву Ісуса Христа. У 1912 році брат Малишевський привіз Біблії в село Нижні Петрівці, а у Петрівцях того часу, жив німець Якуб Шніл і поляк (протестант) Душинський Леопольд. Малишевський розмовляв з місцевим селянином Грижінку Тодором, залишив йому Біблію, при від'їзді попросив Душинського продовжувати з ним почату розмову. В цьому році у своє село повернулись із Трансільванії Каланча Онуфрій і Петреску Георгій. У Трансільванії вони познайомились з віруючими, і у вересні

1911 року прийняли хрещення у місті Тиргу-Муреш. Повернувшись додому, вони познайомились з братом Малишевським і Якубом Шнідом. Тепер вони стали влаштовувати зібрання, на які сходилось багато зацікавлених людей. Про це довідались баптисти Чехії, і в 1913 році послали з Праги пресвітера Толер Теодора, який 25 травня 1913 року звершив перше водне хрещення на Буковині. Водне хрещення:

1. Грижінку Теодор
2. Грижінку Петро
3. Скіпор Василь
4. Козарюк Агафія
5. Старищук Зиновія

Далі Слово Боже почало поширюватись по селах Корчешти, Іжешти, Каменка.

Пізніше в 1918 році в село Банилів з італійського полону повернувся вже віруючий Загул Василь, знайшов у своєму селі віруючих німців, і з ними відвідував Петрівську общину, аж доки не організували зібрання у своєму селі. Роком пізніше у другій частині Чернівецької області (колишній Бесарабії) повернулись з Австрійського полону Синжерян Матвій Йосипович, що прийняв водне хрещення. В село Форосна, у 1917 році повернувся Мидинський Антон Павлович, який також прийняв водне хрещення. Обидва вони стали проповідувати Слово Боже по всій Бесарабії: у Хотині, Несвої, Грозинцях та інших селах, після чого в цих селах з'явилися віруючі.

В північній частині Буковини в ці часи також проповідувалось Слово Боже. У 1916 році в російських військах, які брали участь в Брусилівському прориві, був брат Мидушевський, котрий побував у селах Самушин, Вікно, Погорилівка, де був поранений. У 1918 році з російського полону повернувся Чорнописький Степан Іванович в село Погорилівку, але він не показав себе віруючим ні словом, ні ділом, лише написав під кожною іконою біблійний віршик. Він довго чекав на однодумця у справі, але сам, боячись заколоту, не взявся ні за яку справу.

У 1925 році в село Самушин повернувся з Америки Пацаранюк Георгій. Він привіз з собою Біблію і багато духовної літератури. Він гаряче взявся розповідати людям про Біблію і правду. Через кілька тижнів він приїхав у село Чорний Потік до млина і, при нагоді, став розповідати мельникові про Біблію. Мельник сказав, що він не дуже розбирається в вірі, але через дорогу живе управитель церковного хору, котрий більше в цьому розуміє. Коли Пацарнюка запросили і стали обидва читати, і розбирати, то й день минув. Його запросили залишитись і на другий день. Управитель церковного хору Самборський на другий день покликав своїх знайомих і разом стали читати Біблію і розбиратися у правді. Через декілька днів майже весь церковний хор покаявся. Вже в неділю піп застерігав своїх парафіян, щоб береглися

цієї «чуми». Підручний попа Ганкевич Манолій вирішив піти до Чорного Потоку і навернути «заблудлих», так як то були його знайомі.

Коли відбулася його розмова з віруючими, то і він повірив та повернувся у своє село Погорилівку вже з іншими думками. В неділю піп трохи запізнився на службу, а тим часом його місце без страху зайняв Ганкевич і почав людям розповідати, як їх обдурюють попи. Скоро прибіг піп і віддав його бесіду прокляттю, але було вже пізно. Люди давно вже пізнали несправедливість православного духовенства.

Перед весняним обходом погорилівського поля, для посвяти, піп зібрав цілу громаду людей, котрі винесли з церкви хоругви і пішли святити поле. До цієї громади приєднався і Ганкевич, котрий так переконав цю громаду про гріховність вірити в ікони, котрі вони винесли, що люди знесли хоругви в піраміду і залишили їх в далекому полі. В селі Погорилівка розпочався християнський рух. З Погорилівки пішла вістка Слова Божого в село Вікно, потім Добринівці, Баламутівку, Ржавинці і Громешти.

В місті Чернівцях до 1922 року віруючі були тільки німці, котрі сходились на зібрання до брата Дікмана по вулиці Чапаєва. Із місцевих буковинців в Чернівцях не було жодного члена до 1922 року.

Ось історія перших віруючих в Чернівцях.

У грудні 1917 року Іордакій Бордіян приїхав на 25-денну відпустку з Моравійського госпіталю. Дружина йому повідомила, що в Чернівцях є якась група штундистів. Вони збираються разом і щось читають з Чорної книги. Бордіян був дуже зацікавлений, що ж то за Чорна книга і що у ній написано? У 1918 році його знову призвали до військової служби. На фронті Бордіян попав в італійський полон. У полоні він познайомився з трьома віруючими, котрі продали йому Новий Заповіт. Прочитавши Євангеліє, Бордіян зрозумів, що не книга ця чорна, а діла наші і серця чорні, а ця — навпаки, нас очищає і вибілює. Недовго прийшлося читати йому Новий Заповіт. Скоро книгу від нього забрали і кинули у вогонь. Євангеліє згоріло, але Слово Боже залишилось в його серці.

Пресвітер Дікман звершує хрещення на річці Прут, Чернівці, 1926 р.

У 1919 році Бордіян повертається з Італії додому, і тут починається його щоденний хрест. З одного боку, його дружина не переставала бути для нього щоденною споко-

сою, а з другої, — попи. Недалеко від Бордіяна жив піп, котрий викликав його на дискусію. В цій дискусії брав участь Цуркан — їх близький сусід, котрий при цій розмові пізнав істинного Бога і покаявся.

Незабаром із російського полону повернувся Козьма, котрий вже покався. Ось ці троє чернівчан відшукали групу віруючих німців і стали приходити до них на зібрання.

Почувши про це, брати з Бухаресту прислали одного пресвітера на прізвище Штробель, котрий звершив водне хрещення братам румунам. Хрещення відбулось у 1926 році на річці Прут в районі села Біла. Першим увійшов у воду Бордіян, потім Цуркан і Козьма. Після приєднання братів румунів, німці приготували стіл Любові. Цей день був великим подарунком для нашого міста Чернівці. Після цього, всі, як одна родина пішли на Цецино до брата Бордіяна. Тут уже був присутній і шеф.

Після хрещення і цього радісного обіду, після довгих проповідей покаявся Остафій Григорь і його дружина Домка. Незабаром покаялась вся родина Гнатюка.

З приростом членів, зібрання було перенесене до брата Цибульського по вулиці Маковея. Почувши про пробудження буковинського народу, з Америки прислали місіонера Андриша. У 1927 році у Чернівці приїхав брат Годороба. Він збудував собі будинок по вулиці Міліївській і віддав одну кімнату для зібрання. У 1932 році братів румунів було 32 члени. Вони сходились на Роші у брата Годороби до 1939 року. За цей час число членів виросло приблизно до 64.

Німці сходились у брата Цибульського на вулиці Маковея до 1926 року, а потім арендували в одного єврея будинок по вулиці Заньковецькій, де проводили своє зібрання 10 років. З 1936 до

***Чернівці, вул. Миліївська, приблизно 1934 р.
В центрі — місіонер з Африки.***

1938 р.р. німецьке зібрання було на Радянській площі № 3. У 1938 — 1939 роках німці робили зібрання на вулиці Руській № 7, в котрому теж було майже 60 членів. Так що до другої світової війни у Чернівцях було біля 130 членів із румунів, німців та українців.

Румунія була малою державою, в якій була визнана законною тільки православна віра. Віровизнання баптистів переслідувалось. У 1937 році баптистським зібранням загрожувало закриття за статтею № 4781/937. Про це довідались віруючі з Америки і написали в Міністерство закордонних справ Румунії протест про незаконне переслідування віруючих баптистів. Також брати з Америки відкомандирували на Буковину свого працівника брата Крихіта А.В., котрий був, як старший пресвітер на Буковині, заступником перед румунською владою за вільність віруючих. В той час в селах не було рукоположених пресвітерів. Так Андрусяк В.Д. був пресвітером Заставнівського і Вижницького районів. Таке служіння було не з легких. Транспорту не було, а йому приходилось у кожному селі звершати похорони, вінчання і хрещення. Такий пресвітер не мав часу переночувати удома. Наша

Перший молодіжний струнний оркестр в Вікнянській церкві, 1933 р.

область була розділена на декілька таких районів. Чернівецький і Сторожинецький райони обслуговував брат Годороба. В ці перші роки народження і зростання церкви на Буковині, молоді в церкві майже не було. В Чернівцях було декілька активістів, як Оля Маковська і Дмитро Гнатюк. В селах пробудження проходило більш стихійно.

Вже у 1933 році в Вікнянській церкві був перший молодіжний гурток, котрий із своїм струнним оркестром відвідав багато сіл на Буковині і Бесарабії. Також два рази були у Чернівцях.

У 1940 році всі німці і румуни за причиною війни виїхали на свою батьківщину. З тих, що залишились було тільки 18 членів. Війна нанесла багато руїн нашому місту, зруйновані були цілі квартали. Баптистській общині війна теж принесла великі руїни, які прийшлось відбудовувати...

З приходом Радянської влади на Буковину, ввійшов в силу та став діяти державний декрет про свободу совісті. У Москві організували Всесоюзну Раду Євангельських Християн-Баптистів. Після визнання Союзу в країні пішов рух по реєстрації общин.

Для реєстрації в м. Чернівцях, з Києва прислали брата Линьова. В 1945 році приїхав Линьов з своєю сім'єю. До приїзду Линьова віруючі в місті Чернівцях збирались у одного єврея Шнаба, котрий теж був християнином. Тяжко було зареєструвати Чернівецьку общину, так як не було і 20 членів. Після реєстрації, уповноважений Буркін, витяг в'язку ключів із сейфу, і дав один баптистам, щоб відкрили синагогу по вулиці П.Мирного для свого зібрання. Мабуть, в цій синагозі перебував військовий штаб, тому що все було в безладді. Тоді наші старенькі брати та сестри, що залишилися живими після війни, прийшли наводити порядок. Це були: Ярема, Морар, Бордіян та інші. Повиносили уламки цегли та оббиту штукатурку, розставили лавки. Після цього невелика група віруючих стала проповідувати Слово Боже у синагозі. Проповідували брати Кожукар і Андрусяк. Та недовго довелись їм сходитись у цьому будинку. Весною пішли дощі, а так як дах цього будинку був пошкоджений, то віруючі прийшли до Буркіна з проханням змінити будинок. Буркін вислухав і віддав ключі від церкви «Кірки» на перехресті вулиць Б. Хмельницького та Університетської. Це було у 1946 році.

Ще по вулиці П. Мирного віруючі баптисти з'єднались з братами п'ятидесятниками, котрих було 55 членів. У Чернівці приїздив хор із Мамалиги під керівництвом знаменитого скрипача Кристофора. Хор виконував пісні на румунській мові. В цей час приїхав брат Жівов, котрий був проповідником Слова Божого, а його дружина організувала хор.

З переходом на вул. Університетську в церкві вже був невеликий хор і штат проповідників. Зайнявши таку велику церкву майже у самому центрі міста, віруючі швидко привели її до ладу і почали збиратись. Незважаючи на те, що віруючих було мало, це велике приміщення завжди було повне людей. Сюди заходили офіцери, студенти з університету і багато інших людей міста. Хор хоч був і невеликий, але спів його гучно лунав у цих просторих кам'яних стінах.

Працівники університету написали скаргу до органів влади, що студенти в неділю не вчать уроки, а йдуть на зібрання до баптистів. Тоді уповноважений Буркін викликав до себе комітет громади і сказав, що він не знав, що ця церква розташована біля університету. Потім дав віруючим оберемок ключів, щоб підібрали собі іншу церкву. Брати Линьов та Пономарьов довго ходили і вирішили зупинитись на синагозі по вул. Кричевського. Вона була у доброму стані, тільки потрібно було зробити реставрацію. Віруючих вже тоді було багато. Вони розібрали одну стіну, внесли новий інвентар і збирались там до 1963 року.

Недовго п'ятидесятники були об'єднані з баптистами. У 1948 році з Москви приїхав брат Марін, проповідник, котрий пообіцяв відкрити Союз п'ятидесятників. Він організував на Донбасі з'їзд, котрий був розігнаний владою, а всіх делегатів заарештовано. З цього часу п'ятидесятники вийшли у підпільну групу. Баптисти знову залишились самі. Церква баптистів швидко зростала, членами церкви ставало багато молодих людей. Ріст християнської молоді в Чернівцях у післявоєнний період відбувався за рахунок пробудження серед населення міста, а також за рахунок приїзду віруючої молоді з навколишніх сільських місцевостей. У складі молоді були і студенти учбових закладів, які разом з усією молоддю, крім того, що вони приймали активну участь у Євангельських зборах, зустрічались з віруючими з різних сіл Буковини, відвідували у місті хворих та дуже старих членів громади, допомагали їм, організовували молодіжні маївки...

У зв'язку з ростом кількості молоді у Чернівцях і поширенням завдань, які все більше відкривались перед ними, молодь цілком природно, залежно від їх духовного рівня, розвитку і здібностей, почала організовуватись в окремі молодіжні гуртки. Так вже в 50-х роках був організований другий хор — молодіжний, а також оркестр.

Для прикладу, як може вирости християнська молодь, дуже цікаво звернути увагу, як у Чернівцях серед молоді і всієї громади баптистів, тихенько і непомітно почала існувати маленька групка підлітків 12-17 річного віку. Ця групка, подібно маленькому струмочку, при Божому благословінні, перейшла потім або перетворилась у велику річку. Тобто ця маленька групка віруючих дітей виросла в якості і кількості так, що потім створила сильну, дружну молодь.

А почалось це так. Декілька дітей віруючих батьків, зовсім випадково, зійшлися в одній хаті. Вони бачили своїх старших молодих друзів і, беручи з них приклад, вирішили домовитись про своє спільне існування.

Про що вони могли розмовляти між собою? Ще малими вони були навчені цікавитись проблемами духовного життя. Ось одна з них висловила враження про пісню «Люблю Спаситель в книге дивной...» і цим ствердила своє дитяче сподівання. Потім вони спробували свій голос, проспівали декілька пісень і переконались, що вони є хоч трохи здібними на щось добре. З радістю ця дітвора розійшлась по своїх домівках. На другий раз їх зібралось трохи більше, тут вони склали урочисту обіцянку бути дружними і дисциплінованими християнами. Також вони вирішили, щоб кожен з них знайшов роботу за талантом. Організаторами та ініціаторами були між ними молоденькі дівчата.

Про діяльність цього гуртка поступово дізнавались віруючі люди і дивувались...

Ці діти намагались бути вірними Господу у малому. Ось, наприклад, вони домовились прийти в дім молитви в той час, коли двірник буде замітати. Прийшли вони озброєні віниками, ганчірками. Ретельно вимили підлогу, усюди повитирали пил, замели подвір'я. Двірник був здивований, а вони, повертаючись додому, мов на крилах летіли, радіючи, що Господь їм допоміг зробити добре діло.

Багато подібних справ вони зробили, про що, ми впевнені, згадають віруючі люди, особливо старенькі та інваліди. А якщо люди забудуть, то про це не забуде Господь, бо це все робилося в ім'я Господа Ісуса.

А якось зійшлися вони і обговорювали велике питання: як краще підготуватись до свят — Нового року та Різдва Христового. І Господь допоміг їм приготуватись чудово! Програма молоді була досить насичена. Усі присутні були зацікавлені, почувши нові вірші, авторами яких була сама молодь!

Незабаром з учасників цього гуртка вийшли хороші музиканти, регенти і декілька проповідників... Вони були радістю не тільки для Чернівецької громади віруючих, але й далеко за межами Чернівців.

Ця молодь сміливо вступала до розмови з атеїстами, котрі часто відвідували наші зібрання.

Єдиною родиною жив гурток молоді, ділили між собою радість і горе. А якщо були випадки неприємної поведінки, то такі випадки спільно обговорювались та ліквідовувались.

Йшли роки, молодь виростала, більшість з них стали членами церкви. Немало одружились, наприклад, за один 1965 рік серед молоді Чернівецької громади відбулось 12 весіль. Незалежно від одруження, від того, що вже не було такої можливості частого спілкування, дружба молоді міцніла, бо вона була скріплена Христом!

Приємно читати про святе, прекрасне і радісне... Але на шляху церкви були й часи сумні, важкі і неприємні. Це був період 1941-1944 р.р., коли у нас на Буковині усі зібрання були закриті, більшість відповідальних братів було заарештовано, дітей у школах під загрозою палиці примушували відректись від Євангельского віровизнання. Часто їх били, заставляли поклонятись іконам... Діти мужньо усе це переносили, віддаючи своє тіло на побої за віру.

З приходом Радянської влади гоніння були припинені та знову при відчинених дверях проповідували Євангеліє.

Мабуть позаздрив ворог правди, що число віруючих у Чернівцях за 15 післявоєнних років зросло більше, як у 20 разів. Виросла чудова молодь. Та ворог вирішив нас розсіяти...

У 1960 році знов насунулись темні хмари, подули холодні вітри... Після довгої післявоєнної свободи прийшлось дітям Божим зустріти обмеження в цій свободі і «Коли б не Господь, що був з нами, — як повставав на нас чоловік, то нас поковтали б живих, коли розпалився на нас їхній гнів, то нас позаливала б вода, душу нашу потік перейшов би» (Пс. 124:2-4).

«Гори навколо нового Єрусалиму, а Господь навколо народу Свого, відтепер й аж повіки» (Пс. 125:2).

Такими словами можна характеризувати життя Чернівецької громади віруючих під час існування «нового положення» у 1960-1963 р.р.

Тільки завдяки тому, що Господь був з нами, керівництво громади Божої, змогло вірно зрозуміти це положення. І це дало їм можливість з'єднатись навколо Христа та Його науки.

Керівництво Чернівецької церкви зрозуміло, що «нове положення», це не братський документ, бо з братів його ніхто не підписав, та воно і досі ще не підписано. А якщо навіть хтось і підписав би, як, наприклад, був підписаний «Устав» на з'їзді 1963 р., то усі брати повинні зрозуміти, що єдиним нашим уставом для духовної діяльності є тільки Біблія! А «положення», чи «статут» є тільки збірка правил для діяльності церкви, згідно існуючих громадських законів. Та коли змінюються закони чи влади, то можуть мінятися і ці «устави». Церква Христова ніколи не припинить своєї роботи, навіть і тоді, коли б у «положенні» чи «уставі» було б категоричне заперечення вірити в Бога, так як для віруючих ЄХБ єдиним документом і незмінним уставом є Біблія!

Виходячи з такого розуміння, Чернівецькі брати під час існування «нового положення», у своїй роботі керувались Біблією. Вони були впевнені та запевняли других, що там, де є братерська любов та єдність, де брати керуються Словом Божим у своїй духовній діяльності, то там не перешкодить жодне «положення», яке б воно не було, або хоча б його й зовсім не було. Заради збереження єдності та братерської любові у тяжкі години випробовувань, віруючим прийшлось подолати великі труднощі.

Не тільки старші брати намагались зберігати єдність, а й Чернівецька молодь також була вірним сторожем від усіх лисиць, котрі приходили у виноградник для шкоди.

Характерно, що при розмові, коли братів запитують, як у такій великій бурі Чернівецька церква збереглася від руйнування, то наші брати завжди відповідали, що вони впевнені, що це не їх заслуга, а милість Божа над народом Своїм, що Сам Господь навколо Своєї церкви був охороною, як гори були охороною Єрусалимові від бур.

«Коли б не Господь, що був з нами,... то нас позаливала б вода, душу нашу потік перейшов». Цей потік зробив би тоді поділ Божого народу. Але Господь був з нами та за його святою милістю події розгортались саме таким чином.

Хай тільки Його імені за все буде вічна слава!

В єдності дітей Божих міститься велика переможна сила! Чернівецька церква не тільки зберегла свою єдність, вона зберегла і свою непереможну силу, котру показала всьому народові в період відкритих диспутів з атеїстами.

ДИСПУТИ

В історію Чернівецької церкви ми поміщаємо збірку описаних диспутів.

Причиною появи цієї збірки послужили різні зміни в житті церкви, які відбулися у 1964 році.

Минають роки і забирають з собою в забуття всі події. Для того, щоб цінні історичні події народ не забував, історики описують їх, а потім все зберігається в архівах. Але в теперешній час події, пов'язані з життям християн, атеїсти намагаються всіма силами зтерти з пам'яті людей і все пересипати неправдою.

З перших днів 1964 року морози ставали дедалі сильнішими і снігу було доволі. Ранками стояв туман і дерева біліли від густого інею. Християни готувались до зустрічі Різдва Христового.

Проте, цей передсвятковий настрій несподівано перервала надзвичайна подія. Надзвичайна тому, що в нашій місцевості ця подія була першим серйозним заходом атеїстів та й ще перед самим великим святом Різдва.

8-го січня 1964 року мешканці нашого міста могли прочитати цікаві оголошення такого змісту:

«8-го січня 1964 року о 6 години вечора в актовому залі відбудеться відкритий диспут між віруючими і невіруючими в Бога за питаннями:

1. Походження людини та Всесвіту.
2. Чи є Бог?
3. Про безсмертя душі.
4. Чи був Ісус Христос?»

Ось така новина перед самим Різдвом. Ніхто не пройшов повз цих оголошень. Всі люди читали, але не всі мали певну уяву, що таке диспут. На цей диспут запрошували усіх бажаючих, особливо сту-

дентську молодь і тих, хто вірить в живого Бога, незалежно від віровизнання. Крім цих оголошень, що були розклеєні по всьому місту, завідуючий загальним відділом міськвиконкому тов. Снігур викликав церковні комітети, і дуже чемно просив прийняти участь у диспуті, пояснюючи, що міська рада одержала безліч листів, де товариші просять зустрітися з віруючими та побачити їх особисто. Отже, міська рада разом з обкомом вирішили задовольнити прохання мешканців міста. «Ми думаємо, — говорив тов. Снігур, — що ви не відмовитесь прийняти активну участь у цьому диспуті». Тов. Снігур продовжував: «Почувайте себе там вільно, розкажіть відверто людям про свого Бога, в Котрого ви вірите, хай каються, — посміхаючись та потискуючи руку, він закінчив свою бесіду, — до зустрічі в актовому залі».

Агітація була досить приваблива, хто б відмовився проповідувати Христа Розп'ятого перед великою кількістю людей, що не знають Бога? Але це була лиш демократична вивіска, насправді все відбувалося так...

Атеїсти заздалегіть підготувались задовго до об'яви про диспут. Вони зібрали всі свої сили з цілої області та ще й у підмогу, на всякий випадок, викликали з Молдавії найбрутальніших лекторів, розраховуючи при критичній обстановці звернутись до оборони різною грубістю.

Диспути практикувались ще в перші часи Радянської влади і тоді вони мали демократичний характер. Після другої світової війни на Буковині багато слабовіруючої молоді почали відходити від Бога, тому керівники атеїстів вирішили влаштувати публічну зустріч з віруючими. Вони розповсюджували різні нісенітні наклепи на віруючих адже, до їх послуг було радіо та преса. Вони запевняли людей, що віра в Бога скоро розпадеться, як дуже старий одяг.

Проте, атеїсти не взяли собі до уваги джерела християнської сили:

1. Коли Бог з нами, то хто проти нас?

2. Християни служать своєму Богу з високого почуття, а не за гроші, як вони.

3. Атеїсти не вірили в силу християн, котру не переміг ні меч Нерона (54-68 н.е.), ні вогнища, ні голодні пащі звірів, котрі роздирали християн.

На протязі всіх століть не знайшлось на нашій планеті такої сили, яка б зупинила християнський рух. Сам Ч. Дарвін казав: «Наука з Христом нічого зробити не може. Його сліди залишились вічно на землі». Протягом двох тисяч років християнство придушували силою, але у XX столітті цей спосіб не виходить використовувати і наші атеїсти вирішили хитрістю підірвати авторитет віруючих.

Атеїсти зібрали всіх вчителів, доцентів, кандидатів наук і багато інших наукових працівників. Був проведений необхідний інструктаж.

І, на превеликий сором, вони передчасно надрукували питання до виступаючих віруючих, згідно з повісткою денною, що якраз і відкрило їх несправедливість, тому що атеїсти задавали питання не по темі виступу. Віруючий виступає за одним питанням, а атеїст задає запитання, які не стосуються виступу доповідача, але віруючі відповідали: «Потрібно уважно слухати, я цього не говорив...»

Атеїсти розраховували цим диспутом нанести удар віруючим, як Гітлер — Росії, і на цьому відсвяткувати свою перемогу. І справді, вони готували великий удар. Але Давид у 102 псалмі уподібнює віруючого філіну та пелікану. Християни завжди мали добрий слух і сильно розвинутий зір. Вони, як філін, сплять з відкритими очима, та як пелікан, завжди носять з собою їжу.

Ось настав час, коли простий пастух з торбиною на плечах іде у нерівний бій із велетнем, озброєним з ніг до голови. В ім'я живого Бога, Котрого филистимляни зневажають, Давид йшов на цього велетня з пращею. Він отримав перемогу над безбожником, і його ж особистим мечем відрізав йому голову.

Поки атеїсти закуповували літературу, котру несли з собою на диспут, віруючі вже сиділи у залі.

Слід сказати, що при вході в актовий зал стояли дружинники, котрі мали завдання направляти віруючих у зал, а атеїстів на балкон. Розпізнавати було не важко, тому що віруючі йшли групами. Незважаючи на це, частина молоді потрапила на балкони, котрих було три підковоподібних яруси.

Зал був заповнений переважно віруючими. Їх чисельність наводила страх на атеїстів. Ось годинник показує близько 6-ї години... Серця віруючих пронизує тривога... Тривога не за те, що вони бояться, а того що на їх виступ звернуть увагу понад три тисячі присутніх, котрі ще не пізнали свого Спасителя. Це була надзвичайна відповідальність, людям потрібно було правдиво змалювати люблячого Христа. Поволі метушня вгамовується, і настає час, коли християнин відкриє уста і промовить слово про Бога через десятки гучномовців. Тільки шкода, що більшість сердець дуже вороже настроєні до Слова Божого. На диспут було запрошено всіх, хто вірить в Бога, але представники православної та юдейської віри не прийшли, а коли хто і був з них, то повели себе, як Петро в саду Каіафи.

Оператори та кореспонденти з великим нетерпінням чекали початку цього диспуту. З кожного боку вони фотографували присутніх. Актовий зал, мабуть, за всі роки свого існування, ще не був так переповнений. Ось вже йде перевірка радіоапаратури...

Керівники диспуту вийшли на сцену. Їх було надзвичайно багато. Диспут відкрився бурхливими оплесками і розпочав свою роботу.

Перед початком диспуту атеїсти попросили списки виступаючих. Їх записалось шестеро: три баптисти та три адвентисти.

Для виступаючого доповідача ведучий програми затвердив регламент — 10 хвилин. Звичайно, дуже важко за 10 хвилин пояснити вороженастроєному народові Божу любов і доказати Його існування. Прийшлось згущувати свої думки, і боротись за цінне використання кожної секунди.

Першим виступив молодий адвентист Галан з доповіддю «Походження людини на землі». Своєю сміливістю викладу доповіді, юнак покорив всю аудиторію. Він виступав, як римський оратор Ціцерон. Його звернення до величезної кількості народу було пряме та рішуче, як до свого знайомого товариша та брата. Він так сміливо та влучно відбивав атаки атеїстів, що вони не могли спокійно себе поводити — викрикували, свистіли, але на нього це не впливало. На десятій хвилині доповіді Галан вже відповідав віршем, але йому не дали вільно його продекламувати через мікрофон, тоді, сходячи з трибуни, він його продовжував. Атеїсти не могли цього витримати, нервово стукали по графіну, але лише після закінчення декламування вірша він сів у крісло. Правда, його повернули відповідати на запитання атеїстів. Йому довелось відповідати ще 50 хвилин, відбиваючи атаки атеїстів, котрі своїми запитаннями намагались підірвати його виступ, але юнак швидко відповідав на всі запитання.

Атеїсти лише позирали один на одного, думаючи, якщо всі шестеро віруючих будуть виступати так, як цей перший, то їм вже не справитись із поставленими перед ними завданням. Тоді вони дозволили виступити лише одному від баптистів.

Слово для виступу з питання: «Всесвіт, Бог і людина» надали пресвітерові громади баптистів — Сідлецькому К.С. Коли він вийшов на трибуну і оглянув усіх слухачів, то зрозумів, що розбурхане людське море може заспокоїти тільки сяйво світла Христового. Він дивився на це море людей з великим жалем, і почав свій виступ у спокійному християнському дусі.

Спочатку він спокійно прочитав місце з Біблії про створення Богом всесвіту і людини, а потім звернувся до всіх присутніх з такими словами:

— Товариші! Ви зібрались у цьому великому приміщенні, всі ви люди віруючі, та тільки віра в вас неоднакова. Одні вірять, що людину створив Бог, а другі вірять, що людина походить з мавпи. Особисто я, вірю в те, що всесвіт і людина створені Богом, і в цьому я переконаний. По-перше, на підставі вічної і правдивої Книги книг — Біблії, а по-друге, на підставі віри в Бога вчених людей.

Скажіть, будь ласка, товариші атеїсти і вчені, чому серед вас було і є багато вчених віруючих у Бога? Чому корифеї науки є віруючими?

Я вважаю, що якби було можливо науково доказати, що Бога немає, то жодного вченого не було б віруючого. Тому-то справжня наука не суперечить Біблії. Про це ще говорив великий російський вчений Ломоносов: «Хто говорить, що Біблія суперечить науці, або

наука — Біблії, той не знає ні того, ні другого...» Цей самий вчений у своїх філософських творах писав, що Творець дав роду людському дві книги: Біблію та природу.

Доповідач пояснив, що створення людини Богом з землі не суперечить науці, бо і наука признає, що в хімічному складі людина містить у собі тіж самі елементи, що містить у собі і земля...

І нарешті, доповідач поважно звернувся до вчених з пробаченням говорячи, що ніяк не може вважати теорію походження людини з мавпи за наукову теорію, а тільки за гіпотезу, тобто догадку окремих людей.

— Науковою теорією, — сказав він, — вважається лише така теорія, котра стверджується на експериментальному досліді... Зробіть, будь ласка, товариші вчені, хоч один експеримент перетворення мавпи в людину, тоді і я визнаю, що теорія походження людини з мавпи є наукова теорія.

Але Сідлецький тільки розгорнув думку про порушене питання, як його виступ перебило стукання олівцем по графіну і викрики атеїстів: «Десять хвилин закінчилось! Досить!» І таким чином, атеїсти хором почали сипати свої запитання...

Виступав він добре. На всі запитання відповідав швидко і влучно, хоча атеїсти багато задавали йому особливо важких та безглуздих запитань.

Під час його виступу та відповідей на запитання, атеїсти вирішили між собою порушити демократичність диспуту і більше нікому з віруючих ніякого слова не давати. В ході диспуту, крім тих шести, що записались, ще багато віруючих мали бажання виступати, але не довелось... Диспут тривав 5 годин, а віруючих виступало тільки двоє, але й вони показали народові свою стійкість у визнанні віри в свого Спасителя Христа! Багато разів із залу під час диспуту доносились слова: «Какой молодой, а верит в Бога! А сколько у них молодежи!»

Весь зал був здивований! Тому не випадково атеїстам довелось після виступу двох віруючих, вислухати двадцять одного оратора-атеїста, щоб хоч трохи підбадьорити атеїстичну молодь... Виступали професори, доценти, кандидати наук. Вони говорили з таким захопленням, що й не помітили, коли розкололись між собою і стали виступати врозріз один одному. Цим самим вони самі собі завдали непоправної шкоди.

Наприклад, виступала працівник медичного інституту з доповіддю про походження людини шляхом еволюції. Після її доповіді, до неї виникло запитання, чому тепер не спостерігається еволюція? Вона запевнила, що процес еволюції відбувається і в теперішній час.

— Пройде деякий час, — говорила вона, — і людина змінить свій вигляд, вона буде мати тільки одне око, без носа, голова буде велика, а вуха малі...

Правда, вона стверджувала, що до цього пройде ще багато часу.

Після неї виступав доцент державного університету завідуючий кафедрою атеїзму Сопільнюк. Він заявив, що це просто якесь непорозуміння:

— Я ніколи не повірю тому, що наша сучасна красива людина в майбутньому стане таким виродком, сучасна фізична культура і спорт повинні виховати наше потомство ще кращим, ніж ми.

Всі сміялись — бачили, як атеїсти не розуміють один одного, нав'язуючи свою теорію віруючим. Атеїсти виступали один за одним, деякі і по декілька разів. В своїх виступах вони часто звертали увагу, що віруючі Бога не бачили, а вірять в Нього.

Один доповідач намагався доказати, що наша земля не створена, а виникла сама просто із нічого, а потім доповнив, що все виникло із матерії. Йому задали запитання: «Звідки почин матерії?» Довго він намагався щось фантазувати, але нічого не виходило. Сходячи з трибуни, він стверджував, що віруючі настільки малограмотні, що їм взагалі тяжко уяснити собі таку глибину... Звичайно, важко довести те, чого сам не знаєш... Проте, атеїсти не здавались. Інший атеїст почав відповідати на це питання і теж нічого не вийшло. Віруючі одноголосно вимагали відповіді. Тоді виступив один працівник університету і спокійно заявив:

— Товариші! Зрозумійте, що почин матерії не досліджений і прийнято на віру те, що десь, колись був йому почин.

Атеїсти сміялись, що віруючі Бога не бачили, вірять в Нього, самі ж почину матерії не дослідили, а вірять, що колись був її почин. Довго атеїсти готувались до диспуту, проте основну свою теорію погано вивчили.

Із проведеного диспуту можна було зробити висновок, що наукові працівники поводили себе досить ввічливо, з повагою до людей, атеїсти ж — працівники Будинку атеїстів, товариства «Знання» та завідуючий кафедрою атеїзму тов. Сопільнюк — виступали грубо, без поваги до віруючих, хоча б як до людей. Вони грубо порушували правила атеїстичної пропаганди, часто ображали почуття віруючих.

Особливо виділився своїм грубим виступом завідуючий товариством «Знання» Молдавської РСР тов. Полтавченко — бувший єпіскоп. Він навів наклеп на Бога та всіх віруючих. Своїм виступом він зіпсував настрій всім присутнім, а особливо віруючим. Це така людина, що за гроші може зробити все. Він довгий час працював єпіскопом, здирав останні гроші зі своїх покірних парафіян, а тепер за гроші сіє наклеп на віруючих.

Настав час закінчення диспуту. Слово надали тов. Сопільнюку, котрий підвів підсумки роботи диспуту. У ході диспуту не було змоги відповісти майже на 400 питань, які були задані у письмовій формі. Перед усіма присутніми він признав, що в цьому диспуті атеїсти грубо порушували демократичні основи диспуту, і наступного разу

слід виправити ці помилки. Всі запитання, на які не отримали відповіді, переносяться на другий диспут. Вже було біля дванадцятої години ночі.

Віруючі розходились по домівках, та багато хто шкодував, що погодився на таку грубу зневагу, але все, що було сказано віруючими за короткий час їх виступу не пропало даремно. Всі атеїсти були здивовані такою чудовою молоддю, що визнає свого Творця.

Сама сміливість і відвага говорили, що віруючих супроводить не що інше, як сила Духа Святого.

Настав другий день, наповнений новою розмовою, котрої історія Буковини не пам'ятає. Скрізь: в чергах, в трамваях, де тільки була невелика група людей, велась розмова про віруючих та про диспут.

Виступом віруючих пишались не тільки люди, які поділяли їх погляди — а навіть православні, юдеї, котрі були на диспуті, але й серед атеїстів були такі, що проявляли свою симпатію до виступаючих з боку віруючих.

По-перше, диспут захопив віруючих непідготовленими, а по-друге, віруючі ще не були в гостях у атеїстів і не могли правильно зрозуміти їх гостинності у словах: «Будь ласка, просимо почувати себе вільно...»

Тепер віруючі готувались бути прийнятими без цих красномовних гасел. Віруючі пізнали атеїстичну демократію і готувались до інших умов.

Тимчасова бесіда в місті про диспути затихла, на заміну цій новині приходили інші, але через декілька днів атеїсти виступили по радіо і вихвалялись, що віруючі не змогли нічого довести та відповісти на запитання.

Гірко приходилось слухати таку неправду особливо тим, хто був присутній на диспуті. Почувши по радіо грубу фальсифікацію фактів, які відбулися на диспуті, люди впевнились, що правда на стороні віруючих в Бога людей. Вони яскраво бачили несправедливість і нечесність з боку атеїстів на диспуті, а тепер, почувши по радіо передачу про диспут, вони ще раз переконались, що наші атеїсти в своїй боротьбі проти віруючих не мають іншого знаряддя крім неправди, підлості та наклепів.

Всі віруючі, врешті ще більше скріпили свої ряди навколо любого Христа, а у зібраннях віруючих з'явились нові люди, які були присутні на диспуті. Наприклад, у міській общині Євангельских християн баптистів на протязі одного місяця після диспуту, шістнадцять із присутніх на диспуті чоловік, подали письмові заяви про прийняття їх до членів общини через водне хрещення.

У 1964 році прийняло хрещення і увійшло до складу церкви шістдесят членів. Всі вони переважно були присутні на диспуті. Багато людей висловлювали свою солідарність з віруючими, познайомившись з ними на диспуті, але ще не наважуючись відверто прийти до

віруючих людей, щоб не згубити посаду, або місце в університеті чи інституті. Вони мучаться у своїй душі, щиро вірять в Бога, але мають страх відкритись, щоб не залишитись без шматка хліба. В них горить іскра правди Божої і ми впевнені, що вона в них не згасне.

Ось яку роботу зробив Господь у серцях людей через диспут всупереч планам атеїстів.

Перший диспут мав велике значення тому, що люди нашого міста мали короткеньку змогу чути про Бога. І хоч атеїсти розповсюджували по радіо та газетах різні наклепи на віруючих, цей диспут побудив у багатьох людей бажання побувати ще й на другому диспуті. Вони ретельно стежили за оголошеннями, але їх щось довго не було. Можливо, атеїсти старанно готувались. Віруючі теж не сиділи склавши руки. Довелось багато попрацювати над сучасною літературою, щоб добре вивчити тактику атеїстичного наступу. Одним словом, готувались обидві сторони, тільки різниця в тому, що атеїсти знали тему наступного диспуту, а віруючі — ні.

І ось одного прекрасного дня в березні місяці 1964 року знову з'явились оголошення про диспут, який відбудеться у великому залі палацу текстильників.

Вхід вільний: «Добро пожаловать!». Атеїсти віруючим надрукували особисті запрошення, але переважна кількість віруючих не мали бажання йти на такий несправедливий диспут. Вони говорили: «Виходить, що ми добровільно йдем, щоб нас зневажили». З одного боку це теж вірно, але якщо віруючі тепер не прийшли б, то атеїсти впевнено сказали б людям, що віруючі просто побоялись розповісти людям про Бога, котрого немає. Це питання довго обговорювалось, а потім вирішили піти організовано: один за всіх і всі за одного.

Із сторони баптистів пресвітера не було, тому що він був хворий, але він приклав всі зусилля для правильної інформації виступаючих і дав їм необхідні поради.

У приміщенні, де мав відбуватися диспут, за півтори години до його відкриття, стався переполох... Атеїсти ще не думали збиратися на диспут, а віруючі безперервним потоком заповняли приміщення. Сидячі місця були зайняті віруючими. Чудова картина! Куди не глянеш — кругом свої!

Тов. Павлійчук (завідуючий будинком атеїста) швидко дав наказ бити тривогу. Терміново були повідомлені інститути та факультети університету, щоб всі приходили негайно. Атеїсти, що спізнилися, не мали змоги зайти в зал та їх швиденько пропускали якимсь службовим ходом прямо на сцену. За п'ять хвилин до початку вхідні двері були зачинені. У приміщенні було так багато народу, що працювати було дуже тяжко. Присутні вилазили аж на підвіконя, ставали ногами на лавки. Впускати далі людей — загрожувало небезпекою. Ось тому двері були зачинені і надійно охоронялися міліцією.

Вечір був морозний і тихий, без вітру, ще деякі атеїсти спішили на диспут, але було вже пізно — двері були зачинені... Тим часом у домі офіцерів закінчилось кіно, люди вийшли і побачили натовп людей, вони почали приєднуватись до них і кількість людей з кожною хвилиною все зростала та зростала. Навіть зовсім байдужі люди, проходячи повз будинок текстильників, були зацікавлені, що ж там могло трапитись і приєднувались до натовпу... Бесіда йшла про диспут. Більшість і не знали що це таке, але вирішили, що мабуть щось дуже цікаве, коли люди так рвуться туди. А мороз все дужчав, вимушуючи людей просити, щоб їм відчинили двері.

Диспут почався рівно о 6 годині. Перед початком диспуту віруючі подали атеїстам письмову вимогу, тобто умову, на підставі якої вони можуть дати згоду на прийняття участі у проведенні цього диспуту. Умови були такі:

1. Дотримуватись регламенту і черги виступу у співвідношенні 1:1.
2. Не допускати грубості проти Бога.
3. Не ображати почуття віруючих.
4. Не фальсифікувати по радіо виступи віруючих.
5. Для ведення порядку денного, вибрати до складу робочої президії представника від віруючих.
6. Відповідати на всі запитання, поставлені атеїстам, віруючими.

Примітка: в разі порушення одного з цих пунктів, віруючі покидають диспут.

Цю вимогу принесли атеїстам рядові члени церкви. Тов. Павлійчук запитує:

— А хто ви такі?

— Ми — віруючі, котрих ви запросили на диспут у своїх оголошеннях.

Для атеїстів становище було критичним. Умову вони не підписали, але авторитетно заявили, що по можливості будуть її виконувати. В дійсності ця умова була виконана всього на 80 відсотків, але вона дала право віруючим зайняти належне місце у проведенні цього диспуту.

Тов. Павлійчук не міг допустити, щоб віруючі сиділи в президії, але боявся порушити цей розділ. А тому і сам відмовився від президії. Перший диспут обрав президію з 30 чоловік, а тепер тільки двоє керували ходом диспуту. Щоб задовольнити обидві сторони, він розмістив виступаючих атеїстів за правим столиком, а віруючих — за лівим. Обидва столи були в передній частині аудиторії. На перший погляд більш-менш однаково.

Першим виступив проповідник євангельських християн-баптистів Лисюк А.О. Він висвітлював питання: «Чи був Христос?»

— Дорогі і шановні друзі! Вам відомо, що цього вечора на диспут було винесено питання: «Чи був Христос?» Кожна людина в нашій

державі має право на свої погляди відповідно Христа. Щоб уяснити собі це тяжке питання: чи був Христос — подія, котрій близько дві тисячі років, то я не буду слухати священників, проповідників різних віросповідань, а тим більше не хочу слухати атеїстів, бо кожний з них може мати в цьому напрямку свої погляди. Тому-то я особисто взявся за дослідження: чи був Христос?

Нам відомо, що всяка важлива подія в народі не проходить без слідів, вона залишає за собою пам'ятники, документи і історію. Ось якщо ми такі сліди знайдемо від Ісуса Христа, то без сумніву повіримо, що Він був. У мене є деякі документи, котрі підтвердять, що Ісус Христос був:

1. Книга пророків.
2. Послання Апостолів.
3. Євангелія.
4. Робота Апостолів.
5. Історія.

Я глибоко переконаний у правдивості Біблії, у правдивості пророцтва. Переконаний, що все написане — у свій час сповнилось. Таке переконання не тільки у мене, але і у людей які займалися наукою. Для прикладу приводжу такі факти.

Я взяв сучасну книгу, надруковану у Москві в 1963 році під назвою «Боги, гробницы и ученые». В цій книзі написано, що Біблія служила довідником у руках археолога. «Біблія зберігає в собі ядро вірних повідомлень...» — це написано на 203 сторінці. На стор. 282 описується, що англійський учений археолог Леонард Вуллі займався розкопками в Урі Халдейськім і доказав, що був потоп.

У Біблії багато разів згадується про народження Ісуса Христа. Наприклад, Ісаї 7:14, Даниїла 9:2, Михея 5:2.

Коли ми читаємо дії Апостолів, то бачимо, що вони проповідували Христа не так, як ми тепер проповідуємо подію давно минулих часів. Вони говорили людям так: «Ми свідки, що сталося з Ісусом Назореєм, Котрого ви, осудивши, розп'яли...» (Дії Ап. 10:37-43).

Апостол Іоан писав у своєму посланні: «...про що ми чули, бачили своїми очима, до кого наші руки доторкались, про це ми вам звіщаємо» (1 Іоан. 1:1).

Євангелія описує роботу Ісуса Христа та місце Його народження. Науку Ісуса Христа слухали сотні і тисячі людей. Він розмовляв з Никодимом, самарянкою, Пілатом, котрий був прокуратором того часу, 26-36 роки н.е. Пілат був історичною особою і про нього описують єврейські історики Флавій і Філон.

Ап. Павло свої послання починає з ім'ям Ісуса Христа і закінчує Ісусом Христом (1 Тим. 1:12).

Римський історик Светоній, котрий жив у 70-121 р.р. н.е. у своїх записах «Життя Клавдія» у 25 розділі пише: «Клавдій вигнав із

Риму іудеїв, котрі наукою Христа визивали заколот...» — ці слова Светонія підтверджують слова, записані в Дії Ап. 18:2.

Римський історик Таціт казав так: «Винуватцем християнської віри являється Христос, Котрого Пілат замучив в Юдеї...»

Ось що пише Пліній М., приблизно у 102 р. н.е., він був намісником Римської провінції — Віфінії. У своєму повідомленні імператорові Траяну, він пише, що з'явилась нова секта, яких називають християнами, котрі збираються і співають хвалебні пісні Христу. Ці християни розповсюдились по всіх містах і селах, а храми наші стоять пустими і ніхто не приносить жертви нашим богам (тобто ідолам язичників).

Йосип Флавій, юдейський історик, у своїй праці «Иудейские древности», том 8, розділ 3 пише так: «В той час жив мудрий Чоловік, якщо можна назвати Його чоловіком, тому що Він робив великі чудеса і був вчителем народу. Він вчив, як іудеїв, так і греків. Всіх людей приваблював на Свою сторону. Він був Месія. Не дивлячись на смерть через розп'яття (за проханням старшин іудейських) ті, що Його любили, не покинули Його. На третій день після смерті Він з'явився живим, так як про Нього говорили пророки».

Ось так свідчить про Христа видатний історик того часу — Йосип Флавій.

Ось на підставі перерахованого я обгрунтовую своє переконання, що Христос дійсно був. Ще хочу додати, що для мене є дорога Його наука, котра містить у собі високу моральну ідею.

Хочу ще пригадати, що у 1936-1937 роках на Буковині випускалась місцева газета «Час», в котрій був надрукований всесвітній пересуд над стратою Ісуса Христа. Суд признав, що Його несправедливо засуджено. Тоді судове діло було підписане суддею, прокурором, адвокатом, свідками. Так що того часу ніхто не ставив питання, чи був Христос, але питання стояло, чи справедливо Його засуджено.

Я читаю сучасну газету «Известия» про подорож радянських кореспондентів по Асірії і святій землі Іорданії. Там писалось, що наші кореспонденти побували біля гробу Господнього.

Ось докази, які я зміг помістити у 10-хвилинній доповіді, хоч це ще далеко не все, проте їх зовсім вистачає, щоб переконатись, що Христос був.

Перший виступ поставив атеїстів у досить скрутне становище. Якби виступаючий доводив про існування Христа тільки з Біблії, то атеїсти скоро підірвали б авторитет доповіді, зсилаючись на те, що в Біблії все обман. Але так, як доповідач забезпечив свою доповідь історичними фактами і науково-археологічними дослідженнями, котрі підтвердили авторитет Біблії, то атеїстам у цьому випадку було тяжко викручуватись.

Після доповіді Лисюка атакували питаннями, намагаючись його заплутати.

Замісник обласного прокурора тов. Козорезов В.С. ставить запитання: «Якщо Біблія свята, то чому в ній так багато суперечок, а саме — один Євангеліст пише, що хрест на Голгофу ніс Христос, а другий...». Тоді Лисюк попросив прокурора прочитати це місце. І ось прокурор читає те місце, що Ісус Христос ніс хрест на Голгофу. Тут Лисюк припинив його й запитав:

— Так хто ж, на вашу думку, ніс хрест на Голгофу?

— Христос, — відповідає прокурор.

— Для мене вистачає цього, — говорить Лисюк. — Дякую, що ви мені допомогли. Я намагався доказати, що Христос був, а Ви мені допомогли доказати, що Він не тільки був, але й навіть хрест ніс на Голгофу...

Увесь зал засміявся, прокурор замовк.

Ще один атеїст запитує:

— Що ви знаєте про Христа з розкопок, щоб доказати Його дійсність?

— Археологи знають, що Христос вознісся на небо і нема чого Його шукати в землі.

В залі знов засміялися... Ще довго прийшлось доповідачеві відповідати на запитання. Але читач, мабуть, зацікавлений, що далі буде з тими людьми, що зібралися коло дверей...

Мороз не давав цьому натовпові стояти спокійно. Можна собі уявити, що при морозі в 20 градусів довго не постоїш. І ось хтось з людей очолив це зборище і живою стіною повів до дверей. В одну хвилю дружинники і міліція були відштовхнуті від дверей, але двері були закриті ключом. Пролунала команда: раз, два, вперед!!! І двері розкрились від сильного натиску. Почувся крик, шум, свист — люди раділи, що зайшли у тепле приміщення. Диспут продовжувати не можливо було. У 6 годин 40 хвилин прийшлось зробити коротку перерву і за цей час провести радіоточки по всьому коридору, а також на другий і на перший поверх, так як диспут проводився на третьому поверсі. Люди розміщались, хто де зміг. Тяжко було установити число присутніх, однак можна сказати, що на першому диспуті було більше. Нарешті всі заспокоїлись і через деякий час диспут продовжувався.

Після виступу Лисюка виступив працівник університету — геолог. Він признався, що йому тяжко було слухати цей виступ, але він терпів і почав доказувати, що автор книги «Боги, гробницы, ученые» — атеїст. Він намагався принизити оцінку виступу Лисюка, як такого доповідача, що не знає автобіографії автора книги, а користується лиш цитатами його роботи.

Нехай буде так. Ніхто не буде заперечувати, що він атеїст. Наші кореспонденти теж атеїсти, але писали в газеті, що побували на місцях

де жив Христос. Вони бачили всі пам'ятники, поставлені на місцях Його подій. Проте ж Лисюк читав точні цитати, а не висловлював своє ставлення до автора цієї книги.

Після цього виступу до трибуни почала пробиратися зовсім загадкова людина. Це був чоловік похилого віку, в окулярах, одягнений у форму залізничника з деякими нагородами. Нелегко було здогадатись, що ця людина скаже, віруючі думали, що це атеїст і вже хотіли пригадати керівникам диспуту про порушення угоди відносно черг виступаючих. Атеїсти теж розгубилися і запитували його від якої секти він буде виступати. Але він ні на які питання не звертав уваги, тільки повторював: «Дозвольте слово!» Це виступав колишній інженер-залізничник, нині пенсіонер, котрий вшановує Л.М.Толстого. Себе він рекомендував однодумцем Толстого по шануванню Бога. Він приготував багато матеріалу для виступу, але йому не дали й 10 хвилин. Він трохи хвилювався і говорив швидко, а тому не зовсім зрозуміло. Свою думку він не довів до кінця. Однак ствердив, що Христос не тільки був, але й залишив людям свою цінну науку.

Аналізуючи його виступ можна сказати, що цей виступ не приніс великої користі віруючим, тобто атеїстам не завдав поразки, а віруючим не допоміг. Однак його зарахували віруючим і черга була атеїста.

Виступала викладач історії держуніверситету. Вона всю увагу звернула на те, що історик Пліній Старший у своїх записах ні разу не помістив події, тісно зв'язаної з народженням Ісуса Христа. Цим самим вона нехтувала згаданих чотирьох істориків того часу, котрі були не тільки істориками, а й великими державними діячами того часу. Пліній Молодший, будучи Римським намісником провінції, у своєму листі якраз помістив події про Христа і християнство. Можна сміливо сказати, що викладач історії, тобто доповідач, була майстер слова. Вона намагалась своєю дипломатичністю доказати, що Христа не було. Але, як кажуть у народі: «Рукою сонця не закриєш». Після доповіді їй поступило запитання. Цікаво, що навіть єврей виступив з місця проти відкинення нею історичних істин. А в кінці залу один юнак піднявся аж на підвіконня і активно допитувался у викладача, чому це вона ухилилася від точної хронології. Хто був цей юнак — невідомо, одне ясно, що він був солідарним з віруючими.

Коли історик-доповідач вже сходила з трибуни, один віруючий юнак зупинив її новим запитанням:

— Скажіть, будь ласка, якщо Христа не було і це все є тільки міф, легенда і дурман, так як Ви назвали Його, то яка сила заставила мільйони людей віддавати своє життя найтяжчим мукам, смерті, вогню? Хіба легенда, міф і дурман можуть визвати таку силу волі, мужність і геройство? Вони вмирали за віру в Христа, котрого більшість з них не бачили, а їм розповідали про це їхні батьки і друзі, ті, хто бачили. В нашому столітті теж є люди, що так мужньо вмирали за

велику ідею, за народ. Ніхто з людей не погодився би піти на смерть за якусь легенду. Я думаю, що люди вмирали не за легенду, а за свого Христа, Котрого вони пізнали!

І прямо на сцені між цим юнаком і доповідачем зав'язалась цікава розмова, котра зацікавила усіх присутніх. Було ясно, що історик повинна сказати правду. Але вона, все моментально обміркувавши, відповіла:

— Християнство виникло дуже давно, ще до нашої ери. Причиною його виникнення не являється Христос, а просто те, що люди тяжко жили і вся їх ціль була — покращити життя. Але всі ці думки були марними, тоді в народі виникло вчення або легенда про щасливе загробне життя. Люди за це готові були йти на смерть. За легенду про «щасливе життя» вони помирали.

Юнак вимагав звернути увагу на те, що ця подія відбувалась не до нашої ери, а саме після смерті Христа. Тоді, коли апостоли почали проповідувати про Христа розп'ятого, люди почали каятись і приймати віру Христа. Рух цих християн примусив Римського імператора піти кривавою війною проти них... Ось ці люди вмирали за віру Христову і це було якраз після вознесіння Христа.

На це історик відповіла так:

— Бачите, я згідна, що було гоніння на християн, але не згідна, що ці гонимі були очевидцями Христа. Гоніння почались в кінці другого століття, а люди не можуть жити 200 років.

Юнак настоював далі:

— Якщо ви історик, то ви повинні знати, в яких роках Нерон був імператором. Він перший в Римській імперії дав наказ припинити рух християн шляхом їх знищення. Хронологія доказує, що Нерон був імператором Римської імперії у 54— 68 роках нашої ери.

Історик погодилась з ним, таким чином всі її старання залишились дуже мізерними.

Після виступу історика трибуну зайняв Ганкевич М. Він виступав без згоди віруючих, тобто самовільно. Коли він підходив до трибуни, ним зацікавились всі. Одягнений він був по-сучасному, з вусами, а років мав не більше двадцяти двох. Віруючі знали, що він співчуває їм. Зібрання він майже не відвідував, навчався в університеті, був досить грамотний і сміливий на бесіду.

Справа в тому, що Ганкевич не виступав по питанню порядку денного: «Чи був Христос?». Для свого виступу він собі обрав другу тему. Треба підкреслити, що його виступ мав гострий характер, він виступав різко, не так лагідно, як попередні віруючі.

Його виступ починався так:

— Безбожники! Що вас заставило сюди прийти, як не страх? Ви вже все випробували на християнах, а тепер хочете прилюдно посміятися з них?

Одним словом, він атеїстам пригадав всі їх несправедливості. У цьому він мав певну рацію — його незаконно звільнили з роботи, двічі виключали з університету, але тут він до своєї кривди приєднав всіх віруючих. На закінчення він сказав:

— Ось тут прилюдно ви кажете: «Товариші, будь ласка...», а насправді, що ж ви за товариші, як з вами не можна вчитись, працювати?

Його виступ перебивали, навіть хотіли його стягнути з трибуни, але заспокоїлись тим, що виключили всі мікрофони. На восьмій хвилині його примусили залишити трибуну, але він встиг за ці 8 хвилин багато сказати, мабуть, довго його атеїсти будуть пам'ятати.

Після цього виступу вийшов один старенький професор, який на основі медичної науки доводив, що Христос народився незаконно, тобто весь його виступ був спрямований на те, що Діва не могла родити.

Всі атеїсти доказували, що Христа зовсім не було, а цей професор говорить, що він незаконно родився, бо наука не знає таких випадків, щоб людина, тварина, рослина могла запліднитись без участі чоловічих клітин, а тут Біблія вчить таке, що не може ніколи бути.

Характеризуючи цей виступ, можна сказати, що це був не атеїст, а просто медичний працівник, котрому доручено щось сказати. Він не старався багато говорити, часу забрав менше 10 хвилин, і спокійно зійшов з трибуни. Але йому прийшлось повернутись, бо з присутніх встав один і не погодився з ним. Він сказав так:

— Я не лікар, а тільки пасічник, але читаючи біологію бджоли, я знаходжу, що матка може запліднюватись без трута і з трутом.

Професор признав, що це так і похитуючи головою, пішов на своє місце.

Виступи учених на стороні атеїстів були досить тактовними. Коли надійшла черга виступати атеїстам, то їх виступи були сухими, гострими і не влучними.

Після виступу професора слово надали пресвітеру адвентистів сьомого дня — Катирло. Його спокійний погляд примусив зал затихнути. Коли він зайняв своє місце за трибуною, ще довго мовчав і тримав свій погляд, а потім звернувся до присутніх такими словами:

— Дорогі християни! Коли ви є справді християни, то прошу вас, будьте ними! Будьте терплячі і доведіть, що ви християни своєю зразковою тишею. А ви, атеїсти, часто критикуєте віруючих і вважаєте себе набагато справедливішими, істинними, то і це докажіть християнам своєю зразковою тишею і повагою до диспуту, організаторами котрого є саме ви!

Такий підхід до присутніх примусив включитись у змагання за абсолютну тишу. Хоч народу було багато, все ж дотримувались тиші.

Тим часом доповідач, користуючись цією тишею, продовжує свою доповідь. Він підняв угору книжку у сірій обкладинці і говорить:

— Ось відкриваю сучасну атеїстичну книгу і читаю із сторінки такої-то.

І він прочитав, що Біблію наука атеїстична не відкидає, навпаки говорить, що у Біблії є корисні історичні імена, як Давид, Пилат. Ось якщо Біблія правильно описує родовід Христа, вірно описує прокуратора, котрий судив Христа, то чого б вона помилково описувала про Самого Христа? Потім він взяв у руки сучасний календар і говорить:

— Ось позначено червоними буквами «ВОСКРЕСЕНЬЕ». Це означає, що цей календар нам нагадує... хто ж міг воскреснути в цей день, як не Христос? А якщо Він воскрес, то і був...

Здається, що у доведенні того «Чи був Христос?» вже не було що доповнювати і тоді доповідач поступово переходить просто до проповіді. Якщо вже доведено, що Христос був, то виникає необхідність сказати людям, що це за Христос, яка мета Його народження і яке Його ставлення до кожної людини. Ось і трибуна стала місцем проповіді... Десять хвилин швидко проминули, а доповідач продовжував. Всі люди уважно слухали. У залі панувала тиша. Ось вже 20 хвилин, а керівники тільки переглянулись і вирішили — хай говорить. Так проповідь продовжувалась 40 хвилин. Всі з задоволенням слухали. Після закінчення проповіді йому, як і всім, поступило багато запитань, на котрі він швидко відповідав. Правда, на одне питання він не дав відповіді, це було таке питання: «Якщо був Христос, то де Його послання? Що Він був неграмотний? Чому Він нічого не писав?»

Він відповів так:

— Я малограмотний і якщо на одне з багатьох питань не дам відповіді, то ви мені пробачте... Я над цим питанням до цього часу просто не задумувався.

Після його виступу записався Галан, той самий, що виступав на першому диспуті. Атеїсти вже мали страх від його виступу. Таким чином, доля атеїстичної пропаганди була зовсім вирішена.

До речі, слід пригадати, що коли люди займали місця, позаду нас сіли чотири студентки університету і несміливо нас запитали:

— Вы верующие?

Ми відповіли, що так.

— А ваш Галан сегодня будет? Нам бы хотелось его видеть!

Вони, мабуть, не були на першому диспуті і їм хотілось послухати його. Тільки жаль, що Галану не довелось виступити. Атеїсти вирішили передчасно припинити роботу диспуту, зважаючи на те, що людям тяжко стояти і переносити такий несприятливий режим роботи. Як і першого разу, атеїсти закінчували своїм виступом.

Виступив Сопільнюк, промова котрого не сподобалось, навіть атеїстам. Він виступив, як завжди, не зважаючи на те, чи звертає хто увагу на його виступ, чи ні. Він вийшов на трибуну з великим згортком плакатів з малюнками. Там було щось намальовано про ікони. Ці

малюнки були такі примітивні, що їх показувати людям XX віку просто не личило. Падіння авторитету Сопільнюка полягало ще в тому, що він порозвішував плакати так, що коли повертався до них, то віддалявся від мікрофону і його майже не було чути. Тоді атеїсти піднесли йому мікрофон, але все одно він повертався то до своїх плакатів, то до присутніх. Внаслідок чого, деякі уривки з його виступу, ударяли, як грім, через підсилювач, що визивало сміх і дратувало слух... Атеїсти побачили, що з того виступу немає толку і давали йому сигнали, щоб він закінчував, але він хотів доказати своє... Один з віруючих сказав:

— Якщо ви не мали кращих доводів, то заберіть свої ляльки і покажіть десь дітям. Це, мабуть, буде для них добра забава.

Через таке зауваження Сопільнюк образився і сів... Увесь зал гудів. Атеїсти хвилювались, сердились, шептались...

Але тут десь з середини залу почувся чийсь голос: «Увага! Увага!» Цей голос був як дзвінок і він заспокоїв шум людей... Затихли і атеїсти, бо вони напевно думали, що хтось зараз буде їх виручати з біди, в яку завів їх Сопільнюк своїми ляльками...

— Послухайте, товариші, я маю запитання до усіх присутніх, — це був рядовий віруючий, член громади баптистів. — Скажіть, будь ласка, — сміливо заговорив він, — чи не є питання, яке поставлене сьогодні на цьому диспуті «Чи був Христос?» коренем усього людства? Але хто може побачити корінь? Він у глибині. А ми бачимо стовбур і віття, які ростуть з кореня. І Христос був у глибині віків, і це питання стане усім ясне, якщо вони побачать, чи є тепер віття Христа... Товариші! Якщо у цьому залі є віття Христа, то прошу, підніміть руки!

Ці слова були сказані з такою силою, що вони дійшли до сердець не тільки віруючих людей... у цю ж мить увесь зал підніс свої руки догори!!!

Підняли руки усі віруючі, навіть євреї, православні і навіть ті, які спочатку диспуту аплодували атеїстам! Багато людей піднімали обидві руки! Це була чудова перемога віруючих людей над невір'ям! Залишились з непіднятими руками тільки атеїсти, котрі були на сцені.

Схвильовані керівники змушені були негайно припинити роботу диспуту і з поразкою, з похиленими головами, сердиті, розходились по домівках...

Довго люди виходили з переповненого приміщення і ділилися між собою враженнями про диспут.

А ось йде група міліції та дружинників. Які їх враження від диспуту? Віруючі прислухаються до жвавої бесіди людей у синіх шинелях і чують ясні слова одного з них:

— Вот так здорово! Посадили баптисты атеистов в калошу!

Розійшлись люди... але в залі залишилось декілька євреїв, які тиснули руки баптистам і цим самим показували їм свою солідарність.

Після закінчення молодь залишилась ще для окремої бесіди з атеїстами. До молоді підійшла одна студентка медичного інституту,

батько котрої декілька днів тому мав нагоду бути на диспуті в Москві. Він написав їй листа, щоб слідкувала за об'явами про диспут і пішла послухати... Вона дуже рада, що побувала на такому диспуті...

За деякий час у приміщенні стало безлюдно, тільки у коридорі група людей ще продовжувала диспут...

Люди переповнювали тролейбуси і трамваї... А ось картина, яка мала місце у одному з тролейбусів, котрий їхав до інструментального заводу по Руській вулиці...

Тролейбус був переповнений і в ньому йшла розмова про диспут. Пасажири були віруючі і невіруючі. Між ними був і Сопільнюк з пакунком своїх плакатів. З його виступу всі сміялись, а він слухав і мовчав, напевно від сорому, але не витримав і на зупинці «Шевченко» швидко зійшов, а плакати свої забув у тролейбусі. Пасажири затримали тролейбус і один з них крикнув:

— Товаришу Сопільнюк! Ви забули своїх богів!!!

Йому передали їх через вікно і він пішов додому пішки.

Правда, це був його останній виступ, як доцента кафедри атеїзму держуніверситету. Самим керівникам диспуту довелось зробити висновок, що правда залишились на стороні тих, що мають правду...

Після цього диспуту в Чернівцях ще довго продовжувалась жвава розмова про нього. Віруючі дякували Всевишньому за Його поміч і охорону.

Читач, мабуть, думає, що автор цього оповідання перестарався, розмальовуючи сторону віруючих. Але для підтвердження послухаємо, як думають працівники влади.

Після диспуту пройшло близько тижня. Через уповноваженого представник влади викликає Лисюка А.О. і запитує його:

— Як на ваш погляд пройшов цей диспут?

Лисюк подумав і відповів так:

— Я надіявся, що атеїсти будуть краще виступати...

На це той говорить:

— Бездельники они, два месяца готовились и провалились!!!

Ось таке заключення про диспут одного з атеїстів.

Слід пригадати, що всі працівники науки, що були на першому диспуті, на другий не прийшли. Від їхнього імені написали листа і прочитали на диспуті. Причиною їх неявки, мабуть, було те, що на першому диспуті Сопільнюк підірвав авторитет теорії еволюції.

Після цього диспуту можна зробити такий висновок. Перший диспут для віруючих був тільки консультацією, а другий — вже екзаменом, на котрому вони одержали хорошу оцінку з боку міського населення.

Цікаво знати, яку оцінку одержали атеїсти після цього диспуту? Частково вже можна здогадатись. Але міська влада дала змогу атеїстам поправити свою погану оцінку, котра принизила їх самих перед собою. Було поставлене завдання негайно зробити третій диспут і

прикласти всі зусилля для того, щоб будь-яким способом оправдатись. І тут атеїсти вирішили піти хитро-підступним шляхом... Була запрошена обмежена кількість віруючих і для них були виділені місця спереду. Тема диспуту була така: «Мораль комуністична і релігійна». На цю тему можна говорити без кінця. Віруючі ж не повинні себе звеличувати, а інших принижувати.

Це було вже навесні. У наше зібрання прийшли атеїсти і принесли запрошення, гарно попросили і пішли. Не тяжко було здогадатись, що готується шантаж і віруючі не пішли на цей диспут.

Мені доводилось спостерігати весь хід подій. Для проведення цього диспуту була виділена філармонія. Атеїсти зібрались швидко, щоб зайняти місця. Вони думали, що віруючі знов прийдуть за півтори години раніше, але їх все не було.

Ось вже і шоста година, вже пора починати, та біда, що нема з ким. Атеїсти вийшли на вулицю і на площі шукали віруючих, а я збоку дивився на це неорганізоване зборище. Ось такі шукачі знайшли мене недалеко від філармонії. Вони просили мене зайти на диспут, але я відмовився, так як в мене не було запрошення. Тоді мені негайно винесли запрошення і я мав нагоду зайти.

У великому залі я побачив поета з Москви, кандидата філософських наук з Києва і Полтавченка з Молдавії, а також ряд інших атеїстів. Жаль, подумає читач, так здалеку приїхали, а говорити нема з ким, хіба самі з собою поговорять.

Атеїсти, на всякий випадок, себе застрахували тим, що привезли десь з Сокирянського району двох адвентистів. Ну раз є двоє проти тисячі — можна починати диспут, котрий відкривався під оплески атеїстів.

Слово дали молодому хлопцю з села, який вперше в житті побачив таке число людей і мікрофон.

Не стаючи перед мікрофоном, він починає свою бесіду так:

— Я малограмотний хлопець з села... — тут його виступ перервав сміх та свист, — мені би сміятися та свистати, як неграмотному, забитому хлопцю, але свищете ви — учені, атеїсти! Ось ви і показали вашу мораль!!! Хоч я і неграмотний, але дивитися на мораль безбожників мені дуже тяжко, тому я скажу декілька слів про мораль. Він привів декілька фактів, в котрих була ясно намальована мораль безбожника.

Після цього виступив другий чоловік і говорив він коротко, ясно і безпомилково.

— У нашому колгоспі є віруючі, комуністи і комсомольці, але голова колгоспу прийшов до мене і говорить: «Дмитре, ти будеш видавати солому на трудодні». Я його питаю, чому якраз я, а він каже: «Тому що надійних людей немає. Всі пияки і я боюсь, що проп'ють всю солому, а потім худоба поздихає». Комуністична мораль поставила людство на такий рівень, що навіть солому поділити нікому не доручиш.

Товариш Дуламан хотів було завести в безвихідь і перебив його виступ такими словами:

— Ви, мабуть, рахували, що ваш колгосп розпадеться без одного такого справедливого, як ви. І ось ви вирішили покинути колгосп і виїхати в Кіровоградську область. Але комуністична партія без вас вивела колгосп у передове господарство. І ваш колгосп тепер на дошці пошани. Ви тепер повернулись до вашого колгоспу, і хочу запитати вас, чи вам, як тому чесному, вистачило чесності прийти до правління колгоспу і попросити пробачення за те, що в тяжку пору залишили колгосп?

— Зараз відповім, — говорить Дмитро. — Я думав зробити саме так, як ви говорите, але не мав такої можливості, бо голова колгоспу, агроном і бухгалтер за розкрадання колгоспного добра сидять у тюрмі, так що не було у кого просити пробачення...

На цьому його виступ був закінчений.

Атеїсти ще довго виступали один за одним, але все було марно. Таких фактів, як було приведено, не послабиш красномовними фразами.

Я звертаюсь до того, хто буде читати це написане, що це не просто авторська думка, це все — факти, тільки в скороченому об'ємі.

Після цього виступав колишній доцент, пенсіонер. Він сказав, що держава не потерпить такої ганьби, щоб потративти на того чи іншого студента таку велику кількість коштів, а він потім буде читати Біблію, — книгу, яка вже зовсім застаріла.

З його виступу цілком зрозуміло, що віруючі діти не мають право отримувати вищу освіту. Це не демократичне ставлення до віруючих — і про це було заявлено прилюдно в присутності працівників науки і досить авторитетною особою.

Атеїсти часто лукаво звертаються до нас:

— Будь ласка, шановні друзі, ми для вас і зійшлися, щоб поговорити по-дружньому...

А, насправді, то зовсім не так, ради нас — перед нами все закрито. Здається, що атеїсти зрозуміли, що цей шлях не ленінський і ним далеко не підеш...

Працювати далі не було з ким. Диспут скоро припинив свою роботу. Атеїсти розходились із наступною поразкою. За що їх і розігнали, як той військовий полк, що в битві втратив бойовий прапор. Це атеїстичне керівництво зникло, як той камінь у воді. Щоб оправдатися, хоч неправдою, вони вирішили зайнятись іншою справою, а саме, попробувати ще такий спосіб.

На диспуті атеїсти нічого не змогли довести віруючим про низький рівень їхнього ідейного вчення. Моральний рівень віруючих людей набагато вищий від невіруючих. Але ж потрібно якось підірвати їх авторитет перед своїми товаришами по роботі та в школі.

У нашому місті з'явився якийсь загадковий лектор. Цей лектор рекомендував себе колишнім видатним проповідником Московської общини. Свої лекції він читав по навколишніх селах, а також в школах і клубах нашого міста. Спочатку він мав деякий успіх. Головне в тому, що всілякі наклепи, котрі він говорив на Московську церкву приходилось, хоч-не-хоч приймати за чисту монету. Хто йому доведе, що там відбувалось у Московській церкві, в сім'ї Іванових, Петрових та ін.? Більшість людей у Москві ніколи не були, а хоч і були, то всіх дрібниць знати не можуть. І ось цей лектор активно читає лекції, а віруючих примусово заставляють слухати наклепи.

Прийшов час, що і в місті Чернівцях цей лектор мав читати свою лекцію. На підприємствах було повідомлено віруючих, щоб обов'язково були присутні на цій лекції. І деякі керівники підприємств примусово вели віруючих працівників на цю лекцію.

Християнська молодь вирішила не піти на цю лекцію і сповістити про це тим, кого ведуть. Всі, хто йшов без супроводження, повернулися, але ті, кого вели, змушені були зайти. Їх було двоє. Тоді було вирішено: один — за всіх, всі — за одного. І перед початком молодь зайшла і розмістилась рядами, їх було не більше 20 чоловік.

Лектор зрадів, що прийшли віруючі, і почав свою лекцію своїми, мабуть, завченими словами:

— Народився я в селі, неподалік від Москви, у родині бідняка. Батьки мої були православними віруючими. Ще з дитинства я мав страх перед Богом, та був навчений довгих молитов. Після закінчення школи, я вступив до ремісничого училища. Пізніше працював на будівництві в місті Москві. Коли я працював в бригаді теслярів, одного разу бригадир запросив мене до себе додому. Після спілкування з ним, я зрозумів, що він вірить в Бога. Але що ж тут особливого? Я також вірю в Бога. Тільки я — православний, а він — баптист. Пізніше, я також став членом цієї общини.

Минали дні, місяці, роки. Я був активним проповідником, їздив по селах, організовував гуртки. Я вчив молодь, щоб не дивилась кіно, не читала книжок, газет та не слухала радіо. Я вчив, щоб віруючі дівчата не товаришували з невіруючими хлопцями і навпаки. Я так ревно вірив Богові, що заради Його святого імені був готовий на все...

Одного разу, читаючи Біблію, я зупинився на такому вірші «Хто ж за Мене погубить душу свою, — той знайде її» (Матв. 10:39). Тут я твердо вирішив, що Бог хоче моєї жертви. І на підставі вчення Біблії я відважився кинутись під поїзд...

Коротке мовчання. Всі присутні зітхають. Хтось шепче: «Ой, какой кошмар в этой Библии!»

Лектор продовжує:

— Поїзд наближається... Я думками вже прощаюся з білим світом, з друзями по праці, з братами по вірі. Мов променем переді мною ще

раз пролетів весь білий світ, повний краси, щастя, радості і добра, а я молодий у 24-річному віці прощаюсь і добровільно покидаю цей світ марноти. Але поки поїзд наближався, мене охопив неймовірний страх і я вирішив тільки руку поставити під поїзд, але і руки стало жаль, бо що ж я вартий без руки. Тоді я поставив мізинець, самий менший, без котрого, безумовно, можна жити і працювати. Швидка допомога мене забрала в лікарню, але я зовсім відмовився від лікування. Під час свого перебування в лікарні я продовжував проповідувати Біблію, внаслідок чого покаялись дві санітарки і медсестра. Після виздоровлення, я ще активніше почав проповідувати і вербувати в свою секту. Багато покаялись через мою проповідь.

Я мав хорошого знайомого, котрий залишив жінку і дітей, а сам пішов жити до іншої. Я, бувало, навідувався до цієї жінки і запитував, чим я можу їй допомогти, але вона відповідала заперечливо і говорила, що їй допомогає Бог: «Я працюю в магазині. Увечері, коли підраховую касу, то завжди декілька десятків карбованців виявляється зайвих. Слава Богу і за це...»

Таких прикладів він наводив багато, та закінчив свій виступ тим, що мовляв, тільки комсомольці, які оточили його в армії, показали йому справжню любов і повагу до людей.

— Тоді я замислився і зрозумів, що марно потратив багато часу у юнацькі роки та оцей маленький палець... — Він підняв свою руку і довго показував свій палець присутнім. — Тепер я знайшов щастя і кличу до нього всіх братів по вірі: давайте разом з усім народом будувати справжнє щасливе життя, а не калічити себе, як ось я.

Він так розійшовся, що своєю доповіддю підняв ворогування у невіруючих. Декілька активістів висловились за відселення віруючих з-поміж чесних людей.

Продовжуючи свою доповідь, лектор висловився про те, що у Біблії є багато протиріч. Наприклад: Матв. 8:28-32... Тут наш «видатний» московський лектор втрачає рівновагу і говорить:

— Хіба могли бути у Палестині свині, коли їх там ніхто не їсть. Їх ніхто не розводив, бо євреї свиней не їли. А тут пишеться, що коли Христос вигнав із прокаженого сім бісів, то вони зайшли у свиней, а свині кинулись у море. Ось яка тут нереальність пишеться, а люди вірять, та ще й на жаль молодь!

Доповідачеві атеїсти довго дякували, аплодували, дякували від імені міської ради, будинку пропаганди, та обкому партії... Але ця похвала була зовсім передчасною.

Зараз відкриється інша картина, котра дасть лектору справжню оцінку, після котрої ніхто не плескав у долоні і ніхто більше цього «видатного» лектора не бачив.

Поки лекторові тиснули руки, піднявся один юнак із віруючих баптистів і попросив дозволу виступити. Так як атеїсти вже мали

неодноразово з ним зустріч на диспутах, то йому відмовили. Тоді він попросив, щоб дозволили лекторові задати декілька запитань.

Атеїсти забороняли, а лектор погодився:

— Будь ласка, що вам не зрозуміло з моєї доповіді-лекції?

— По-перше, я ніяк не можу збагнути одного з вашого виступу. Ви себе рекомендували видатним проповідником Московської общини, можливо, що так і було, але, чому проповідник столичної общини не розрізняє поняття біснуватий та прокажений? У нас старенька бабуся у глухому селі знає про цю різницю. Виявляється, що ви і Московської общини не бачили і проповідником не були і лектором не можете бути.

По-друге, те, що ви поставили мізинець під поїзд, то цьому можуть вірити тільки атеїсти. Віруючі цьому не повірять тому, що ви — боягуз. За професією ви — тесляр, та без промаху могли відрізати мізинець сокирою і не потрібно йти ще десь чекати поїзд, ризикуючи своїм життям.

По-третє, спостерігається неточність у хронології вашої біографії. Виходить, що палець ви відрізали у 24-річному віці і ще були після того християнином, та аж тільки в армії ви побачили світлу дорогу до щастя. Зараз вам всього 29 років, хіба ви забули, що громадяни призиваються в армію у 18-річному віці?

Так що, дорогий товаришу, наведіть порядок спочатку у своїй автобіографії, а тоді шукайте суперечок у Біблійному тексті. Ви, мабуть, думали, що віруючі — зовсім забитий та відсталий народ, котрому можна говорити всяку нісенітницю, а на справді трапилось все інакше.

Атеїсти дуже обурились на цього юнака, котрий поставив лектора в таке скрутне становище. Замісник обласного прокурора, який також був присутній у залі, але не звертав ні на що увагу, також виявив сумнів про випадок з пальцем.

Після цієї лекції ніхто більше не бачив цього лектора. І довгий час був спокій. Не було більше диспутів, лекції на антирелігійні теми, менше було заміток в обласній газеті і перестав працювати радіожурнал «За войовничий атеїзм», котрого передавали щосуботи в 17 годин 30 хвилин.

Від березня 1964 року до вересня 1965 року була тиша. За поразку в боротьбі з віруючими всіх атеїстичних працівників було замінено.

За цей період прийняли хрещення 107 чоловік. Церква з кожним днем росла і кріпла.

Атеїсти, було, зовсім перестали відвідувати наше зібрання.

І, мабуть, добре було б так. Але через деякий час наше зібрання почали відвідувати декілька атеїстів — це знайомилось з віруючими нове атеїстичне керівництво. Добре приглядуючись до віруючих, вони зрозуміли, що це люди, котрі не відступили в часи Неронових гонінь, не відступлять і тепер.

Перед атеїстами стояло завдання: очорнити віруючих перед народом і тим самим посіяти недовір'я до Бога, Біблії і віруючих. І незабаром атеїсти вирішили спробувати ще одну провокаційну справу — зібрати віруючих і влаштувати «вечір запитань і відповідей».

Причому ці запитання, як видно, атеїсти самі ставили і самі відповідали. Біда в тому, що на такий вечір віруючі не прийдуть. Прийшлось атеїстам приготувати приманку: 10 вересня 1965 року нашого пресвітера викликає до себе секретар райвиконкому, і поважно веде з ним розмову:

— Розумієте, ми хочемо і через численні проханя повинні провести диспут з віруючими, котрий відбудеться 11 вересня 1965 року.

Тут пресвітер запитує, яка повістка денна, але секретар не знає. Потім зателефонувала до обкому і повідомляє, що на тему «Комуністична і релігійна мораль».

Обміркувавши це становище і обговоривши його з церквою, віруючі баптисти написали таку заяву:

«Секретарю Ленінського райвиконкому для передачі керівникам диспуту від віруючих баптистів.

У відповідь на ваше запрошення прийняти участь у будь-яких диспутах з питань нашої віри. Наприклад: про Бога, про Його величність, про Христа і Його жертвенне страждання за все людство, про тайни вічності, про Книгу книг — Біблію, як джерело Богопізнання, про всеперемагаючу Євангельську правду... тощо, ми з насолодою готові де б то не було, відповідати на запитання, які витікають з нашої віри, як і написано в Євангелії: «Будьте готові всякому вимагаючому у вас слова про вашу надію, дати відповідь з лагідністю і страхом (1Петра 3: 15).

Виступати ж на диспуті, де ставитимуться запитання іншого порядку, а також питання моралі, ми не зможемо з двох причин: по-перше, це протирічить нашій вірі, так як тут повинні хвалитися людиною, тоді, як нашим ідеалом у всіх стосунках, а також у відношенні моралі, являється не людина, а Христос («хвалящийся хвались Господом»). Ми мимоволі змушені будемо когось із людей принижувати, докоряти, а когось із людей хвалити, чого робити по нашій вірі ми не маємо права.

Христос, коли побачив у якому нещасному стані знаходяться люди в Єрусалимі, заплакав, говорячи: «О, коли б ти хоч в цей день твій зрозумів, що служить миру твоєму, але це сьогодні закрито від очей твоїх».

По-друге, говорити відкрито про гірку дійсність в області моралі в сучасному людському суспільстві, ми не можемо з відомих для нас і вас причин.

При будь-яких обставинах ми не можемо звеличувати свою мораль над іншими. Ми так навчені і вчимо інших в дусі любові.

У питанні моралі ми готові не дискутувати, а співробітничати і добиватись в цьому відношенні висот будь-яким чином: ви — шляхом науково-атеїстичним, а ми — християнським.

Церква, тобто, віруючі просять зачитати цей лист на диспутах».

Лист вирішили вручити секретареві, котрого відвідали декілька осіб. Атеїсти робили припущення, що віруючі на диспут не прийдуть. Але вони почали друкувати об'яви: «Заклик на вечір запитань і відповідей». Лише за декілька годин до відкриття вечора були розклеєні об'яви, а листа було вручено секретареві до появи цих об'яв. Телефони почали дзвеніти у всі кінці. Вони пропонували що віруючим не потрібно буде виступати, а лише слухати та задавати запитання.

Виходить цей спосіб вигідний для атеїстів, коли віруючі не мають право виступати.

Віруючих було декілька десятків. Атеїсти відкрили цей диспут, або вечір. Спочатку виступали м'яко і відповідали на якісь питання, які ніхто не знає, хто їх задавав, вірніше, це атеїсти самі їх задавали і самі відповідали.

До складу президії входили: герой праці Люба Молдован, передова робітниця текстильного комбінату, і тов. Полтавченко із Молдавії. На долю Полтавченка випало завдання, як на спеціаліста всякої неправди, очорнили Біблію. Багато він говорив таких нісенітниць, що просто тяжко було слухати.

Візьмемо для прикладу декілька цитат.

Він взяв Біблію і говорить: «Біблія вважається віруючими справедливою. У Біблії написано, що жінка — це посудина диявола». Тоді він звернувся до жінок і зауважує, як про них піклується Радянська влада, а як ставится до них Слово Боже.

Тут же йому подають записку, щоб прочитав місце, де написано, що жінка — посудина диявола?

Далі він говорить, що віруючі вірять в майбутнє, а віра — це сліпий обман. Йому було поставлено запитання, якщо віра — сліпий обман, то що таке наша віра в майбутнє — комунізм? Запитання надходять, а Полтавченко продовжує свою промову. Далі він говорить, принципи Біблії не є гуманні. Хоч Бога називають любов'ю, проте в Нього все збудовано на взаєморозрахунках. Наприклад: «Будь вірний аж до смерті, тоді дам тобі вінець життя». Якщо Бог є любов на справді, то хай не користується капіталістичними розрахунками, а дасть життя вічне з любові, дарма.

На це йому надійшло таке запитання: «Якщо спосіб Божих розрахунків є поганий, то навіщо ним користуються сучасні атеїсти. Наприклад, я вступив до інституту, і мені пропонують виступити по

радіо, що Бога немає і я в Нього не вірю, а інакше — виключать із інституту. Коли я влаштовувався на роботу, мене зустріло те саме — відмовся перед колективом від Бога, то будеш мати хорошу посаду, згідно з твоєю освітою, а якщо ні — то будеш працювати підсобним. На це питання, просимо, нехай відповість сам Полтавченко».

Після виступу він довго перечитував ці записки, декілька разів знімав окуляри та знову одягав, подавав записки всій президії, але змушений був давати відповіді, бо зал вимагав відповідати на питання.

Перша відповідь. Прийшлось лекторові признати, що в Біблії ніде не написано, що жінка — посудина диявола.

Друга відповідь. Він говорить, що в комунізм вони не вірять, а переконані в ньому, але він забув, що віруючі теж переконані.

Третя відповідь. Те що сучасний атеїст, як тут пишеться, користується такими розрахунками, то я вам заявляю, що ті директори вузів і підприємств не є дійсними комуністами, ні атеїстами. Такого закону у нас немає. Вони просто не хочуть проводити з вами виховної роботи і вирішили краще вас позбутися.

Ось так атеїсти зробили спробу посіяти ворожнечу між віруючими і невіруючими. Але для віруючих це не новина. Близько 2.000 років цей спосіб теж існував...

СВЯТО ЮВІЛЕЮ

Не дивлячись на велику армію атеїстів, та на їх постійний наступ на християн, віруючі зміцнювались вірою, і число їх зростало. За 20 післявоєнних років віруючих баптистів у Чернівцях збільшилось у 33 рази. Наприклад, у 1945 році віруючих було 18 членів, а у 1965 році 603 члени.

У 1965 році сповнилось 50 років проповіді Слова Божого на Буковині. Громада віруючих погодилась влаштувати свято «ювілею». В житті буковинців ця подія була нова і цікава. Підготовка до свята проходила жваво. Для цього було проведено зустрічі з ветеранами буковинського братства. Також розшукано всі шляхи, котрими Господь посилав Своїх благовісників на Буковину. Браття запросили гостей із Москви та Києва для прийняття спільності у буковинському Євангельському святі. Довго прийшлось чекати відповіді на запрошення.

Так пройшло тепле літо, золота осінь і прийшла холодна зима. Тільки перед Новим роком отримали відповідь, що гості з Москви запланували свій приїзд на 19 грудня 1965 року. Ця радісна новина скоро облетіла всю Буковину, Галичину, Бесарабію. Запрошення були розіслані у всі сторони. Чернівчани радо зустріли це рішення і

приступили до підготовки. Але не довго Чернівецькі віруючі були у такому чудовому настрої. Цей святковий настрій обірвала коротка телеграма з Москви: «Ювілей відміняється». Тяжко було розпізнати, чи це воля Божа, чи робота уповноваженого в справах релігії. Однак знаємо, що місцевий уряд категорично заборонив «ювілей» 19 грудня 1965 року через проведення наради передовиків сільського господарства.

Ця причина була безпідставна. Атеїстам хотілось хоч чимось перешкодити віруючим. До ювілею залишилось 2 дні. Багато гостей було вже в дорозі. Прийшлось негайно розіслати більше ста телеграм, котрі понесли цю тривогу. Віруючі запаслись терпінням і дожидали більш кращої нагоди.

Перед святкуванням ювілею приїхала група виділених братів з метою загасити любов і повагу до братів з керівного центру. Всі їхні претензії були уважно вислухані і частину визнано за правду. Однак буковинські брати нізащо не хотіли робити будь-який розкол, а єдиною родиною боротися за чистоту і святість Божого народу. Так нас вчить Євангелія і за цю єдність молився Христос.

...19 грудня 1965 року погода була зимова, але рано о 5 годині ранку почав падати дощ. Увесь міський транспорт припинив свій рух. Дороги покрились слизьким льодом. Важко було добиратися на зібрання, адже дім молитви знаходився далеко за містом. Однак зібрання почалося урочисто та своєчасно.. Гостей було багато. Оркестр виконував ювілейну програму. Злагоджено спів хор. Брати проповідували Слово Боже з великим піднесенням. Після закінчення зібрання потоком ллялись щирі привітання з усіх сторін. Немало віруючих приняли цей день за справжній ювілей, але для Чернівчан це була хороша репетиція.

На зміну зими прийшла весна з своїми теплими довгими днями. Розтанув сніг, потекли води річками. Загріло весняне сонечко і земля подарувала людям перші свої квіти. Веселу пісню заспівали жайворонки. Весна — прекрасна пора року. Весною людина збагачується приємним настроєм. Ось до цього чудового весняного настрою приєднується ще одна радість — телеграма з Москви...

Ювілей — 13 березня 1966 року. Теперто старші брати врахували попередні помилки і зробили повідомлення за три дні до ювілею. Атеїстам було мало цього часу для того, щоб улаштувати певну перешкоду і все ж свою ненависть до віруючих вони явно продемонстрували.

Вся підготовка до ювілею зроблена вчасно і без недоліків. Громада віруючих прийняла у підготовці активну участь. Радисти піклувались про те, щоб всякий, хто не поміститься у приміщенні, мав нагоду добре чути проповідь та співи. Внаслідок чого, 1500 чоловік, що не помістились в домі молитви, мали нагоду з подвір'я і вулиці

слухати проповідь, музику та співи. Молоді поети Буковини підготували хороші вірші. Хор та оркестр старанно готували святкову програму. Особливо відповідальна робота залишилась службі постачання.

Потрібно було підготувати два обіди приблизно на 400 запрошених делегатів. Для цього була збудована літня їдальня у дворі одного брата. Увесь двір було обтягнуто брезентом і обладнано столами. Гарячі страви були приготовлені в різних кінцях міста. Вся підготовка проводилась організовано і на високому рівні. За кожною ділянкою було вибрано відповідальну особу, котра вчасно повідомляла братську раду про хід підготовки. В суботу було завірено старших братів, що вся підготовка проходить без порушення установленого графіка.

У суботу ввечері відбулося перше ювілейне зібрання, на котрому зустрілись гості з різних сторін. Радісна зустріч продовжувалась близько п'яти годин. На свято приїхали брати з Москви: А.В.Карєв і регент Московського хору Ткаченко Л.Ф., а також з Києва: Мельник М.В., Мельніков Н.Н. і Линьов А.Г.. Було багато ст. пресвітерів із сусідніх областей. Для забезпечення спокійного відпочинку гостей була обрана група братів, котрі прийняли всіх гостей. Вже в суботу можна було зробити висновок, що буде багато гостей і міський транспорт не справиться із своєчасним перевезенням такого раптового припливу пасажирів. Для того, щоб всі гості могли вільно користатись послугами транспорту, було об'явлено, щоб всі чернівчани виходили із своїх домівок раніше, привели гостей до автобусів, а самі пішли пішки.

Пропозиція була підтримана і всі на другий день — 13 березня 1966 року вирушили із своїх домівок раненько. Стояла тепла весняна погода. Тільки що червоний пояс оточив горизонт, обіцяючи ясне сонце — віруючі люди вже поспішали привести гостей до автобуса.

Ось і зупинка, де повинні стояти автобуси. Повинні, але ні одного автобуса не було. Хтось з невіруючих зібрав гурток людей і пішли до диспетчера, написали свій протест у книгу скарг і замість того, щоб йти працювати, пішли з віруючими, заради цікавості, подивитися що ж то за подія буде на Жучці, що всі автобуси припинили свій рух.

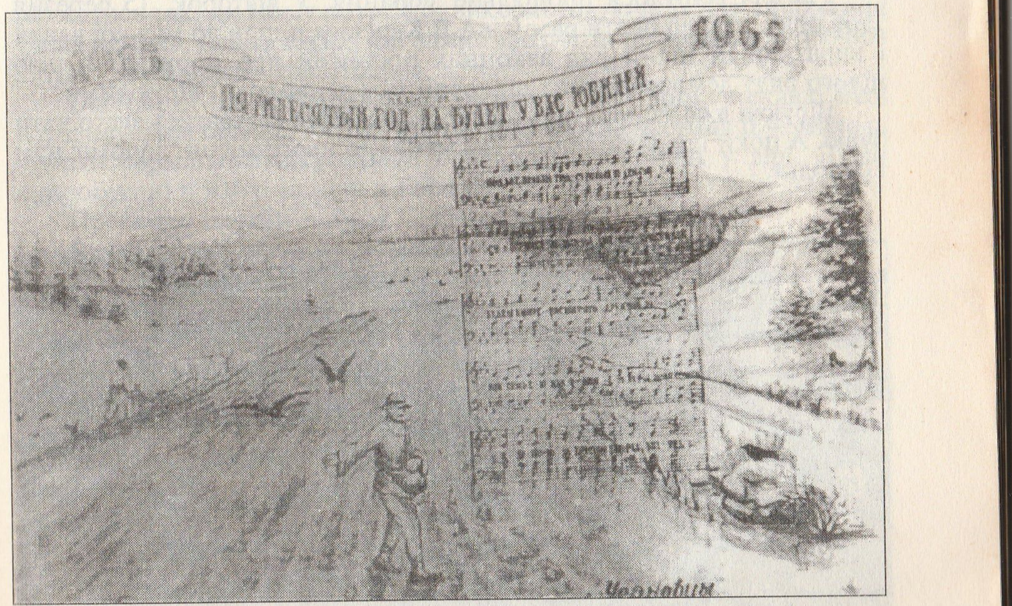
Невелика ділянка асфальтової дороги протягом 6 км контролювалась міліцією. І жодна автомашина у цьому напрямку не пропускалась. Шофери «таксі» отримали наказ нікого не везти на Жучку. Багато віруючих старенький та інвалідів Великої Вітчизняної війни не могли вблагати водіїв таксі відвезти їх на Жучку. Побачивши таку обстановку, віруючі пішли пішки. Ранкове весняне сонце щиро вітало народ Божий, котрий ради цього свята мав єдину нагоду відпочити від коліс безперервного руху важких грузовиків. Сьогодні ця дорога щиро прийняла громаду віруючих. Жителі Жучки повиходили на подвір'я і здивовано розглядали безконечну колону людей. За одну годину пройшло більше двох тисяч людей, до котрих чимало при-

єдналось людей невіруючих. Молодь прибігла найперша. Спортивний залік можно було поставити і стареньким та інвалідам. З усіх сторін підходили люди. Задовго до початку, молитовний будинок був переповнений, потім подвір'я, а частина людей стояла на дорозі. Зібрання розпочалось вчасно і ніхто не запізнився.

Сам А.В.Карєв йшов пішки. Віруючі його підвезли на старому трофейному «опелі» до повороту дороги, а далі довелось і генеральному секретареві ВСЄХБ вкусити атеїстичної гуманності.

Були такі водії таксі, що явно засуджували таку нерівність і таємно підбирали віруючих і на всю швидкість обвозили їх об'їздними шляхами до повороту на Садгору, звідти вже ближче йти пішки...

Розпочалось урочисте свято ювілею. З привітальним словом до всіх гостей звернувся молодий Сідлецький К.С. Хор співав з великим піднесенням. Чудово грав оркестр... Ветеранам було дано слово по 5 хвилин. Цікаво було слухати першого буковинського брата — старця Грижінку, котрий вийшов саме з тією Біблією, котру колись 50 років тому, купуючи, не знав, що то за Книга. А сьогодні багато тисяч людей Буковини прийняли цю Книгу. Він вийняв її із своєї сільської сумки, і підняв високо вгору, показуючи присутнім. Він мав коротке привітальне слово з перекладом. Досить цікаві були виступи Синжиряна М. та сестри Криніцкої Л.І... Заключне слово було дано А.В.Карєву, котрий перший раз відвідав Буковину. В кінці ювілею

50 років проповіді Слова Божого на Буковині.

всі присутні отримали цікаві подарунки. Наші художники приготували чудову картину, котру фотографією розмножено в декілька тисяч.

На цій фотографії — поля Буковини, на котрих працюють сіячі в буковинській одежі того часу. Буковинці орють гірські простори і засівають їх добрим насінням. А там терня й каміння.

Не всі могли бути учасниками такого чудового свята. Службі постачання потрібно було доставляти з міста гарячі страви. Нелегко було це виконати. Прийшлось їхати через яр, городами і пильно роздивлятися, зручну хвилину знайти, щоб під'їхати до палатки. За декілька хвилин усі каструлі з гарячими стравами були на подвір'ї.

Зібрання закінчилось. Всі гості поспішали на обід. Біля спорудженої «їдальні» стояв міліцейський мотоцикл з трьома міліціонерами, котрі були лише спостерігачами.

Обід був гарячий і смачний, а гостей обслуговували молоді брати. При всьому атеїстичному «старанні» під час обіду було привезено інвалідною машиною 40 кг смачних гарячих завиванців з пекарні. Після обіду була братська нарада пресвітерів Буковини та Галичини.

Це була перша нарада за роки Радянської влади. В понеділок відбулась пресвітерська конференція, основним питанням якої було «Єдність народу Божого». Багато важливих запитань було поставлено братам-керівникам. На конференції були присутні представники церков, які вийшли з братства.

Увечері відбулося прощальне зібрання. У вівторок, 15 березня 1966 року, старші брати разом з А.В.Карєвим пішли до міської влади і виразили їй цілий ряд законних претензій про порушення нею цілого ряду демократичних відносин між державою і віруючими.

Віруючі вже звикли після періоду затишшя готуватись зустрічати бурю. А поки що залишилось сказати: «До цього місця допоміг нам Господь».

Частина 2
З ЖИТТЯ ВІРУЮЧИХ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
1966 - 1984 р.р.

СУД НАД ВІРУЮЧИМИ

Ми вирішили продовжити історію Чернівецької церкви ЄХБ. Наша мета — через цей опис показати, як Господь любить Свій народ, як Він його використовує для Своєї слави і які дивні Божі дороги, якими Він нас веде, віруючих в Нього.

Головне, ми бажаємо підкреслити ту правдиву думку, в якій ми твердо переконались, що Господь благословляє ті окремі душі, і ту громаду, де є готовність і бажання пізнати і виконати волю Його. Ми покажемо, що і в наші дні у Бога є люди, якими Він може розпоряджатись так, як Йому потрібно, використовуючи їх для виконання Своїх намірів, навіть таких, які важко зрозуміти не тільки оточуючим людям, але і нам — християнам.

Ось перед нами Чернівецька церква у 1967 році, у складі якої нараховується більше, як 700 членів. Переважна частина її — молодь і люди середнього віку. Люди освічені, переконані у вірі. Люди випробувані в житті за віру в Господа.

Пресвітер церкви — брат Сідлецький К.С.

Виконуючий обов'язки ст. пресвітера — брат Лисюк А.О.

Для Своєї слави Господь допустив суворі випробування для Чернівецьких віруючих. Атеїстичні сили приписали віруючим баптистам якогось загадкового вбивцю, що ніби то він був баптистом, вбив свою дружину і приніс її в жертву Богові.

Фактично він ніколи не був членом Чернівецької церкви і навіть і не був баптистом. П'ять місяців органи прокуратури вели окремі допити віруючих, а атеїсти навіть раніше вбивства заготували фотографії якогось тіла без голови. Було оголошено, що це вбивство сталося після опівночі. А на багатьох фабриках і заводах вже о 7-й годині ранку на прохідних розповсюджувались фотографії, які безумовно, зроблені раніше самого вбивства, якщо воно було.

Завершилась ця брудна робота п'ятиденним засіданням Верховного суду, що відбувся у Чернівцях у травні 1967 року.

Фактично це був суд не над підозрілим вбивцею, а над невинними віруючими баптистами і пронісся бурею, якої не було ще в історії Чернівецької церкви.

Ця робота була розрахована атеїстами на потрясіння основ віри багатьох віруючих. Але Господь, як і завжди, всі розрахунки подібних людей використав для більшої Своєї слави і радості Свого народу. Про це було відомо віруючим раніше, тому вони мужньо стояли в цій боротьбі. Суворе випробування віри через цей суд було пресвітеру церкви Карлу Станіславовичу, але Господь його особливо тримав ще на початку суду, на який він був викликаний, як свідок. Виходячи з дому, він у молитві просив Бога, щоб Він відкрив йому, чому Господь допустив цю бурю на Свій народ... Він молився, щоб ця робота йому була відкрита тепер, щоб він взнав волю Божу, як йому поводитись на цьому суді. І ось, коли він молився, прийшла йому думка — «відкрий Біблію і прочитай в ній перші слова і тоді буде тобі все зрозуміло».

І ось він відкрив і прочитав Дії Апостолів 18:9-10: «Сказав Господь так Павлові у відкритті нічному: «Не бійся, але говори і не мовчи, бо Я з тобою і на тебе Ніхто не накинеться, щоб заподіяти зло, бо Я маю у цім місті багато людей...»

І дійсно, усі віруючі, які були присутні на цьому суді і, зокрема, сам пресвітер, бачили сильну руку Божу. І ми всі ще раз переконались, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, все допомагає на краще.

Чудово допомогли на краще усім віруючим минулі три диспути, про які описано раніше. Атеїсти планували нанести ними удар віруючим, а сталось по милості Божій, навпаки.

Віруючі отримали тріумфальну перемогу над атеїзмом в присутності багатотисячного народу. А тепер це п'ятиденне засідання Верховного суду, яке ми розглядаємо, як новий атеїстичний захід, мав остаточно підірвати авторитет віруючих серед населення.

Ми, віруючі і багато зацікавлених людей, були надзвичайно здивовані діями Верховного суду, який добре розуміє совість віруючих людей, що вони не тільки не вбивають своїх дружин чи взагалі людей, але стараються любити все людство, а особливо свій народ. Вони стараються жити в мирі з усіма і бути чесними громадянами своєї країни. Прийшлося побачити, як Верховні судді пішли на нечесну справу з атеїстами і намагались всіма силами обвинуватити віруючих християн-баптистів у вбивстві.

На превеликий жаль, у XX столітті в м. Чернівцях над християнами повторилась подія, яка мала місце ще в давнину, за часів Нерона, коли невинних віруючих християн звинувачували в скоєнні пожежі в Римі. Ми, віруючі люди, розглядаємо цю справу, яку провів Верховний суд у м. Чернівцях, як атеїстичний захід з надзвичайною слабістю науково-атеїстичної пропаганди, яка замість наукового матеріалу,

якого вона зовсім не мала, використала якогось підставного віруючого для атеїстичної пропаганди. Навіть, якщо б цей вбивця рахувався віруючим і виявився грішним, зрадником, як Юда, то хіба це чесно, щоб через Юду судити всіх учнів Христа? Або візмемо інший приклад: ми, Чернівецькі віруючі, поважаємо Радянську владу, особливо за те, що вона нас визволила від румунських бояр і дала нам волю вірити в Бога. Але чимало є серед комуністів злочинців, вбивців і зрадників, притому не з рядових комуністів, а навіть серед великих діячів партії. То хіба було б чесно обвинувачувати або засуджувати всю партію, або її керівника за те, що там знайшовся якийсь зрадник, злочинець, або вбивця?

А серед православних, католиків скільки щоденних вбивств, проте, ніколи священника не викликають у суд бути свідком лише за те, що підсудний являється православним.

Верховний суд знущався над пресвітером Карлом Станіславовичем, намагаючись його обвинуватити у вихованні якогось невідомого для нього вбивці, судді старались заплутати, вигадуючи різні нісенітниці, але Господь його чудово оберігав. Та не тільки віруючі дивувались нечесності суддів, але й невіруючі довго після суду обговорювали цю несправедливість. Всі розумні люди були переконані, що атеїсти лише тому використали Верховний суд для боротьби з баптистами, що в них немає для цього наукових матеріалів і, цим самим, вони ще раз, після провалу на диспутах, продемонстрували свою неміч і безсилля в боротьбі з тими віруючими, що мають здорові підстави своєї віри. Верховні судді, боячись провалу перед народом, ще більше підбадьорювали своїх сторонників атеїстів, щоб ті виручали суддів своїми криками. Атеїсти почали кричати: «Вбивцю звільнити! Розстріляти пресвітера!» В залі суду почались неймовірні викрики...

— Розстріляти пресвітера! Вбивця не винен! Розстріляти пресвітера! Пресвітер винен!

Мимоволі пригадується Євангельска картина, коли судили Христа, то подібні люди кричали: «Вбивцю відпустити! Христа розп'яти!» Тепер ми ще краще зрозуміли Христа, та суд над Ним. Ця картина нагадала нам також сторінку з життя ап. Павла, записану в Діях Ап. 22: 28.

Після закінчення судової справи, викрила себе група атеїстів-бандитів, які озброїлись ножами, наміряючись перехопити пресвітера і вчинити над ним самосуд, якщо Верховний суд не винесе вироку розстріляти його. Віруючі розпізнали бандитів і оточили Карла Станіславовича живою стіною, вивівши його в безпечне місце.

Таким чином, захід розрахований атеїстами, нанести церкві Христовій удару значного — закінчився поразкою.

Внаслідок чого багато людей змінили свої погляди і відношення до віруючих. Для того, щоб замаскувати свою поразку на суді, атеїсти, скільки могли, намагались використати пресу, радіо і телебачення,

щоб оправдати свої дії перед народом. Автор цього історичного твору, своїми правдивими оповіданнями подій, які відбулись у нас на Буковині, не має на увазі підбурити читачів проти нашої Радянської влади, або державного закону. Ми задоволені нашою владою і нашим законом, який дає право вірити в Бога, або не вірити. Але для атеїстів немає ніякого закону і вони можуть робити безконтрольно що хочуть і через кого хочуть. Ось ми показали, як атеїсти діють навіть через незалежний Верховний суд. Нам лише частково відомо, як атеїсти діють через уповноваженого в справах релігії, та через інші органи влади. Наприклад, нам відомо, що хоч наш пресвітер на суді нічого не зробив і нічого не сказав проти Радянської влади і її закону, лише говорив правду, яка не сподобалась атеїстам — за те вони через уповноваженого стали суворо його преслідувати. Атеїсти йому пропонували залишити служіння пресвітера. Вся його провина полягала лише в тому, що він на суді захищав Євангелію, яка вчить любити, а не вбивати.

Виконуючому обов'язки старшого пресвітера брату Лисюку А.О., уповноважений в справах релігії наказав негайно звільнити Сідлецького від обов'язків пресвітера. Атеїсти подіяли і на центральні органи в Москву, куди терміново був викликаний брат Лисюк А.О., якого там намагались схилити, щоб він погодився з незаконним звинуваченням атеїстами пресвітера Карла Станіславовича.

Але брат Лисюк мужньо боровся і стояв на стороні правди і сміливо стверджував, що він сам був присутній на суді, де судили не підсудного, а віруючих баптистів. Ось як атеїсти використовують всі органи влади, щоб нанести шкоди Євангелії. Вони уважно спостерігають за служителями і стараються їх використовувати по-своєму, а якщо ті не піддаються, то через уповноваженого намагаються їх звільнити, або якимось чином їх позбутись.

Після всіх цих подій, переїзд пресвітера Карла Станіславовича в Сибір, залишився таємницею для багатьох віруючих, але він, покладаючи надію на Бога в усіх обставинах, бачив руку Божу і всіх потішав тим, що в цьому небажаному для нього переселенні у Сибір, є воля Божа і що він не має права відхилитися від нього.

Незважаючи на зроблену атеїстами роботу, Господь благословляв Свою церкву, зберігав їх в єдності і, майже на кожному богослуженні, люди оголошували своє покаяння в гріхах і навертались до Бога навіть групами.

Серед нововрівців проводилася роз'яснювальна робота, після чого відбувалось багатолюдне хрещення. Слід відмітити, що надзвичайно важко було брату Лисюку А.О. розлучатись з своїм товаришем, братом і помічником. Після цього навантаження в роботі подвоїлось, а удари атеїстів посилились. Щоб описати роботу атеїстів над братом Лисюком, то не вистачить цілої книги. Однак, нижче, ми ще згадаємо про нашого брата.

Безумовно, що вся робота, яка була проведена атеїстами, залишила свій слід, як над братом Лисюком, так і над братом Сідлецьким. Вдалось атеїстам втрутитись у сім'ю сина Лисюка А.О. і зруйнувати її. Тяжким ударом це було для брата Лисюка А.О., зв'язуючи його руки в духовній роботі, тому він і подав заяву про звільнення його з посади ст. пресвітера.

Довгий час на цю заяву не звертали уваги працівники духовного центру в Києві, навіть приїхали пояснювати, що ця причина не лишає його права трудитись ст. пресвітером.

Але у 1971 році відбулось хрещення в Чернівецькій церкві, яке прискорило вирішення цього питання. Причиною всього було лише те, що в неділю рано, перед самим хрещенням, зайшов у молитовний будинок секретар Садгірського райвиконкому Антонюк А.Н. і ще двоє з ним. Ця урядова делегація принесла письмову заборону уповноваженого звершати хрещення.

Вся причина в тому, що Чернівецький церковний комітет подав списки людей, які повинні були приймати водне хрещення, і не вказав домашньої адреси, місця роботи і навчання. Коли цього листа було вручено, то люди були вже переодягнені в білий одяг. Секретар зачитав цього листа і чекав відповіді. Після короткого мовчання брат Лисюк А.О. дав таку відповідь: «Хрещення призначене на 7 годин ранку, відмінити неможливо, бо люди вже переодягнені. Хрещення звершувати буду я і відповідальність несу я». Представники райвиконкому були присутні при хрещенні.

Група віруючих, які прийняли хрещення у 1971 році.

Після переклички піднялось ранкове сонце і своїм промінням освітило християнську молодь, переодягнену в білосніжний одяг. Молодь стояла перед громадою віруючих і з радістю на обличчях давала обітницю служити Богові доброю совістю.

Число спасенних збільшувалось. Невдовзі брату Лисюку А.О. прийшлось розрахуватися за невиконання наказу уповноваженого в справах релігії.

Число віруючих з кожним роком зростало, не дивлячись на всю роботу, проведену атеїстами у всіх напрямках. Вже у 1973 році молитовний будинок був так переповнений, що на подвір'ї стояли близько 400 чоловік, які слухали Слово Боже.

На подвір'ї молитовного будинку.

Поряд з усіма подіями, виростала славна християнська молодь. А там, де є молодь, як закономірність, відбуваються весілля. Думаємо, що не байдуже буде читачеві цієї книги познайомитися з християнським весіллям у Радянському Союзі. Для повної достовірності у правдивості фактів, наше оповідання ми спробуємо виразити у фактах, зафотографованих на місцях подій, які будуть самі про себе говорити без перебільшення.

Опишемо два весілля, в які атеїсти вирішили втрутитися, щоб стати на перешкоді.

ВЕСІЛЛЯ ВІРУЮЧИХ В АТЕЇСТИЧНОМУ ОТОЧЕННІ

Чимало було зроблено атеїстами всякої нелюдяності проти проведення весіль віруючими-баптистами.

В газетах, по радіо і телебаченню атеїсти проводили широку пропаганду, використовуючи всяку неправду та наклепи на віруючих баптистів. Таким чином, вони інформували все населення області, що баптисти — це невелика кількість людей, котра переважно похилого віку, ніхто з них немає вищої освіти, а більшість малограмотних. Багато людей цьому повірили, адже радянська преса повинна писати правду. Також атеїсти виступали по телебаченню, лякаючи людей, щоб не відвідували баптистів, бо вони приносять людей в жертву. Така неправда знаходила місце і на сторінках місцевих газет. Наситившись такої інформації, люди боялись відвідувати молитовний будинок віруючих баптистів.

Безумовно, атеїсти пильно стежили чи приймають люди їх неправдиве свідчення за істину, чи ні. При всій пильності вони зрозуміли, що весілля віруючих баптистів цілком розкриває їх неправду, а саме тому, що на весілля до баптистів із задоволенням ідуть: родина, сусіди, співробітники і односельчани. Всім присутнім зрозуміло, що віруючі люди не такі, як їх малюють атеїсти. Атеїсти не мають сили заборонити влаштовувати весілля, але вони приймають всі заходи, щоби звести весілля баптистів та їх спілкування з людьми до мінімуму, тобто, щоб їх інформація про віруючих не потерпіла краху. Тому-то їм доводиться викручуватись, вживаючи навіть антирадянські заходи.

В селах області вони творять, що їм хочеться, про що вже згадувалось, але в Чернівцях вони не ризикували використати всі свої заходи.

Тільки у 1975 році вони стали втручатися у весільні справи. В цьому напрямку атеїстами зроблено багато заходів, два з яких ми поміщаємо в нашу книгу. 24 серпня 1975 року був одним з таких днів, якій запам'ятовуються надовго.

Після довгої дощової погоди зійшло ясне сонечко, опустивши на землю своє осіннє проміння. Вітер повільно розсіював залишки дощових хмар. Відчувається, що погода буде прекрасною.

Люди поспішали в різних напрямках: одні до праці, інші на рибалку, чито на городи, а віруючі чернівчани поспішали на зібрання в дім молитви.

Здається, що це ясне осіннє сонце дарувало найбільшу радість Славіку і Тані. Вони так щиро просили Бога, щоб сьогодні була гарна

погода, щоб вільно і без всяких перешкод могли приїхати їх старенькі родичі, та всі запрошені гості на їх весільне свято. Перед самим весіллям, десь в четвер, перестав падати дощ. У підготовці до весілля приймали активну участь багато віруючих, як у пораді, організації, так і в необхідних роботах.

Атеїсти теж заздалегідь прийняли активну участь у підготовці і проведенню цього весілля. Певно, що вони довго радились та вивчали, яку їм позицію зайняти в даному випадку.

В суботу секретар районної Ради народних депутатів Майя Яківна під'їхала на подвір'я, де завтра буде весільний обід. Пильно роздивившись, вона попросила передати батькові, щоб негайно зайшов у міську Раду. Не зважаючи на цілий ряд важливих робіт, Яким Олексійович направився у міську Раду. Майя Яківна його викликала не тільки, як батька молодого, а як старшого пресвітера Чернівецької та Івано-Франківської областей.

Першим зверненням Майї Яківни було питання:

— Як ви думаєте робити весілля своєму синові Славіку?

Яким Олексійович відповів коротко:

— У мене на весіллі буде все, що має бути:

1) буде молода і молодий;
2) буде гарно приготовлений обід;
3) будуть гості;
4) безумовно, буде музика.

Одночасно бажаю вам зауважити, що горілки, танців і бійки не буде.

Така була офіційна розмова в міській раді. Яким Олексійович в закінченні розмови щиро запросив Майю Яківну прийти на весілля.

Та не тільки міська Рада цікавилась весіллям віруючих баптистів. За день до весілля зайшли на подвір'я Якима Олексійовича якісь два прохожих, ніби їм захотілось напитися води... Проте цілком було зрозуміло, що їм аж ніяк не хотілось води. Опустивши відро в криницю ці товариші повільно його тягнули, а тим часом своїм уважним поглядом все обміряли. На той час вже була щільно натягнута палатка поверх всього саду, а столи про себе говорили, що вони готові помістити близько 800 гостей.

Один з наших подорожніх тільки про людське око, проковтнув один раз води і пішли до міста.

Присутні розпізнали, що це були працівники райкому партії.

До весілля залишився один день. Віруючі напружено готувались, щоб все було гарно і своєчасно.

Для атеїстів теж мало часу лишилось, але вони можуть зробити багато, маючи в своєму розпорядженні міську Раду та й ще райком партії.

Найперше, вони вирішили зняти автобусний транспорт на маршрутах з м. Чернівці до Садгори, таким чином, віруючим прийдеться

йти пішки до молитовного будинку 5 км і назад 5 км, а у місті теж пішки до самого подвір'я. Віруючі дізнались ще в суботу про цю атеїстичну змову. Тяжко було повірити в те, що міська Рада народних депутатів поступить так нерозсудливо для вигоди атеїстів. Адже своїм рішенням вона зіпсувала настрій тисячам мешканців Жучки і Садгори, котрим прийшлось теж йти пішки.

Ще в суботу пройшла серед віруючих ця звістка, прокотившись наче хвиля, і більшість з них вийшли раніше з дому, з розрахунком, що автобусів не буде.

Справді, на кінцевих зупинках маршрутів 18 і 21 була така об'ява...

Серед гостей був ст. пресвітер по Україні — брат Духонченко і ст. пресвітер Кіровоградської області — брат Цуман. Віруючі чернівчани звернули увагу брата Духонченка на те, що на Буковині ще не має належного порядку. Влада робить, що сама хоче. Не дозволяють ремонтувати будинки молитви, проводити електричне освітлення, а в інших місцях розвалюють будинки молитви. Десятками років відмовляють в регістрації, а сьогодні ось їх новий вчинок.

На кінцевих зупинках маршрутів 18 і 21 була така об'ява: «К сведению пассажиров! В связи с проведением 24.08.75 г. ремонтных работ по ул. Хотинской автобусы №21 и №18 временно курсировать не будут».

Брат Духонченко з іншими братами проїхали за маршрутом Чернівці-Садгора, де не було жодної потреби в ремонті дороги. Причому не було встановлено жодного дорожнього знаку, котрий забороняв би рух будь-якого транспорту. Рівно о 9-00 про цей захід місцевого уряду було повідомлено в Київ та Москву.

У Чернівцях така операція не перша. Атеїсти на ювілей теж зняли увесь транспорт по вул. Хотинській...

З того часу пройшло довгих 10 років, а час робить своє... Той самий спосіб приніс результати проти всяких сподівань атеїстів, тобто на користь віруючим.

Вже о 9-00 дім молитви був переповнений. На подвір'ї стояло близько 1.000 людей. Багато невіруючих цікавились, що то за подія у віруючих баптистів, що аж автобуси зняли з маршруту, і вони приходили подивитися...

Зібрання почалося на 40 хвилин пізніше, просто, щоб ніхто не запізнився. Служіння йшло своїм порядком і з особливим піднесенням. Всі настроїлись слухати Слово Боже. Тільки один чогось ходив із блокнотом у руках, це був ст.лейтенант міліції, переодягнений у цивільну одежу, він не тільки вів спостереження, але навіть, переписав номери власних машин. Цю роботу він виконував таємно, а коли на нього направили фотооб'єктив, то він швидко повернув голову в сторону.

За 200 метрів, на автотрасі, стояли обкомівська і міліцейські автомашини, котрі були обладнані сучасним радіозв'язком з керуючими.

Вінчання закінчилось урочисто. Віруючі відчували якесь піднесення, надзвичайну радість. Всі присутні сподівались чогось незвичайного, навіть багато невіруючих, котрі були присутні на зібранні, признались, що їх серце відчувало якусь неймовірність.

Після закінчення вінчання, Славік підійшов до мікрофону і подякував щиро всім присутнім, гостям, котрі не зважаючи на всі перешкоди, прийшли в дім молитви розділити його радість і разом з ним помолитись, щоб Бог благословив їх нову сім'ю, їх нове життя. Одночасно він всіх гостей запросив на весільний обід, який відбудеться на вулиці Ходоровській, 2. Славік також зауважив, що замовлені машини він віддає для перевезення інвалідів та дуже старих, а він з

Близько двох тисяч людей приєднались до цієї весільної подорожі.

молодою, дружбами та дружками буде йти пішки разом з усіма гостями аж додому, тобто 8 км. Всі присутні з великим захопленням виглядали появи молодих, а тим часом товариші по роботі знімали Славікове весілля на кіноплівку, як один з найкращих для нього днів, котрий на Буковині називають весільним.

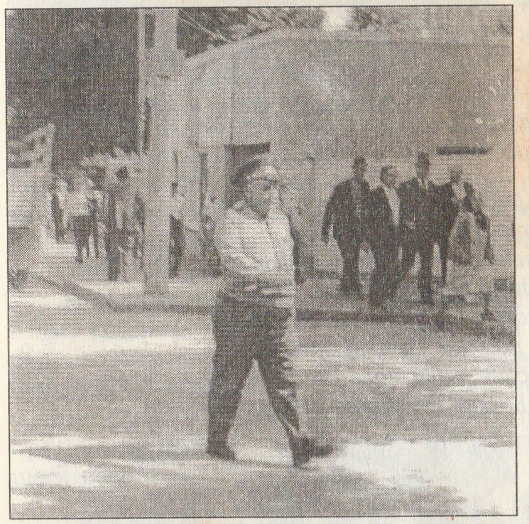
Поки проходила кінозйомка, люди зробили широкий прохід для молодих.

Коли попереду стояли молоді, то хтось з дружбів промовив, піднявши руку над головою:

— Шановні гості! За нами!

Близько двох тисяч людей приєднались до цієї весільної подорожі.

В цей самий час урядові машини, що стояли на автотрасі, з великою швидкістю і включеною «сиреною» мчали щосили до міста, наче тікаючи від якоїсь стихії.

Майор виходить назустріч колоні.

Міліція і керуючі відступають, а віруючі заспівали злагоджено пісню: «...За Євангельську віру, за Христа ми постоїм...» Одна за другою лунали пісні, а люди виходили з будинків та щиро вітали віруючих.

Хтось з глядачів з цигаркою, гучно крикнув: «Молодці! Молодці!» Так, співаючи, колона баптистів наближалась до міста. Біля цукрового комбінату стояв загін міліції під керуванням майора, на допомогу їм примчалась пожежна автомашина.

Не важко було здогадатись, що міліція отримала завдання не пропустити демонстрацію в місто, використовуючи при цьому навіть пожежну машину. Молодь зайняла перші ряди в колоні і готова була узяти на себе струмінь води. Погода сонячна — струмінь не смертельний. Майор, залишивши загін, виїхав на машині назустріч і хотів направити колону на тротуари.

Дружби, котрі були в голові колони, рішуче йому відповіли, що вони транспортові не заважають, а транспорт заважає їм. Дорога сьогодні на ремонті і транспорту заборонено їхати по ній, а пішоходам не заборонено. Ми йдемо вимушено, бо немає автобусів, а у нас час обмежений...

Через короткий час майор вдруге виходить назустріч колоні. Він рішуче крокує, думаючи зупинити демонстрацію. Довго щось майор доказував. Однак віруючі говорили з ним серйозно і попередили вести себе ввічливо, бо в колоні йде і наше центральне Українсько-баптистське керівництво.

Довго щось майор доказував.

Мабуть, зрозумів майор, що хто цю кашу заварив, той хай і їсть, а він підібрав ногу і склав компанію колоні.

Наближаючись до цукрового комбінату, віруючі баптисти заспівали:

«Привет вам, Христово цветущее племя!
Рожденное в бурях великой судьбой,
Вас грозно встречает последнее время,
Зовет на последний решительный бой!!!
Стеною стальною полки боевые,
Неверье идет к нам на лютую брань.
Сомкнитесь теснее ряды молодые,
В решительной битве никто не отстань!»

Мабуть, зрозумів майор, що хто цю кашу заварив, той хай і їсть, а він підібрав ногу і склав компанію колоні.

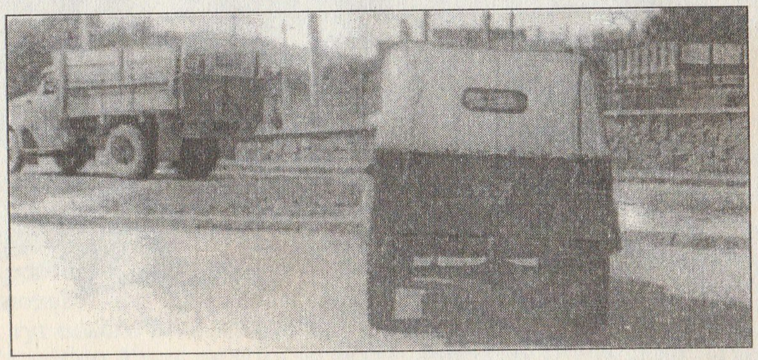

Колона без перешкоди виходить під залізничний міст.

Почувши таку злагоджену пісню, міліцейська засада, що стояла біля цукрового комбінату негайно відступила до мосту через ріку Прут. Таким чином, колона без перешкоди виходить під залізничний міст.

Назустріч колоні мчала автомашина з офіцерським складом. Побачивши безпорядок на автотрасі, де стояли автобуси і увесь транспорт, пропускаючи колону, машина швидко розвернулась, причому по тротуарах, і помчала на основну позицію біля мосту через ріку Прут.

Незважаючи на перешкоди транспорту, віруючі успішно перейшли 5 км, відстань по вул. Хотинській. Біля самого мосту, на тротуарах були поставлені два міліцейських фургони, котрі по команді повинні були перекрити міст і не пропустити по ньому демонстрацію. Вся міліція була в готовності. Безумовно, що по тротуарах колона не пройде, бо вони не в спромозі пропустити й щоденних пішоходів, щоб один одного не штовхали.

На зустріч колоні мчала автомашина з офіцерським складом.

Міліція живою стіною перекрила міст.

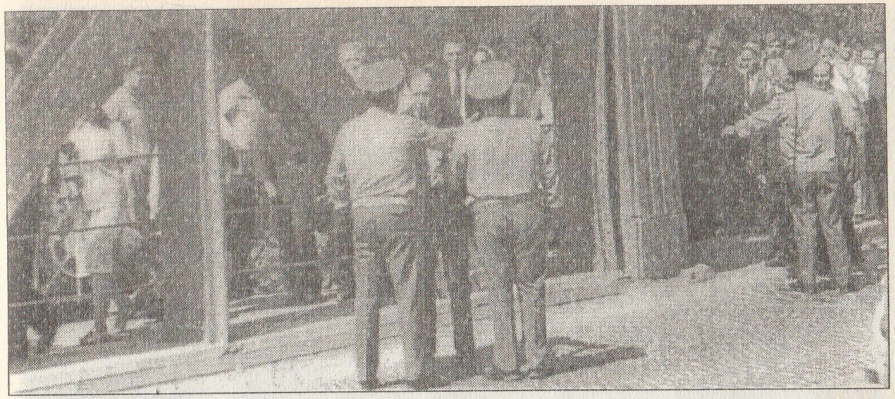
Демонстрація підійшла до самого мосту, тут і настав кульмінаційний момент...

Невідомо хто перешкодив закрити міст машинами, котрі вже стояли упоперек дороги на тротуарах біля самого мосту. Чогось було зупинено автобус прямо на мосту, а тут люди швидко його обійшли і так наблизилися до мосту, що відрізали можливість виїхати машинам, що стояли на тротуарах. Тоді міліція живою стіною перекрила міст, але цього не вистачало.

Важко було пройти через міст, але на тротуарах ніяк не вміщались, тоді один брат перший обійшов і прорвався на міст... Але він був затриманий.

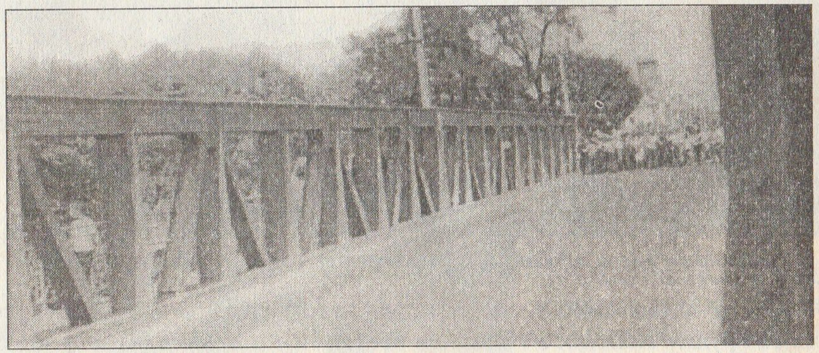
Один брат перший обійшов і прорвався на міст...

Він був затриманий.

Та поки з ним розбиралися, то один майор не втримав натиску, і всі учасники демонстрації перейшли через міст. Увесь транспорт, який в'їздив і виїздив із міста, зупинився на 10 хвилин. В довгій колоні машин стояли іноземні туристи, котрі, безумовно, все зрозуміли і стиснувши руки кричали вітально: «Салут міряса!»

Сторонні люди не могли розгадати, що робиться. Одні думали, що напевно, якась урядова делегація буде проходити, а інші думали — напевно сталась велика аварія, якщо так багато міліції і увесь транспорт зупинився.

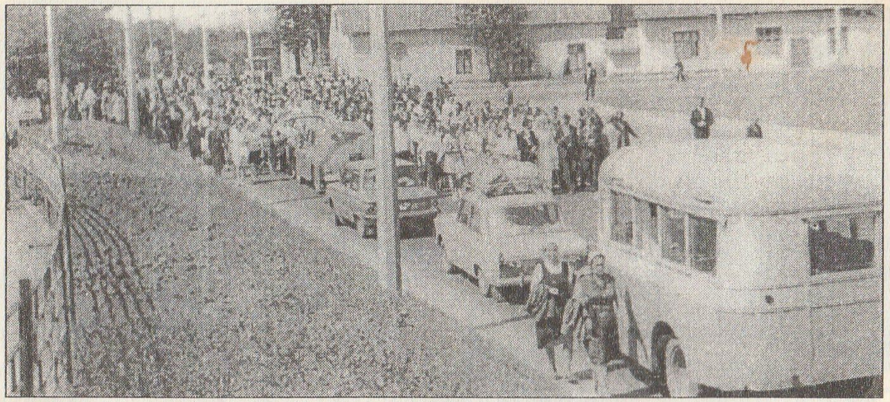

Всі учасники демонстрації перейшли через міст.

Просто, як одні, так і другі, з нетерпінням бажали дізнатись, що трапилось?

А тут всього лиш весілля...

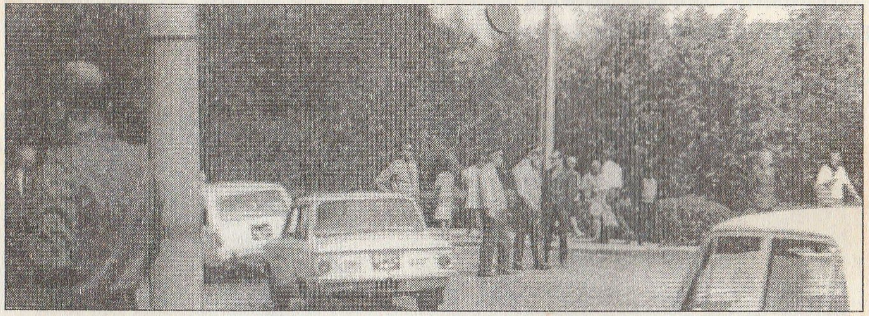
Спокійно йдуть рядами на весільний обід. Немає п'яних, немає бійки, а чому стільки міліції?

Увесь транспорт зупинився.

Так подумав не один, хто бачив стільки міліції. Пройшовши міст, віруючі зустріли третю, основну позицію міліції.

На широкому дорожньому колі розташувалась міліція, завдання котрої було — не пропустити демонстрацію в центр міста. Для цього було викликано увесь резерв тролейбусів, які стояли в ряд з відкритими дверима. Міліція культурно запрошувала: «Сідайте, будь ласка, увесь транспорт для вас...»

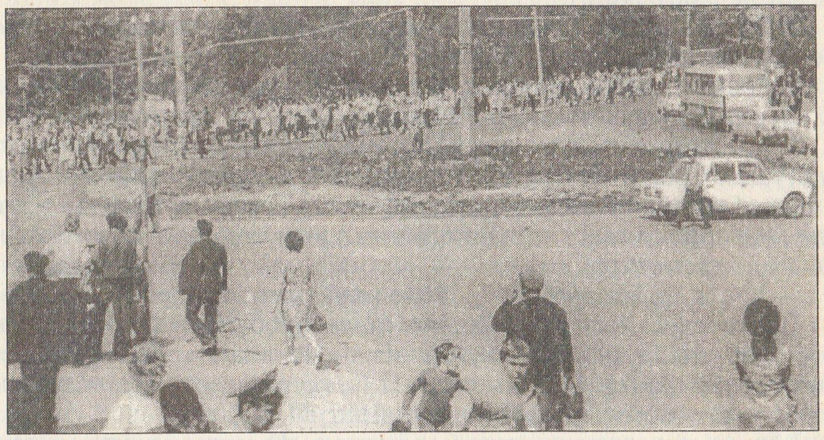
Пройшовши міст, віруючі зустріли третю, основну позицію міліції.

Правда, один майор, якого так і не вдалось сфотографувати, «узяв за груди» молодого і наказав звернути на вулицю Корсунську, але дружби не залишили молодого. Частина людей поїхали тролейбусами, а більшість вважали кращим йти пішки.

Міліція стояла навіть на вулицях Нахімова, Маковея та інших.

Разом з усіма пройшов цю відстань і ст. пресвітер по Україні брат Духонченко і після всього лише витирав спітніле обличчя. Взагалі все відбулося досить цікаво. Віруючі люди спокійні, для них слово «демонстрація» є чужим. Ніхто навіть не думав, що цей перехід на

весільний обід може бути демонстрацією. Аж через три дні, коли радіо «Свобода» передало, що в Чернівцях 24.08.1975 р. відбулась демонстрація баптистів, тоді віруючі зрозуміли, що то не просто був перехід на обід, а дійсно демонстрація.

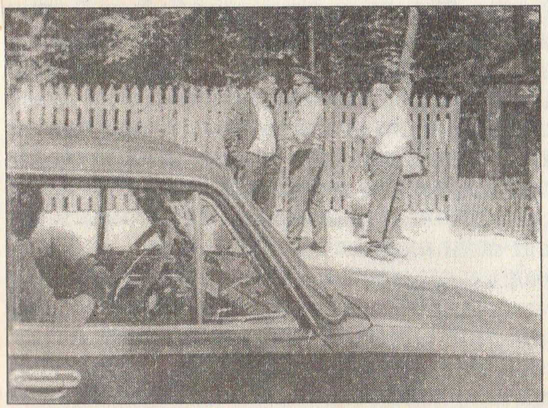
На широкому дорожньому колі розташувалась міліція.

Весілля було прекрасне. Гостей було більше, ніж передбачалось. Молодь заздрила Славікові і Тані. Більшість виражали бажання, щоб на їх весілля теж зняли автобуси...

Якось запитую одну стареньку сестру, котрій вже близько 70, а вона так бадьоро крокує:

— Сестро, ви не втомились?

— Ні, брате, я ще не була такою сильною, як тепер, і можу йти ще до вечора...

Міліція стояла навіть на вулицях.

Так відповів найстарший учасник цієї демонстрації. Як видно, атеїстичний захід зазнав провалу.

Закінчилось весілля, затихла музика... тільки не закінчились розмови про демонстрацію у місті, серед людей. Ще довго йшли різні розмови і всі вони були на захист віруючих.

Столи ще не були розібрані, як підходили сусіди до Славіка і казали:

— Чуєш, про твоє весілля передавало радіо «Свобода»...

Здається, велика голова у того, хто придумав цю операцію. Ним було зроблено три великі роботи:

1. Настроїв народ проти уряду, адже Радянський уряд цього ніколи не вчинив би.
2. З'єднав віруючих, в примусовому порядку, для організації і проведення демонстрації.
3. Значно підняв авторитет віруючих серед місцевого населення.

Ось такі підсумки цього атеїстичного заходу проти віруючих.

З усього було видно, що міліція м. Чернівців вела себе досить культурно. Тільки шкода, що їм зіпсували вихідний день. Не знаю, чи організаторів цього атеїстичного заходу докоряла совість, тільки знаю, що при розмові з уповноваженим у справі релігії, він, знизавши плечима, промовив:

— Хто ж це міг зробити?... Ми винуватого знайдемо!

Проте й досі його не знайшли. Справа зроблена чітко. Можливо, його і не знайдуть, але віруючі впевнено знають, що це робота уповноваженого тов. Подольського П.Г., котрий десь здалеку дивився на результат свого чергового винахідництва.

Віруючі тільки покинули дім молитви, ще напевно, і до міста не дійшли, як тов. Подольський П.Г. зайшов у дім молитви і висловив перед прибиральницею своє «співчуття» молодим, котрі пішли пішки...

В селі Лопотово Сокирянського району є невеличка громада віруючих баптистів. Живуть вони дружно зі своїми односельчанами, що і довело одне весілля, яке відбулося в червні 1975 року. Перед весіллям один партійний чоловік, з бригади, де працювала наречена, запропонував товаришам по бригаді зібрати гроші і купити весільний подарунок. На другий день було куплено холодильник. На весілля завітали майже всі односельчани. Правда, спиртного тут зовсім не було. Гарно співали, грав оркестр і висловлювали чудові побажання молодим.

Односельчани із задоволенням милувались таким чарівним весіллям. Все було так спокійно і прекрасно. Раптом у палатці не стало світла. Все зрозуміло, атеїсти вимкнули освітлення, щоб пошкодити віруючим зробити належним чином весілля. Замовкла музика. На цьому весіллі були присутні майже всі мешканці села. Ось хтось звернувся до кіномеханіка, говорячи: «Ти чого сидиш за столом? Ану швидко зроби світло і будеш мати план на цілий місяць».

Молодий і молода зраділи, працював двигун біля палатки і засвітилась електрична лампочка. Безумовно, присутні і молоді були дуже вдячні, і за цю послугу купили стільки квитків для його плану, що і за місяць він не виручив би таку суму.

По всьому селу не працювали холодильники, не доїлися корови і не працювали телевізори, а віруючі спокійно продовжували своє весілля.

Правда, кіномеханіка за це було звільнено з роботи, партійному теж влетіло за активність в організації подарунка своїй співробітниці на день весілля. Не дивлячись на всі перешкоди, односельчанам сподобалось весілля віруючих. Довго люди згадували ті всі приємні побажання молодим. І, взагалі, сама культура віруючих залишила добре враження в односельчан. Багато ще хотіли побувати на такому весіллі.

В кінці цього ж місяця знов відбулось весілля в с. Лопотово. Молодий жив і працював у Чернівцях, там же й був членом церкви ЄХБ. Він побажав зробити весілля у своїх батьків, в рідному селі Лопотово. Для гостей з м. Чернівці був замовлений автобус.

В неділю раненько автобус з гостями і музикантами взяв курс на Сокирянський район. Погода була прекрасною. Зійшло ясне сонце. На небі не було жодної хмаринки. Рідні та гості раділи такою на чудо рідкісною погодою. Чим ближче під'їжджав автобус, тим більше весільний настрій наповнював гостей.

Ось вже село Шебутинці, а за ним Лопотово.

... Не радійте, шановні гості, гарною погодою. Радіти рано...

На дорозі стояла урядова делегація в складі: секретаря райвиконкому тов. Гуцула В.П., майора міліції, автоінспектора і цілого загону дружинників. Наш автобус завертає вправо і по сигналу секретаря райвиконкому — різко заскрипіли гальма.

— Ваші документи.

Водій автобуса показав дорожній лист, касовий ордер і права. Все було в належному порядку. Доки ця церемонія відбувалась, то чимало зійшлось шебутинських людей, які теж мають право робити належні висновки...

Не було до чого «прив'язатись», тоді тов. Гуцул наказав водію автобуса розвернутись і відвезти людей назад на те саме місце, де їх взяв. Водій не погоджувався, адже в дорожньому листі вказано, довезти людей в с. Лопотово, а дорожній лист для водія є законом його маршруту. Багато людей намагались довести, що ніхто не має права зривати весілля й псувати настрій гостям, а головне, молодим, яким вчора вручали шлюбне посвідчення в «ПАЛАЦІ ЩАСТЯ». Там їм, тиснучи руки, бажають щастя. Справді мільйони добрих людей бажають людям щастя, а тим більше молодим. Не знаю, чи секретаря райвиконкому і всю цю делегацію можна зарахувати до людей доброї волі? Про це хай читач сам розсудить...

Тов. Гуцул В.П. заявив перед людьми, що він є влада і його наказ є закон. Про те що він є слуга народу і народом вибраний, мабуть, забув. Сторонні люди кричали:

— Жалійтеся! Пишіть в ООН — це ж грубе нехтування прав людини!

Але нічого не вдієш, автобус розвернувся і повіз людей назад. Водій автобуса не був віруючим, але був порядною людиною. Не

зважаючи на суворий наказ «влади-уряду», він від'їхавши далі, попросив у людей пробачення.

— А тепер, — говорить, — хто куди, а найбезпечніше полем...

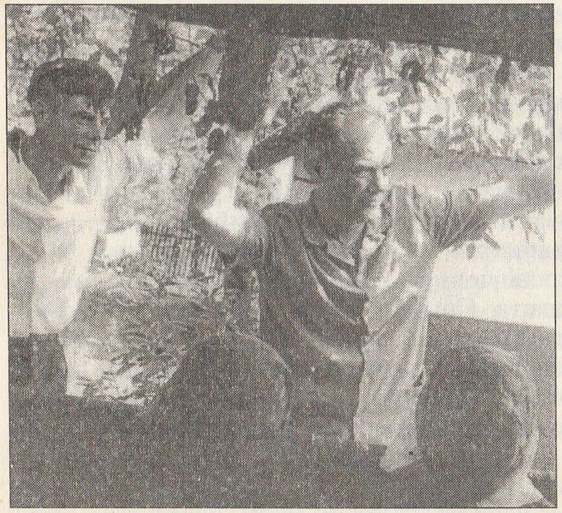
Взяли свої подарунки та скрипки шановні гості і подались полем, росою і чим далі від місцевого уряду...

Накінець зійшлися — зморені, схвильовані, забруднені, на три години запізнившись, музиканти оперативно розташувались і заграли пісню:

«Ти знаєш, Боже, моє бажання,
Молитву чуєш Ти мою...
Ти знаєш серця мого страждання,
Коли я гірко сльози ллю...»

Всіх присутніх обняла надзвичайна радість. Молоді витерли сльози з очей. В цю хвилину все пройшло перед очима: тривога, образа і незаконні дії, потім переживання, а зараз все витискає радість і починається пора весілля...

Представники влади з радості запалили. Тут вони своє зробили: завдання своє виконали, і весілля цілком зірвано. Раптом доноситься до їх слуху чудова музика та Євангельські пісні. Що ж робити? Чим ще можна пошкодити? Ось близько телефон. Негайно даний наказ: вимкнути світло... По всьому селі погасло світло, а музика далі грає і у палатці горить світло.

Секретар райвиконкому Гуцул В.П. з нетерпінням слухає пісню в супроводі оркестру: «Жить на земле не триста, а может быть шестьдесят...»

Не витримав тов. Гуцул В.П. і прийшов сам на весілля, бажав переконатись яким чином він може нанести шкоди віруючим. Довго він стояв, але таємниці не відгадав. Стоячи під парканом він із злості палив цигарку одну за другою.

Завдяки присутності ст. пресвітера Лисюка А.О. це весілля не було зірване атеїстами.

В зібрання поїхати для вінчання не було можливості, бо всі дороги перекрито. Прийшлось звінчати на городі, а не в церкві.

Тоді брат Лисюк А.О. звернувся до проповідників:

— Хто має вдома 50 крб. і готовий заплатити штраф, то може дати Біблійні настанови, а я буду звершувати вінчання.

Тов. Гуцул говорив, що ми маємо право лише їсти на весіллі і дарувати подарунки молодим, але без співу, музики і всяких побажань. Довелось виступаючим заплатити по 50 крб.

Подібне весілля відбулось в с. Кадубівці. Правда, там атеїстам можна вибачити, бо молодий того ж року лише покаявся, здавши комсомольський квиток, батько молодої покаявся, бувши членом партії, також здавши партійний білет. Тяжко атеїстам переносити таку велику втрату, того вони й шкодили цьому весіллю, перекривши всі дороги до села.

Не один раз все село залишалось без освітлення, щоб тільки пошкодити віруючим. Не один раз населення залишалось без транспорту, а все за те, щоб хоч трошки пошкодити людям віруючим в Бога.

АТЕЇСТИ І «ДОБРІ ЛЮДИ»

Атеїсти незаконно роблять багато зла віруючим людям. А одночасно і радянській державі та її народові. Наша країна в цілому світі проводить свою миролюбну політику, виступаючи проти расової і національної дискримінації, за права і рівність людей, за мирне співіснування всіх людей.

Проте атеїсти цією політикою нехтують, не признають цю рівність і грубо порушують права віруючих людей. Наведу декілька фактів, які яскраво відобразять образ радянського атеїста.

В нашій області є село Добринівці. Недаремно воно отримало таку приємну назву. Справді, в цьому селі живуть добрі люди. Хто побував у Добринівцях, той обов'язково переконався в доброті людей.

З приходом Радянської влади на Буковину в с. Добринівці була громада віруючих баптистів, яка мала свій молитовний будинок. Але враховуючи тяжкі рани, нанесені війною, віруючі баптисти, за проханням місцевого уряду, віддали свій будинок на сільську дитячу лікарню. Так як після війни віруючих було небагато, більшість з них загинули на війні, то вони взяли в аренду колишню власну олійню громадянина Дарійчука. При угоді, віруючі дали зобов'язання дотримувати санітарних і технічних норм, та своєчасно робити ремонт.

З того часу пройшло довгих 19 років. За цей час країна відбудувалась, загоїлись рани, нанесені війною. Повиростали нові житлові квартали, фабрики та заводи. Значно покращився добробут радянських людей. У всьому цьому є доля сумлінної праці віруючих баптистів, які трудяться на полях, фабриках, заводах, будівництві та

транспорті. Тов. Митрохин Л.Н. у своїй книзі «Баптизм» пише на 163 сторінці: «Как правило, баптисты работают добросовестно, строго соблюдают трудовую дисциплину. У исследователей современной религии этот факт вызывает недоумение...» Але яка доля віруючих баптистів с. Добринівці ми дізнаємось пізніше.

Старенька олійня, що будувалась без фундаменту, за довгі роки почала осідати. Одна північна стіна нахилилась, а віруючі вже багато років безперервно зверталися до уряду з проханням дозволити зробити ремонт молитовного будинку. З такими заявами вони неодноразово замикали коло від сільської Ради до обласної. На всі свої прохання вони зустрічали відмову. Нарешті, віруючі запросили голову сільської Ради і, показавши на аварійне приміщення, запитали:

— Хто буде відповідати, якщо будинок завалиться на людей?

Подивившись на таке становище, голова сільської Ради дозволила замінити північну стіну. Зраділи віруючі. Закупили цегли, розібрали стіну, зробили добрий фундамент і вимурували нову стіну з паленої цегли. Тільки як це будинок буде виглядати, якщо три стіни без фундаменту будуть продовжувати осідати, а одна — ні, і як зв'язати цегельну стіну з глиняною. Прийшлося підняти дах на стовпці, розібрати стіни, зробити цільний фундамент і вимурувати нові стіни.

Так і було зроблено. Ремонт закінчився за декілька днів до великого державного ювілею 50-річчя Жовтневої революції. В честь такого свята була об'явлена урядова амністія для багатьох злочинців. За декілька днів до свята прийшли до віруючих с. Добринівці урядові гості в складі: секретаря райвиконкому, прокурора та представника ОБХС. Ці гості поставили перше запитання:

— Хто дозволив робити ремонт?

Віруючі відповіли, що вже багато років вони просили дозволу, але аж тепер перед святом голова сільської ради дозволила замінити одну стіну, але так як будинок був без фундаменту, то ми зробили цільний фундамент і замінили стіни.

Друге питання:

— Покажіть всі документи на будівельні матеріали і транспорт!

Але всі документи були в належному порядку.

Тоді секретар райвиконкому дає розпорядження розвалити своїми руками молитовний будинок за самовільний ремонт стін, не вказаний в дозволі.

Віруючі просили помилувати їх, хоч би в честь великого державного свята. Але прохання було даремне. Через декілька днів прийшло урядове розпорядження, затверджене гербовою печаткою, в якому вказувалось: «...за три дні розібрати незаконно відремонтований молитовний будинок». Жаль було слухати таку урядову «вдячність» за доброту віруючих, які свій власний будинок побудували на користь людям і країні, а тепер все це забуте.

Зібрались віруючі увечері, провели богослужіння і щиро просили Бога, щоби допоміг їм витримати цей натиск атеїстів і залишитись вірним Йому.

На другий день віруючі поприносили найкращі квіти, щоб прикрасити своє улюблене приміщення, ретельно все пофарбували і прикрасили подвір'я гарними доріжками. Хтось приніс плакучу вербу і посадив її біля воріт. Швидко проминуло тривожних три дні. Віруючі круглодобово вартували біля молитовного будинку. За вказаним часом приїхали атеїстичні варвари під керівництвом уповноваженого в справах релігії. Він вже зайняв керуюче місце за телефоном у сільській раді, тримаючи постійний зв'язок з керуючим центром цієї операції.

На територію молитовного будинку приїхали начальник районного відділення міліції із загоном, пожежна машина з водою, два бульдозери і бригада будівельників, яких знято з будівництва. Віруючі по сигналу вартових негайно зібрались, як дорослі, так і діти, та інваліди Вітчизняної війни. Багато зібралось співчуваючих односельчан. В Добринівцях люди живуть мирно і немає ворожнечі між православними і баптистами.

Віруючі оточили живою стіною свій молитовний будинок і просять уряд не руйнувати цього прекрасного приміщення, краще збережіть його для користі людей, адже ще є велика потреба в житлі. Але прохання було даремне. Начальник міліції звернувся до будівельників:

— Товариші будівельники! За рішенням уряду ви повинні розвалити цей будинок. Прошу, приступайте до роботи. Плата відрядна.

Люди стояли як вкопані і ніхто не рушив з місця. Тоді начальник міліції виймає пачку грошей і пропонує:

— Хто перший зніме одну створку з вікна і розіб'є — плачу 100 карбованців.

На цю приманку ніхто не відізвався, аж на повторний його заклик вийшов один з будівельників і зняв створку, опустивши голову. Але перед тим, як мав її розбити, підняв голову і, подивившись товаришам в обличчя, прочитав суворий осуд свого вчинку. Прокинулась в ньому совість і він обережно поклав створку на своє місце.

— Молодець! — вигукнула громада. — Добрі люди цього не можуть зробити.

Тоді начальник міліції звертається до бульдозеристів:

— Заводьте мотори і зрівняйте цей будинок із землею!

Загули потужні машини, задзвеніли гусениці під тягарем машин... але й вони не зуміли підійти до стін молитовного будинку. Відважні жінки з діточками полягали на землю і зупинили машини. Третя команда, напевно, була приготовлена для пожежних машин, щоб натиском води розігнати жінок і дітей. Але люди побачили, що біжить сліпий чоловік, який ніколи ще не біг, а тепер спотикаючись, щосили біг на місце події.

— Товариші! Підведіть мене до самого найстаршого!

Його підвели до начальника міліції. Поставивши руки на погони, а потім приставивши руку до кашкету, відрапортував по-військовому:

— Товариш підполковник! До вас звертається інвалід Вітчизняної війни, який не може бачити цю смутну подію, але я відчуваю і прошу, залишіть цей поганий задум. Залишіть у спокої цих людей. Вони з нами пліч-о-пліч воювали і помирали за нашу Батьківщину, вони ретельно працюють з нами і хай собі моляться. Хіба хтось, крім вас схвалить цю роботу? Тільки німецькі варвари руйнували новобудови та їздили своїми танками по виноградниках і садах. Тому-то вони й осуджені всіма справедливими людьми. Ми не фашисти, а радянські люди.

Його виступ був разючим і схвалений всіма присутніми. Між людьми прокотилась хвиля обурення і суворе засудження такої ганебної роботи місцевої влади. Після цього виступу начальник міліції подав знак рукою:

— Отбой. Для чого було це починати, а тепер прилюдно відступати?!

Відступили бульдозери, тільки шум продзвенів селом, та гавкіт собак вслід від'їжджаючій міліції.

Все затихло, над селом майоріли прапори, а біля школи — протягнуте гасло через дорогу: «Людина людині — друг, товариш і брат!»

В ювілейне свято уряд урочисто поздоровляв громадян країни рад з великою перемогою Жовтневої революції.

Пройшли святкові дні. Більшість людей села були зайняті осінньою роботою на збиранні цукрових буряків та кукурудзи. Після трудового дня настала нічна тиша. Стомлені щоденною працею, люди спочивали міцним сном. Над селом запанувала тиша, лише де-не-де було чути нічного філіна, який, як сторож, стояв на даху будинку.

Над ставочком похились верби, начебто про щось журились, тільки вітерець похитував їх. Десь біля опівночі зійшов місяць і кинув свій промінь на землю. В повітрі пахло яблуками та зрілим виноградом. Але цю тишу порушили непрошені гості з райвиконкому, які тихцем, без світла й сигналу, з гори спустились у село.

Це була та сама атеїстична делегація, яка при сонячному світлі і в присутності людей доброї волі, не могла виконати свою ганебну роботу. Ось вони, як ті злодії, використали нічну темряву, щоб приїхати і розвалити молитовний будинок, перетворити його в руїни. Поки люди прокинулись, то атеїсти встигли втекти від їх лиця, а на місці молитовного будинку залишились одні руїни...

Ця звістка про новий атеїстичний захід рознеслась і за межі Чернівецької області. Багато людей віруючих і невіруючих приїхали з різних сторін та фотографували ці руїни...

ПРАВО НА ПРАЦЮ

Після Великої Жовтневої революції В.І.Ленін оголосив цілий ряд декретів. Один з них — «право на працю». Віруючі баптисти проявляють ініціативу, дисциплінованість і старання в праці. Вони люблять свою Батьківщину, свій народ. Багато розумних керівників цінять старанність і чесність віруючого працівника, однак похвалити його прилюдно, або нагородити за сумлінну працю не мають права. Просто бояться, щоб завтра їх не попросили за це відповідати.

В селі Погорилівка Чернівецької області жив віруючий баптист Степан Михайлович. Під час колективізації він віддав колгоспу свою невеличку пасіку і попросив голову правління, щоб той його оформив пасічником. Адже Степан Михайлович був інвалідом, без однієї руки.

Незабаром в колгоспному садочку розташувалось декілька вуликів, серез яких щоранку Степан Михайлович зустрічав схід сонця. Проходив рік за роком. Колгоспна пасіка виростала, щороку вносивши в касу десятки тисяч карбованців. Прекрасно родив колгоспний сад, своєчасно запилений ранньою працівницею бджолою. Степан Михайлович заочно закінчив пасічницьку школу і одержав диплом завідуючого пасікою. Пасіка с. Погорилівки зайняла одне з перших місць в області. Багато років студенти технікуму проводили практику на зразковій пасіці, де працював старенький баптист Степан Михайлович.

Одного року Степан Михайлович зібрав від 137 вуликів по 18 кг натурального меду. Таким чином став відомим далеко за межами області. Колгосп одержав великий прибуток. Про надзвичайний успіх Степана Михайловича обласна Рада бджільництва звітувала республіканському управлінню. Внаслідок чого був направлений кореспондент журналу «Бджільництво», який зафотографував пасіку і Степана Михайловича для того, щоб цей кольоровий фотознімок помістити на обгортці журналу.

Довго кореспондент допитувався, як Степан Михайлович досяг такого успіху в праці. Ще не закінчилася ця задушевна розмова, як на пасіку під'їхала службова машина райкому партії. З машини вийшов і секретар райкому партії тов. Мацідонський, який заборонив робити допис в журналі, а фотоапарата звелів відкрити і засвітити плівку.

Степан Михайлович на пасіці в с. Погорилівки.

Того ж дня пасіку було передано другій особі, яка абсолютно не мала нічого спільного з бджолами. Диплома пасічника вона не мала, але мала комсомольський квиток і довідку про закінчення курсів бджільництва. Не будемо гадати чому це трапилось. Товариш Мацідонський заявив Степану Михайловичу, що партія не дозволить так величати баптиста. Ось як у нас на Буковині партія виконує Ленінський декрет «право на працю»...

Через декілька років дружина голови колгоспу захворіла на печінку. Лікар порадив вживати меду по столовій ложці три рази на

день. Та де ж його дістати. Вже багато років, як колгосп годує бджіл цукром. Із 137 вуликів залишилось в живих лише три десятки, і ті, мабуть, скоро загинуть.

Пішла дружина голови колгоспу до Степана Михайловича, думає, може він виручить та відпустить хоч на ліки. На диво, він зібрав зі своєї пасіки близько 800 кг натурального меду. Після цього правління колгоспу визнало, що крім втрат, які нараховувались сотнями тисяч карбованців, колгосп за ці роки нічого іншого не досягнув. Хоч і соромно було, але Степана Михайловича запросили повернутись на пасіку. Недовго ще жив Степан Михайлович, але колгоспну пасіку відновив.

Цікаво дізнатись, хто такий Степан Михайлович?

Степан Михайлович — син діяча і борця за Радянську владу. Ще в першу світову війну маленьким хлопчиком, він разом з батьком залишили рідний дім і відступили разом з військами до Ростова-на-Дону. Його мати була заарештована і відправлена в табір для політичних в'язнів, який знаходився в Австрії. Увесь маєток і хата були спалені. Через три роки мати Степана Михайловича втікла з табору і пішки прийшла з Австрії на Буковину, а тут її засудили до страти через повішення.

Повернувшись додому після закінчення війни, на старому місці, де проживав борець за Радянську владу, як тоді його називали «москвофіл», крім бур'янів не знайшов нічого.

Узявши лопату, щоб хоч яке-небудь житло спорудити, Степан Михайлович потрапив на міну і на все життя зробився калікою. Не тільки ця втрата — дві сестри його загинули під час першої світової війни.

Після всього Степан Михайлович став пережитком капіталізму і це лише за те, що він вірить в Бога. Так місцевий уряд і партія відносяться до чесної і ретельної праці віруючих в Бога. Однак, багато керівників виробництва, більш людяно поступають з віруючими.

ВІРУЮЧА МОЛОДЬ І НАУКА

Після відсвяткування 30-річчя Радянської влади на Буковині, один з пресвітерів зайшов до уповноваженного в справах релігії, а той йому говорить:

— Ось я переглянув всі списки баптистів і бачу, що серед 6400 членів майже немає людей з вищою освітою», — і злорадно засміявся.

Правда, пресвітер пояснив йому, чому у нас так мало людей з вищою освітою, однак деяким пощастило закінчити.Багато вчителів бачать у дітей великі здібності до навчання і творчу ініціативу. На

жаль, вони самі прекрасно розуміють, що ця дитина не проявить ніколи своїх наукових здібностей і не послужить ними для народу.

Один член Чернівецької церкви ЄХБ мав велике захоплення історичною наукою. З метою вивчення історії слов'янських народів, ним закуплена не одна тисяча стародавніх історичних книг та літописів. Довгі роки він шкодував придбати собі кращого костюма, а весь заробіток віддавав на придбання книг. Крім того, він самостійно вивчив румунську, німецьку, польську та інші мови. Пізніше успішно склав іспити та поступив на вечірнє відділення Чернівецького університету. Поки про нього не знали, то вдалось закінчити два курси.

Одного разу підходить до нього ретельний працівник університету і говорить:

— Приятелю дорогий! Я тобі не заздрю. Тікай чим скоріше десь в другий вуз, бо дізнались, що ти баптист...

Через декілька днів його виключили з університету. Ось коротке пояснення, чому мало з баптистів мають вищу освіту. Тому-то більшість з наших дітей у 16-річному віці вже влаштовуються до праці, а школу закінчують вечірню. Є такі випадки, що віруючим вдавалось закінчити навчання заочно. Однак серед віруючих є багато вчених, що після закінчення навчання покаялись. Серед них є вчителі, артисти, кореспонденти та багато інших.

Варто заглянути в сучасне питання, хто має право на навчання. Безумовно, що юридично, то всі, а фактично, то далеко не всі. Тільки у Чернівцях десятки баптистів були виключені з вузів, не зважаючи на їх здібність. Але чимало негідників, прикрившись комсомольським квитком, мають вільний вхід до вузів.

Для повного доказу приведу лише один факт.

Більше 13 років працює в Чернівецькому Управлінні механізації кранівник Дмитро. За період роботи він себе показав сумлінним робітником і добрим товаришем. 13 вересня 1974 року до нього приїхали на новій автомашині начальник колони і ст. лейтенант військового комісаріату тов. Трамбіцький Анатолій. Привітавшись начальник говорить:

— Дмитре! Я переконався за довгий час твоєї сумлінної праці, що ти завжди був готовий допомагати товаришеві. Тому й ми прийшли саме до тебе, а не до іншого. Ось така справа... Це мій товариш, керуючий транспортним відділенням військового комісаріату, якого сусід завтра виїжджає в Ізраїль. Ось ця машина, на якій ми приїхали, продається, причому є аж три купці. Якщо до 18 години він не внесе 3500 крб., то платить другий. Будь добрий, виручи! Ми знаємо, що в тебе таких грошей нема, але можливо, у когось із знайомих, ваших віруючих, то поручись і попроси всього лише 1000 крб. на 15 днів, і ми все це оформимо відповідними документами і затвердимо нотаріусом.

Вислухавши всю важливість і обгрунтованність цього прохання, Дмитро вирішив спробувати допомогти. Пішовши до своїх знайомих,

він все розповів, що боятися нема чого — начальник партійний, говорить правду, а другий, то і мови не може бути. Це радянський офіцер, який теж повинен бути партійним, а тим більше, що у військовий комісаріат неможливо, щоб попала якась нечесна людина.

Отже 1000 карбованців позичено і документально оформлено. Цей документ залишився у кранівника. Календар швидко відлічив указані в договорі дні. Пройшло більше трьох місяців... О! Скільки клопоту та ходіння! Неодноразово приходилось зустрічатись в кабінеті начальника політичного відділення, де було багато офіцерів, які нам співчували, говорячи:

— Кому ви позичили гроші? Це форменний аферист! Він вже двом жінкам платить аліменти і винен людям без вас 1800 крб., це людина, яка немає в собі нічого доброго.

Вислухавши таке глибоке співчуття, невільно виникає питання, як така людина потрапила у військовий комісаріат, як цю негідність прикрили честю радянського офіцера? Адже ми своїх дітей довіряємо в розпорядження військового комісаріату, який їх направить на смерть або життя. Ми віримо, що там повинні бути чесні люди. Вся ця брудна справа закінчилась рішенням народного суду, який присудив утримувати по 25 процентів з начальника в користь кранівника. І так той щомісячно сплачує 40 крб.

Із цього видно, що така людина не є пережитком капіталізму. Він, Трамбіцький Анатолій, вільно вступив до вузу, без труднощів його закінчив, а чому? Тому що був комсомольцем, а потім вступив до партії і цим застрахував собі безпечне місце роботи. А віруючому відкрито говорять, що в університеті готують марксистів, а не баптистів. Ось така у нас сумна дійсність. Тим більше ускладнюється становище для віруючої молоді, що при подачі документів у вуз, або технікум, необхідна характеристика, в якій школа вказує приналежність до віровизнання і рівень його активності. В нашій країні нема у нас такого закону, але все це у нас на Буковині допускається, як спосіб боротьби з віруючими. З цієї причини, за період дев'ятої п'ятирічки з 1047 членів, ніхто не зміг закінчити вуз, хоч декілька вступили, проте їх швидко виключили...

Для підтвердження фактів, помістимо копії характеристик, які видають школи віруючим учням.

ХАРАКТЕРИСТИКА (копия без перевода)
Учащемуся 10 класса средней школы № 25
Иванову Н.В.

В средней школе № 25 Иванов обучается с девятого класса. Иванов ученик способный, учится на хорошо, оказывает помощь отстающим, скромный, аккуратный в личной гигиене. Иванов воспи-

тывается с малых лет в семье сектантов и сам является активным сектантом. Он посещает молитвенный дом баптистов и поет в хоре баптистов. Учителя школы и дирекция систематически в течение полутора лет проводят с ним большую разъяснительную работу, но Иванов реально защищает свое религиозное убеждение. В комсомол отказался вступить. Иванов по настоящее время остался убежденным сектантом, как и все его родные.

ПЕЧАТЬ Директор школы № 25 подпись /Марков/

ХАРАКТЕРИСТИКА (копия без перевода)
Учащемуся 10-А класса средней школы № 32
Жиловскому Евгению Петровичу

Ученик Жиловский Евгений учится на «4» и «5». Школу посещает регулярно, вежлив в обращении со старшими. Не всегда принимает активное участие в жизни ученического коллектива и общественно-полезной жизни школы. Наряду с этим следует отметить, что Жиловский Евгений заявляет, что он стоит на идеалистических позициях, верит в Бога, отрицает первичность материи и вторичность сознания, не признает вредности религии. Жиловский регулярно посещает молитвенный дом на Жучке, имеет поручения секты и реально их выполняет.

Характеристика дана для предъявления в горвоенкомат.

Гербовая печать Директор школы № 32 подпись
Классный руководитель подпись

Ось з такою характеристикою в жодний вуз не вступиш. Бувають випадки, що класний керівник видасть позитивну характеристику учневі, все одно у своєму місті він не вступить.

Липак А.Д. був здібний до навчання і одержав непогану характеристику. Але щоб вступити навчатись, він поїхав у м. Харків. Вступив він до радіоелектронного інституту і провчився в ньому майже три роки, а потім дізнались, що він віруючий і виключили. При цьому висловили співчуття, що раніше не дізнались про нього.

Більшість не мають можливостей подати свої документи, так як в них відмічено, що цей учень вірить в Бога. Декому вдається вступити, та через рік чи два їх виключають, а хто і закінчив, то працювати за своєю спеціальністю йому не доведеться.

АТЕЇСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Важко уявити собі, чи хтось ставить завдання перед атеїстами — виховати в людині щось краще, як віра в Бога чи просто, спустошити віру в Бога і не замислюватись над тим, що краще посіяти в серці цієї людини, замість віри в Бога.

Чим заповнити цю пустоту? Що кращого порекомендувати людині? Мабуть, цим ніхто не займається, щоб перевіряти наслідки атеїстичного перевиховання. Адже атеїсти перетворюють живу людину і бажають досягти мети в цьому напрямку. На виробництві є боротьба за якість і це цілком справедливо. Однак атеїста ніхто не перевіряє, що він виховав і посіяв чи насадив замість віри в Бога. Чим вони замінюють християнську мораль? Адже це людина, а не металевий предмет, якого токар обточує, а коли не вдалось досягти задуманої мети, то він викидає і бере інший — і то, за таку роботу, його не похвалять. Проте атеїсти ставлять у верстат своєї безбожної машини не дерево або метал, а живу людину.

В Чернівецькій школі № 12 навчались в одному класі двоє віруючих дітей, Петро і Оля. Свого сина Петра мати сильно любила. В ті тяжкі післявоєнні роки, вона вибиваючись з сил, працювала, щоб придбати дитині путівку в санаторій. Тричі відправляла Петра в санаторій і так вдалось повернути здоров'я дитині.

Не один раз мати продавала свої найкращі речі, щоб купити за виручені гроші щось дитині.

З перших днів навчання Петро показав себе здібним хлопчиком, вчився на відмінно, був дисциплінований. Вчителі не могли намилуватися дитиною. Дирекція школи завжди висловлювала вдячність батькам за добре виховання дитини. Петро любив займатись спортом і не раз виступав на змаганнях за школу і був переможцем. Він користувався заслугою і повагою серед учнів та вчителів школи. В четвертому класі Петро подружився з учителем історії Робертом Йосиповичем Коржевським. З часом це товариство перейшло в те, що вони стали називати одне одного просто на «ти».

Роберт Йосипович заходив часто до батьків Петра. Ніхто не міг думати, що після такого товариства радянського вихователя з учнем, вийде така сумна історія.

Роберт Йосипович мріяв захистити дисертацію, але старань і знань, очевидно, було мало. Проте на вихованні Петра він собі будував кар'єру. Коли батька Петра обрали старшим пресвітером області, тоді Роберт Йосипович взявся за перевиховання його сина. Петро повернувся з військової служби і, незабаром, влаштувався водієм

потужного самоскида. Робота була нелегкою. Невдовзі Петро одружився з шкільною товаришкою Ольгою Олександрівною. Весілля відбулося чудове. Багато гостей, радо їх вітали та щастя їм бажали на «многії літа».

З цього часу почалась злісна робота цього вчителя. Він став постійно зустрічатись з Петром. Перш за все пропонував покинути цю роботу...

— Я тебе влаштую на кращу і вигіднішу, в мене всюди знайомство. Зі мною не пропадеш, але потрібно мене слухатись перш за все, — так говорив Роберт Йосипович.

Вчитель влаштував Петра водієм автобуса, а далі почав диктувати способи життя й роботи.

— Я тобі гарантую повну безпеку від міліції і дорожних контролерів. Працюй, дружок, і не пропусти жодної можливості. Ти молодий, живи на широку ногу, бери від життя все. Головне, не бійся! Я тебе завжди виручу, тільки нікому про це не розповідай. Я тебе навчу жити по-справжньому...

Так воно і сталось. Вчитель навчив, найперш, красти гроші з державної каси. Додому менше приходити. Незабаром вчитель починає розпоряджатись його грішми. Роберт Йосипович добре знав, що Петро має велику фізичну силу, проте сили волі не має. Тим більше, що він недавно повернувся з військової служби і ще духовно не укріпився.

Справді, в Роберта було багато знайомих і всі вони планомірно діяли через нього. Навіть, уповноважений в справі релігії, прокуратура, обком і райком партії.

Одного разу Роберт Йосипович довго прогуляв з Петром в забавах з горілкою, бо Петро додому вже довго не приходив. Наступного дня Петро сів за руль автобуса і виїхав з пасажирами в м. Сокиряни. Після такої розваги вчителя з учнем, цей автобус їздив по всій дорозі і, недаремно, автоінспектор, зупинивши його, забрав у водія права, а автобус поставив на штрафний майданчик, зірвавши плановий маршрут. Таке становище у нас являється надзвичайною подією.., п'яний водій веде автобус з людьми. За таке порушення передають в суд, а у водія забирають права на керування автомобілем. Проте, Петро лише зателефонував Роберту, як той взявши з собою працівника обкому партії, терміново полетіли в м. Сокиряни і все вийшло гладко... права віддали, а через день Петро вже знову повів автобус.

Взнавши про це, працівники автобусного господарства, написали листа начальнику обласного відділу автоінспекції і підписали 8 (вісім) чоловік. Вникнувши в справу, начальник автоінспекції наказав вдруге забрати у Петра права. Тоді Петро більше на роботу не з'являвся. Прийшовши додому, Петро побачив сина Славіка, якому було вже більше місяця. Дружина Оля одержала грошову допомогу —

декретні гроші. Дізнавшись про це, Петро став просити грошей, ніби на відлагодження автобуса. Змилувалась дружина і дала декілька десятків, а він тут же побіг до Роберта і пропили.

Для Петра настав критичний момент. Як далі жити? Як жити на широку ногу, коли грошей немає? Приходиться красти, і першу спробу Петро зробив на своєму найріднішому, укравши декретні гроші, видані профспілкою для дитини. Іншим разом Петро забирає сімейну ощадну книжку і за один тиждень витратив разом з Робертом і його товаришами більше 600 крб. Останній раз, 28 серпня Петро повернувся додому. Маленького Славіка колисав брат Микола. Скориставшись тим, що дома немає нікого з дорослих, Петро обшукав хату, маючи надію знайти ощадну книжку, але не знайшов. Тоді вийшов з хати, навіть не поглянувши на заплаканого синочка. Восьмирічний Микола теж заплакав і крізь сльози промовив до старшого брата:

— Петре! Хто буде бавити твого Славіка, я через два дні піду до школи...

Цей серце розриваючий плач не зупинив Петра. Він взяв, що йому було потрібно і поспішив до свого вихователя. Наступного дня до Роберта Йосиповича пішла родинна делегація: дружина Оля, мати Петра і дядько Дмитро.

Відбулась офіційна розмова. На запитання своєї учениці Ольги, Роберт Йосипович відповів, що він ніколи не знав, що вони пропивали декретні гроші, допомогу матері для грудної дитини.

— Адже я його влаштував на автобус і думав, що буде мати лівий карбованець. А зрештою, я його влаштував в технікум, де він сам не вчиться. Треба ж йому зробити всі контрольні роботи, а для цього потрібні гроші.

Залишки грошей було судом заарештовано і передано дружині. Роберт Йосипович сказав:

— Якщо ви не залишите Петра, то він більше до вас не повернеться.

Так і сталось. Через декілька днів Дмитро Степанович (дядько Петра) написав листа обласному прокурору, щоб той звернув увагу на атеїстичне перевиховання. Ось Роберт Йосипович перевиховав на злочинця і, незабаром, йому прийдеться стояти перед народним судом.

Прокурор зреагував на листа. Викликав Роберта Йосиповича і разом вони довго думали, як виправдатися і закрити всі сліди. Дійсно, Петро не працює вже близько року. Дитині не платить аліменти, розтратив сімейну касу (гроші) і звільнений з роботи за прогули. Це той самий Петро, за виховання якого колись дирекція школи № 12 дякувала батькам. Ось до чого його довели атеїсти, і що вони кращого посіяли замість віри в Бога? Тепер стає очевидно, що над Петром працює не сам Роберт Йосипович.

Пройшов ще місяць, і прокуратура наказала працівникам, тобто керівникам автобусного господарства виправити наказ про звільнення Петра з роботи, а Першотравневий райком партії наказав автобазі № 7 прийняти Петра механіком. На другий день після зарахування Петра на автобазу № 7 механіком, помічник обласного прокурора тов. Козорезов С.Н. викликав автора листа, і з погрозою наказав дати спокій Петру, адже Петро чесний чоловік:

— Найперше, що він порвав стосунки з релігійними тенетами, а по-друге, що він працює чесно механіком і навчається заочно. Ваша заява є наклепом на чесну людину, а за наклеп ми судимо.

Тут і закінчились всі наші дії. А обробка Петра в атеїстичному верстаті продовжувалась. Що ж атеїсти зробили з Петром? Петро звик, що йому все можна...

Одного вечора він взяв службову автомашину і, покинувши варту чергового механіка, проїздив більше 300 км в невідомих напрямках, а потім, заїхавши в глибокий рів, зіпсував автомашину і залишив її там. Іншим разом, керуючи в нетверезому стані автомашиною марки КРАЗ, наніс боковий удар легковому таксі, а сам втік.

Не один раз керівники автобази приїжджали до батька Петра, розшукуючи його, і в розмові говорили:

— От і нагородив нас райком партії цим горе-механіком. Скільки неприємностей він приніс нам, а позбутися його не можемо.

В цю саму пору уповноважений в справах релігії заявив:

— Хіба можна тримати старшим пресвітером людину, в якого син — невіруючий? Євангелія не дозволяє цього...

Аж тепер стало відомо, на що розраховували атеїсти.

Цього разу Петро зупинився у секретаря народного суду. Вона не мала чоловіка і прийняла його. В неї була гарна квартира і багата обстановка. Сама Аляб'єва говорить Петру:

— Що буде далі? Ти вже розбив дві автомашини, тебе розшукують, щоб судити, а ти лежиш у черевиках на дивані. Хіба це війна чи що?

Петро відповів:

— Піду зараз нап'юсь і... з мосту в воду, та й буде на цьому кінець моєї повісті.

Але ця жінка його розрадила. А незабаром Петро покинув цей надійний куточок і оселився в м. Глибока, в якоїсь Домки, яку теж підготував Роберт... Брат цієї Домки працював в міліції і все було гаразд. Проте, в ніч на Новий рік, він був заарештований і засуджений до трьох років позбавлення волі. Суд був відкритий і багато віруючих мали можливість бути присутніми, а особливо молодь та друзі його юності. Звинувачувався Петро за те, що рік ховався і не платив дитині аліменти, а іншою статтею за те, що організувавши групу підлітків, обкрадали квартири.

Свідком був викликаний з військової служби моряк, який пильно дивився Петрові в очі, а потім сказав:

— Петре, подивись мені та людям в обличчя і скажи хоч тепер правду!

Але він правди не сказав. Ув'язнення відбув від дзвінка до дзвінка. Був час думати і було про що думати...

Настав час, що він встав як блудний син і прийшов додому.

Після всього важко було подивитись в обличчя своїм рідним, близьким, дружині, а особливо маленькому Славікові, який вже був гарним хлопчиком, проте свого тата він знав лише по фотографіях. Останній раз він бачив свого сина в колисці, а йому вслід були слова:

— Петре, хто буде колисати твого сина Славіка, я через два дні йду до школи?

Через чотири з половиною роки згадав Петро цей дитячий плач. Цей плач пробудив поснулу совість і привів його додому.

Ось і батьківський дім. Біля воріт стояла розгублена мама. Важко було починати розмову після такого страшного суду, де Петро заявив, що він залишив батьківський дім і дружину тільки тому, що вони вірять в Бога. Після довгої розмови з батьком, Петро відправився в дитсадок, де знаходився його син Славік.

Серед гурту дітей Славік бігав за м'ячем. Батько несміливо крикнув: «Славік!» Багато дітей обернулись і довго придивлялись до незнайомця. А потім радіючи Славік закричав:

— Це тато! — і побіг в обійми.

Працівники дитсадка були здивовані. По дорозі додому, батько з сином вели цікаву розмову.

— Тату, ти знаєш, де ми з мамою живемо?

— Ні, синочку, не знаю.

— Ось, тату, я тебе приведу додому, тільки дай слово, що ти нас вже ніколи не залишиш. Мені так сумно без тебе. Всі діти мають тата, який приходить за ними в дитсадок, а я — як сирота. А правда, тату, що я вже виріс?

Ось вже і новий житловий мікрорайон. Маленький Славік вів батька додому.

— Тату, ось за цим озером наша хата на вулиці Комарова.

Раптом Славік зупинив батька:

— Дивись, татку, які ми гарні у воді! Це я з тобою! А ось наш будинок. Натисни, тату, на цей дзвінок і вийде моя мама.

Так і сталось.

— Добрий день, Олю!

— Добрий день, Петре!

— Олю! Ти приймеш мене?

— Ні, Петре, я не зможу тебе прийняти, бо ти ж на суді сказав,

що не будеш жити зі мною лише тому, що я вірю в Бога. А я вірю ще сильніше, ніж тоді. Можливо, ти вже не такий, як був, це вже інша справа.

— Так, Олю, я вже не такий, як був.

Познайомившись з квартирою, Петро вийшов на балкон і направив свій зір на чудову красу природи, як було все гарно! Яке чудове повітря, а сонце, мабуть, перший раз так щиро його обіймало своїми променями.

Оля покликала до столу батька з сином.

— Петре! Чого в тебе заплакані очі? Ти ж повернувся додому, ти вже вільний!

— Ні, Олю, я вже ніколи не буду вільним. Мої друзі прожили прекрасно. А що доброго зробив я батькам, тобі, дитині, суспільству? Тільки одне зло. Я, навіть, не погрався з сином, а він вже великий. Як я виправдаюсь перед тобою, сином, родичами? А особливо перед Богом? Ти ж за особисті гроші придбала таку гарну квартиру, меблі. Виростила такого гарного синочка. Спасибі тобі за все, а особливо за вірність, якої я не заслуговую. Що відносно мене, то я є та звітріла сіль, яка ні на що не годиться.

Намагався Петро виправдатися перед родиною, відвідав декілька разів зібрання, купив синові багато іграшок і все, начебто, було добре. Та одного разу Оля прийшла додому з роботи і побачила на столі таку записку: «Оля! Вибач, я не в силах бути добрим. Я тебе недостойний і не буду тобі заважати... твій Петро».

Не пройшло багато часу, як його знову заарештували. На цей раз його засуджено на 4,5 роки позбавлення волі.

Продав Петро свою душу атеїстам, які насміялись над ним.

Дорога молодь! Бережіться таких вихователів. Бережіться зрадливих атеїстів і не будьте їх жертвами!

ОБЛАСНА НАРАДА

У 1974 році в м.Чернівці відбулась міжобласна нарада, тобто конференція по вибору делегатів на з'їзд у Москву. Для проведення конференції, з Москви був направлений член президії ВСЄХБ — брат Шатров, а з Києва — брати Гніда і Глуховський.

На конференції був присутній представник місцевої влади — секретар Садгірського райвиконкому тов. Антонюк А.Н.

Ще задовго до конференції, уповноважений в справах релігії з усією строгістю попередив, щоб не відхилялись від порядку денного і не дозволяли задавати різні запитання. Проте, такий указ неможливо було виконати. Брати дозволили розповідати все, що наболіло.

Страшно було слухати, як виступали, що тепер, в XX столітті горить електричне світло в погребах, у курятниках та свинарниках, а для віруючих громадян, воно ще не доступне.

Виступило 23 делегати, у котрих в будинках молитви ще й досі не проводять електричне освітлення. Більшість з них користуються керосиновою лампою, а деякі пристосували акумулятори. В селі, біля будинку молитви, споруджено вітряк, який виробляє електричний струм. Багато виступали про незаконні штрафи.

1. В с.Романківці оштрафовано персвітера на 50 крб, за те, що він прочитав з Біблії, що Бог створив чоловіка та жінку, читав це при вінчанні. Поки пресвітер опротестував цей штраф, то атеїсти забрали з його домівки килим вартістю 150 крб. Старший пресвітер опротестував незаконний штраф і прокурор тов. Янош також опротестував. Але на нього так вплинули, що він на другий день відмовився від опротестування, а килим так і не віддали.

2. Євангельський старець відвідав с.Перебиківці. Брати дозволили сказати йому проповідь, за що заплатили 200 крб. штрафу і знято все керівництво церкви.

3. В с.Грозинці були присутніми троє дітей на молитовному зібранні, за що оштрафували на 100 карбованців.

4. В с.Бросківці помер старенький пресвітер. На похоронах чернівецькі брати сказали прощальне слово, за що оштрафували на 200 крб. суми таких штрафів складають тисячі.

5. Секретарі райвиконкомів грубо порушують законодавство про релігію.

6. Секретар Сокирянського райвиконкому тов. Гуцул В.П. прийшов на берег річки, подивився на переодягнених віруючих і сказав: — Ти і ти допускаєшся до хрещення, а ти — Григорію, ні, бо ти ще замолодий, тільки що прийшов з армії. Так Григорій і не прийняв хрещення.

7. До секретаря Хотинського райвиконкому принесли віруючі список бажаючих прийняти хрещення. Секретар райвиконкому переглянула список і говорить:

— Для с. Перебиківці вистачить охрестити 5 чоловік, а ви тут підготували 17. Дозволяю тільки 5 охрестити.

Незаконні дії секретаря райвиконкому опротестували в уповноваженого в справі релігії, а той посміявся і додав ще одного, тобто шостого.

8. Багато виступали, що уповноважений визначає в церкві пресвітера і зовсім не рахується з тим, що пресвітера вибирає церква.

9. В с.Сталінешти у списках до хрещення був інвалід Дудко Іван. За те, що Дудко покаявся і бажає прийняти хрещення, прийшли до нього секретар парторганізації з секретарем сільської ради і забрали з подвір'я один кубометр дров, які раніше було йому продано, як інваліду.

10. В с. Наполоківці є громада віруючих, яким доводиться їздти близько 40 км. в м. Чернівці на зібрання. Ці віруючі близько 10 років просять уряд, щоб їх зареєстрували, але до цього часу одержують відмову.

11. В Сокирянському та Кельменецькому райвиконкомі вимагають від віруючих баптистів особистих заяв на хрещення і довідок від лікаря про стан здоров'я, про що ніякий закон не передбачав. В с. Комарово така комісія жодного віруючого не допустила до хрещення. Проте всі охрестились. Атеїсти переконались, що членом церкви можуть бути тільки ті, які приймуть хрещення. Але атеїсти не знають, що всі, яких вони не допустили до хрещення — охрещені. Тільки ніхто не знає — де, коли, скільки і хто охрестив. Ми, радянські громадяни, не бажаємо підпілля, але сама влада нас посилає туди.

12. Все це вислухавши, бр. Шатров (член президії ВСЄХБ), з усією серйозністю заявив присутнім, що він прийшов від японського кордону до Чернівців, тобто увесь Радянський Союз, але такого ставлення до віруючих, як уповноваженого в справах релігії, так і місцевого уряду, ще не зустрічав ніде.

13. Секретарю райвиконкому тов. Антонюку А.Н. запропонували виступити і сказати щось в своє виправдання, але він відмовився, бо не мав що сказати. Докір віруючих був справедливий, а вимога поважати віруючих за громадян країни Рад — законна.

ЗРОСТАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

На попередніх сторінках показано шлях чернівецької церкви та її боротьбу з атеїстами. На протязі всього шляху яскраво видно ріст церкви. Із зростанням числа членів вже у 1975 році більше половини присутніх на богослужінні стояли на подвір'ї під дощем і снігом. Приміщення молитовного будинку не вміщало всіх слухачів Слова Божого, але віруючі були готові не лише вірувати в Христа, але й постраждати за діло Боже.

Близько семи років церковний комітет не переставав подавати прохання перед урядом, щоб вирішили питання з молитовним будинком в м.Чернівцях. З цим питанням багато разів виїжджала делегація віруючих до Москви та Києва. В церковному комітеті зберігається цілий том копій, написаних з цього приводу заяв та листів. За установленим законодавством надається право лише виконкому вести цю роботу перед урядом.

У 1975 році віруючі попросили виконком звітувати перед церквою за проведену ним роботу на протязі 7 років по розширенню молитовного будинку, який у 1975 році не вміщав, навіть, 50%

віруючих. Існуючі інструкції уповноваженого в справах релігії, забороняють обговорювати цю роботу в широкому колі віруючих.

Заслухавши всі наші заяви та прохання і відповіді на них уповноваженого та органів влади, віруючі замислились. Проаналізувавши цю договірну переписку і те, що лише за 1975 рік, виконавчий комітет близько 50 раз відвідав місцевий уряд і уповноваженого в справах релігії з питанням розширення молитовного будинку, віруючі прийшли до висновку, що місцева влада не рахується з віруючими, як громадянами. Потрібно було негайно міняти курс.

Адже віруючі добросовісно працюють, приймали участь у Великій Вітчизняній війні, чому свідками цілий ряд інвалідів. Віруючі голосують, тобто обирають уряд, а цей уряд не рахується з віруючими, як з іншими людьми. Представника від тисячної громади можуть відмовитись прийняти, а як приймуть, то без жодної уваги.

На цьому звітному зібранні, яке відбулось в червні 1975 року було вибрано «робітничий комітет» з 25 членів. Також було засуджено несправедливі дії місцевого уряду, а особливо безпідставні письмові відповіді на наші заяви. Секретар цього зібрання заніс в протокол всі виступи та пропозиції.

На другий день уповноваженому було подано інформацію про стихійну реформу внутрішньоцерковного правління. Ця звістка через декілька годин ударила тривогою до Києва та Москви.

«Робітничий комітет» відвідав уповноваженого в справах релігії, приніс йому своє чергове прохання: задовольнити прохання віруючих у відношенні молитовного будинку.

В заяві ставилось три основних пункти, які можуть задовольнити гостру потребу віруючих:

1. Виділити земельну ділянку для побудови нового молитовного приміщення.
2. Дати церковне приміщення, яке могло б вмістити всіх віруючих.
3. Якщо ці два пункти не є можливими, то зареєструвати збори віруючих в трьох районах міста, тобто роздрібнити Чернівецьку церкву ЄХБ на три частини.

Отримавши цю заяву, уповноважений і уряд відхилили всі три пункти, а більше того, не признали «робітничого комітету».

Закінчилось літо і повіяло осіннім холодом. Зима 1975-1976 року була довгою й холодною. Сніг падав цілими тижнями. Морози досягали більше 30 градусів, а віруючі, на думку уповноваженого, повинні стояти на подвір'ї, не захищені від снігу, вітру та морозу. Безумовно, що при таких умовах 50% віруючих будуть залишатись вдома, а цього якраз і треба атеїстам.

Але сталось навпаки. Віруючі загальним зібранням постановили організувати молитовні зібрання в помешканнях віруючих. Знайшлись добровольці віддати свої будинки. Знайшлись добровольці пропо-

відувати і керувати цими філіалами. Таким чином з 11 грудня 75 р. в Чернівцях проповідується Євангелія в трьох кінцях міста. На «Цецено» — румунське, на «Роші» — українське, на «Жучці» — українсько-російське. В один недільний день в Чернівцях проповідують Слово Боже 24 проповідники. Сусіди мають нагоду не тільки бачити віруючих, але й відвідувати їх зібрання.

Таке рішення було занесено в протокол і підписано церковною двадцяткою, як документ на право збору по домівках в зв'язку з нестерпною тіснотою в молитовному будинку.

Брати були готові на все: штраф, конфіскація, тюрма. Тільки такий ріст готовності постояти за діло Боже змінив відношення уповноваженого в справах релігії і місцевого уряду до віруючих.

Ці філіали Господь чудно благословляв і берег в Своїй руці. Весною 1976 року уповноважений в справах релігії вирішив признати ці філіали і зареєструвати, як окрему церкву ЄХБ.

ПОХОРОНИ ВІРУЮЧИХ

Якщо зібрати всі штрафи, накладені на віруючих адміністративними комісіями по Чернівецькій області, то, здається, що за таку суму можна побудувати п'ятиповерховий будинок. Більшість штрафів буває за проведення похоронів.

Для знайомства читачів з причинами, за які віруючих штрафують, ми випишемо із однієї скарги копію.

КОПІЯ: ГОЛОВІ ВЕРХОВНОГО СУДУ УРСР
м. Київ, вул. Чекістів № 7
від громадянина ГОРДІЛІЖІУ
Афанасія Івановича проживаючого
в с. Мамалига Новоселицького
району Чернівецької області.

С К А Р Г А

Згідно виписки із протоколу засідання адміністративної комісії Новоселицького райвиконкому від 5 березня 1976 року, мене оштрафовано на 50 крб. Мотивом для накладання штрафу послужило те, що я ніби-то порушив правила, установлені законодавством про релігійні культи. Фактично події розвивались таким чином.

7 лютого 1976 року, я був запрошений родиною Грішкана Андрія для вирішення питання про звершення віруючими похорону померлого

їх батька. Разом зі мною були запрошені й інші віруючі так само, як і я. Ось це відвідання померлого і розцінюється адміністративною комісією, як звершення нелегального зібрання — для того, щоби накласти на мене і на всіх моїх товаришів рівно по 50 крб. штрафу.

В документах про накладання штрафу не вказано — де і в якому законі є таке тлумачення, щоб в таких випадках накладати штраф. Окрім того, представники місцевого уряду вирішили, без погодження на те рідних покійного, звершити похорон атеїстами.

Під час цього атеїстичного похорону перевернуто гріб з тілом покійного над могилою і покійник впав у могилу вниз обличчям! Такі варварські дії над віруючими і збиткування над покійником, безумовно, заслуговують суворого покарання.

Однак місцевий уряд визнає можливим ще накласти штраф на кожного віруючого по 50 карбованців.

Колись в давні часи на Буковині були турки, які експлуатували буковинців, але в такі життєві сторони, як похорони, вони не втручались. Австрійська імперія теж не втручалась в справи похоронів. Були на Буковині панські румуни. Багато було збиткування, проте в похорони ніхто не втручався.

Теперішнього часу, при Радянській владі — закони прекрасні, але атеїсти не дають віруючим жити! Немає у віруючих такої сторони життя, яка б не заважала атеїстам.

Приходиться звершати похорони при наявності всіх документів, офіційних реєстрацій та справок, і завжди, як правило, не обходиться без штрафу. І завжди, не менше 50 крб, одному, а іноді і цілим групам по 50 крб. кожному.

Із самих фактів оформлення документів про оштрафування, видно, на скільки відповідні адміністративні особи самі порушують правила поведінки і грубо нехтують правами людини, доходячи до прямого обману в законі.

5 березня 1976 року я написав скаргу на постанову про накладання штрафу в Новоселицький районий народний суд. 12 березня 1976 року приїхала в село народнний суддя тов. Прискурова, яка відхилила моє прохання про зняття з мене штрафу, за недоказ вини. При розгляді справи, був присутній один свідок — Шова Дмитро Назарович, який заявив, що він нічого не бачив і нічого не знає. Однак суддя тов. Прискурова не взяла цього до уваги. Знаючи, що я нічого не зробив достойного оштрафування, я звернувся зі скаргою в Чернівецький обласний народний суд. Голова обласного суду тов. Свинарчук в своїй відповіді не знайшов основ для опротестування і залишив моє прохання без задовільнення, вказавши при цьому, що він це робить на основі «Інструкції про застосування законодавства релігійних культів, затверджений, нібито радою в справах релігії при Раді Міністрів СРСР від 16 березня 1961 року».

Але при першому бажанні познайомитись із змістом такої інструкції, вияснилось, що її ніде немає.

Це може підтвердити сам Свинарчук, голова обласного суду, який перший раз застосовував формулювання цієї «Інструкції» за 15 років після її утвердження, при розгляді скарг за штрафи на похоронах.

Ось так, в теперішній час виглядає визначена законом свобода совісті на місці в Чернівецькій області.

Ми, віруючі, відносимось з повагою до існуючих законів і порядку, знаємо як їх виконувати в усіх випадках, а тут діло доходить до нетерпимості.

Нам все ж таки цікаво знати зміст «Інструкції» від 16 березня 1961 року, якою тов. Свинарчук обгрунтував свою відмову зняти з мене штраф, так як уповноважений в справах релігії тов. Подольський П.Г. відхилив існування такої інструкції.

Розглянувши мою скаргу на основі вище описаного, я прошу Верховний суд опротестувати накладений на мене штраф, в сумі 50 крб., а по питанню оформлення подібних штрафів внести своє визначення.

8 травня 1976 року *А. Горділіжіу*

Таких скарг є цілий том, але для визначення становища, за що штрафують, вистачить й одного моменту.

Автор цієї історії застерігає читачів, не уявити собі, що в Радянській країні поганий закон у відношенні віруючих. Віруючі задоволені нашим законом.

Однак, віруючі виражають своє незадоволення тим, що закони тільки для віруючих. Атеїстам же дозволено порушувати всі закони.

Частина 3
ПЛАЧ ДУШІ
1984 - 1995 р.р.

ФІЛІАЛИ

Коротко пригадаємо причини, які породили філіали. Як згадувалось, Чернівецька громада віруючих людей вела клопотання перед урядом, щоб дозволили розширити молитовний будинок. Та уряд всі прохання відхиляв. Бували випадки, що відповідь приходила позитивною, але через три-чотири роки, вона вже тоді віруючих не задовольняла, вони від неї відмовлялися.

Коли уповноваженого в спрравах релігії відвідав «робітничий комітет» в складі 25 осіб, то в заяві цього комітету були три прохання:

1. Дати віруючим приміщення під молитовний будинок, згідно існуючих норм.

2. Якщо такого приміщення не знайдеться, то виділити земельну ділянку для побудови молитовного будинку силами і коштами віруючих.

3. Коли ці два пункти неможливо задовільнити, то роздрібнити громаду і зареєструвати її в трьох районах міста.

Проект цієї заяви був схвалений членським зібранням, котре обрало «робітничий комітет».

Та на жаль, «робітничий комітет», не був признаний і його заяву, як офіційний документ, не було прийнято.

Наступила холодна зима з морозами і снігом. Близько половини віруючих не вміщалось в молитовний будинок. Доводилось щоразу виносити лавки, але і тоді багато віруючих стояли за дверима в холодну зимову пору.

4 грудня 1975 року на розгляд братської наради один брат запропонував наступні запитання:

1. Як будемо проводити зібрання в зимових умовах?

2. Чи ми не будемо винні, що люди так мучаться?

Цей же брат вніс конкретну пропозицію, а саме, щоб дозволили розділити громаду віруючих на філіали. Таким чином розвантажиться молитовний будинок.

Обсудивши це питання, брати одноголосно погодились. Проголосувавши, записали своє рішення в книгу протоколів.

Одна з проблем — розподілити братів проповідників. Адже одночасно в місті будуть проводитись зібрання в трьох місцях. Та брат попросив на Рошинський філіал лише трьох проповідників, а решта, мав віру, Господь передбачить.

Так і записали в протокол: «Назначити проповідниками філіалу «Роша» братів: Іванова В.В., Морару М.Ф. і Чорнописького Д.С. Відповідального перед урядом та браттями — старця, інваліда Вітчизняної війни — брата Й. Костюка».

В цьому ж протоколі було зазначено, щоб регулярно обмінюватись проповідниками. Тобто ті, що рано проповідували в центральному зібранні, увечері повинні бути на філіалах.

Другий філіал — це брати румуни. Вони перейшли на філіал зі своїми проповідниками, дияконами і хористами. Так як їх об'єднувала не лише віра, але й національність, то вони встигли організувати філіал «Цецено» на декілька днів раніше.

Вся ця робота відбувалася без офіційного оголошення. Доводилося ходити від хати до хати, пояснювати віруючим, що з 11 грудня 1975 року, ми будемо проводити зібрання не на Жучці, як раніше, а на Стрийському провулку №8.

Віруючі боялись, щоб це не було розділення, та брати пояснювали, що на це є братерська згода, а в доказ читали протокол, підписаний двадцятьма братами. Був спеціальний зошит, в котрий записували тих, хто погодився відвідувати філіали. Записалось багато, але впевненої згоди давали не всі. Причина була одна — віруючі боялись, щоб це не було, не дай Бог, якесь розділення.

Настала тривожна ніч... Завтра повинно було відбутись перше зібрання на філіалах. Та воно буде першим не лише у Чернівцях, а певно, і в нашій країні. Знаючи, що уповноважений в справах релігії не визнав «робітничий комітет», а одночасно відхилив всі три прохання в заяві, тому просити від нього дозволу на філіали було безпідставно.

У п'ятницю увечері було відіслано листи до уповноваженого в справах релігії, в райвиконком і міську Раду. В листах повідомлялось, що з наступом зими з 11 грудня 1975 року віруючі баптисти, через надмірну тісноту в будинку молитиви, будуть проводити богослужіння додатково ще в двох філіалах, до вирішення питання з молитовним будинком. Та це було лише повідомлення. Однак дозволу на філіали ніхто не отримав. В цю тривожну ніч брати не спали, вони поставили це питання перед Богом. Один з них розповідав, що він молився і просив Божого благословіння, поставивши це питання перед Богом так:

— Господи, якщо Твоя воля, щоб ці філіали існували, то Ти Сам їх благослови, збережи, а нас немічних слуг, використай для Свого діла. А коли немає на це Твоєї волі, Ти Сам перешкодь цьому в перші часи і дай нам зрозуміти, що немає на це Твоєї Святої волі...

Настав недільний ранок. Першим переступив поріг цього будинку, молодий брат. Кімнати були гарно прибрані. Та в зібранні ще не було нікого. На серці було тривожно...

На початку дев'ятої години, направили місцевих дітей на роздоріжжя, щоб направляти тих, які невпевнено знають дорогу. Від половини дев'ятої двері просто не зачинялись. Віруючі приходили цілими групами. Заповнили велику кімнату, потім спальню, кухню, коридор та веранду.

Ось годинник відзначив 9 годин! Прийшлось стати братам, просто на порозі, між кімнатами і подякувати Богові за Його допомогу, просити благословіння на це перше історичне зібрання!

Молитви були щирі. В молитвах відчувалась щира вдячність. Червоною ниткою в усьому проходили слова про єдність народу Божого. Так як зібрання починалось в трьох місцях одночасно, то в молитвах завжди мали місце слова:

— Боже! Благослови наше зібрання, як тут в цьому домі, так і на Цецено і на Жучці!

Так молились дорослі, так навчились молитись і наші діти. На обличчі присутніх була незвичайна радість. Так спокійно і благословенно продовжувалось богослужіння в цьому будинку рівно 2 роки. Не було жодної перешкоди, жодного штрафу. Перші часи проводилось богослужіння на філіалах лише в неділю, а в середу всі збирались в центральному домі молитві на Жучці.

Уповноважений в справах релігії та місцевий уряд отримали повідомлення про існування двох філіалів в місті Чернівцях, аж після проведення першого богослужіння, через декілька днів було дано тривожний сигнал в Київ та Москву. Старшого пресвітера Лисюка А.О. терміново викликали до уповноваженого, котрий запитав:

— На основі якого закону ви організували два нелегальні зібрання в місті Чернівцях?

Старший пресвітер відповів:

— Чернівецькі віруючі баптисти, вже 8 років просять у вас дозволу розширити молитовний будинок, котрий розрахований на 450 членів, а громада віруючих налічує більше 1000 членів. Так як уряд не задовольняє їх прохання, то вони проголосували розподілити зібрання по домівках. На це є протокол, підписаний двадцяткою, котрий дає їм право збиратись на філіалах до вирішення питання з молитовним будинком. Віруючі і не думали, що цей протокол стане офіційним документом.

Уповноважений в справах релігії суворо попередив старшого пресвітера, негайно забрати від філіалів протоколи і віддати йому. Та старший пресвітер категорично відмовився це зробити. Тоді уповноважений попередив його не відвідувати і не признавати ці філіали. Так само було попереджено і місцевого пресвітера Швеця В.Є.

Та по різному вони відреагували на таке попередження... Старший пресвітер всіми силами підтримував філіали. По можливості їх відвідував. Давав пораду молодим братам. Потім переніс своє членство на один із філіалів. Та не лише пресвітерів попереджував уповноважений.

Незабаром в міську раду була викликана двадцятка, де уповноважений тов. Подольський П.Г. прочитав цілий ряд законів про релігію і доказував, що існування двох філіалів в м. Чернівцях є проти державного закону, він запропонував членам двадцятки анулювати своє рішення і забрати від керуючих філіалами протоколи. Та всі відповіли, що цього не зроблять. Як приємно, коли брати живуть в мирі, коли всі питання вирішуються спільно. Коли за діло Боже стоять всі разом.

Та лукавий цьому завжди заздрить.

Час проходив дуже швидко. Брати на філіалах побачили, що потрібно братись за працю. У перше півріччя вони не робили братських нарад, свої питання вони виносили в братську нараду центральної церкви. Так пройшло 8 місяців. В серпні 1976 року брати двох філіалів вперше окремо зібрались на обговорення важливих церковних питань.

Пройшов 1976 рік, повний тривог та непередбачених подій. Віруючі регулярно відвідували молитовні зібрання і всі свої справи приносили перед Тим, Хто ніколи не відкидає прохань своїх дітей. Він сказав: «Ось Я з вами до кінця світу!»

Чимало було й помилок у керівників філіалів. Та молоді брати, просто ще не вміли краще працювати.

На філіалах було організовано два гуртки «Кулінарний» і «Незабудки».

Відсвяткувавши новорічні свята, в січні 1977 року, брати знов зібрались на Жучці. Під час братської наради несподівано відчинились двері канцелярії і увійшов старший референт уповноваженого — Довгаль.С.В.

Відвідування старшим референтом братської наради, здивувало присутніх. Його прихід був з питання філіалів, старший референт звернувся до братської наради з такою заявою:

— Ми вже довгий час вивчаємо два філіали, що стихійно виникли в місті Чернівцях. Повернути всіх в дім молитви на Жучку — немає місця... Виділити будинок, щоб вас вміщав — такого в Чернівцях немає. Ми думаємо зробити так:

1. Зареєструвати обидва філіали разом і підібрати їм якесь приміщення.

2. Тим, що залишились дозволити добудувати існуючий дім молитви. Обдумайте це і повідомте нас!

На цих словах ст. референт залишив братську нараду. Реєстрації ніхто не просив, а тут самі запропонували. Хіба було б розумно

відмовитись? Брати одноголосно погодились на реєстрацію філіалів. Тоді пресвітер Швець В.Є. поставив на голосування питання про згоду філіалів зареєструватись разом. На це була одноголосна згода. Після цього брати з філіалів доручили брату Романішину А. П. оформити реєстрацію і просити місцевий уряд дати згоду на одне з слідуючих приміщень:

1. Вірменську церкву.
2. Православну на вул. Бережанській.
3. Німецьку на вул. Лозівській.

Все це записано в протокол.

Слід відмітити, що в Чернівцях, в цей час вже було багато тих, що підтримували рух відділених. Але всі вони акуратно відвідували молитовні збори. Приймали активну участь у житті філіалів. З виникненням філіалів вони всі згуртувались у філіалі «Роша». І тут вони акуратно відвідували і не робили жодної спроби відділитись.

У випадковій розмові брат П. запитав рядового члена, який підтримував відділених:

— Як там у вас у філіалі брат керує?

А той відповів:

— Поки що оре нашу борозну.

Це був перший сигнал, що відділені мають свою лінію, котру керівництво повинно виконувати. Ну що ж, якщо ця ліня чисто Євангельська, то буде, навіть приємно молодим братам її виконувати. А якщо — ні? Ось це і насторожило керуючих братів.

Реєстрацію одержали швидко. Постало питання молитовного будинку. Голова міської ради запитав, які пропозиції у віруючих. Віруючі внесли цілий ряд пропозицій, вказавши на церковні приміщення, що стояли закритими. Та голова міської ради відхилив всі ці пропозиції, так як ці храми вже давно зайняли державні підприємства та установи. Тоді один брат вказав на склади «Пух-перо». Голова міської Ради погодився. Потім дав ключі, архітектора і службову автомашину. Членами двадцятки зроблено огляд цього великого і занедбаного приміщення. Приміщення знаходилось у поганому стані, і потрібно було багато коштів для його реконструкції, та брати тут же написали заяву і подали на затвердження міської Ради.

Цим варіантом віруючі дуже захопились, але передчасно. Незабаром надійшла відповідь. «Пух-перо» нам відмовили. Причину вказали таку: досить близько знаходиться військова частина і начальник гарнізону не дає згоди. Замість того запропонували німецьку церкву на вул. Лозівській №20. Та віруючі відмовились, так як вона була досить малою, а добудову не дозволяли.

Виконавчий комітет на філіалах був переважно з тих, хто підтримував відділених. Було відправлено телеграми в ЦК КПРС, в передз'їздівську комісію, в Президію Верховної Ради. Ці телеграми

коштували більше 200 крб. і всі вони повернулись до місцевого уряду. Ці телеграми викликали обурення можновладців на віруючих.

Одного разу брати зайшли до уповноваженого в справах релігії, а він виймає з шафи всі ці телеграми і з посмішкою, говорить:

— Хіба потрібно писати телеграми, та ще й через Москву? Досить чотирьох копійок, щоб ці листи відіслали поштою до мене.

Довгий час діло стояло на місці. В квітні 1977 року в Чернівці приїхав ст. персвітер по Україні — Духонченко Я.К. Він мав офіційну розмову з представниками місцевого уряду. В розмові Яків Кузьмич довів авторитетно, що ніяк не розмістиш п'ять чоловік на один квадратний метр площі. А повинні бути проходи. В цій розмові місцевий уряд дав згоду на реконструкцію з розширенням за існуючими нормами: 0,5 метра квадратного на одного члена. Тоді у філіалі «Цецено» зібрались: двадцятка, проповідники, диякони і ст. пресвітер Лисюк А.О.. Духонченко Я.К. пояснив, що сьогодні в міській раді дали згоду на реконструкцію з розбудовою церкви по вул. Лозівській №20.

— Яка буде ваша думка? Можна погодитись взяти, чи ні?

Так як всі сиділи, Яків Кузьмич запитував кожного зокрема. В присутніх було якесь захоплення. Адже ця церква була розташована в районі, найбільше населеному віруючими. А тим більше, що в 1963 році багато старших братів молились, щоб Господь допоміг їм одержати цю церкву для молитовного будинку. Більшість братів дали згоду. Та чотири брати не погодились. Їх бажання — мати молитовний будинок в центрі міста.

На другий день Яків Кузьмич відправився в міську раду і доповів, що більшість дали згоду. Перед від'їздом до Києва, Яків Кузьмич нагадав, щоб не забули написати заяву, поки уряд щось не передумав.

На засідані братської наради ті, що не погодились взяти церкву на вул. Лозівській № 20, сказали, що заяву не підпишуть, грошей на будівництво не дадуть і ногою туди не ступлять...

Були випадки, що в будівництві цієї церкви приймали участь католики, православні і, навіть, невіруючі. Вони через знайомих подавали свою лепту.

Одна православна жінка дізналась, що віруючі баптисти проводять збір на будівництво церкви. Вона тайкома від чоловіка, передала 40 крб. Та не пройшло багато часу, як чоловік запитав дружину:

— Де ти потратила стільки грошей?

— Іване! Хіба будеш мене сварити? Я передала на будівництво церкви.

Іван, мовчки, підійшов до шафи, вийняв 100 карбованців і говорить:

— Передай оце і від мене.

Незабаром будівництво закінчилось. Дружина й говорить:

— Іване, давай подивимось, як там віруючі збудували ту церкву, адже там є і наша лепта.

Вони пішли лише подивитись. Та з того часу вони покаялись і стали віруючими. А згодом і членами церкви.

Через декілька днів Духонченко Я.К. викликав у Київ старшого пресвітера Лисюка А.О., пресвітера Швеця В.Є. та сказав, що має змогу взяти приміщення в центрі міста, котре могло б помістити всіх віруючих, але потрібно здати реєстрацію. Але з цією пропозицією ніхто з присутніх не погодився. Виходить, що реєстрацію потрібно здати власними руками.

В травні 1977 року, ще раз зібрались у філіалі «Роша» 47 братів з старшим пресвітером Лисюком А.О. В процесі довгого обговорення, вияснилось, що можливостей у Швеця В.Є. не знайшлось, за що він вибачався. Та брати з Жучки просили ще не брати Лозівську церкву, а почекати, так як у них є план покинути Жучку, вийти в палатку. Філіали погодились, а скільки чекати, так і не з'ясували.

Через декілька тижнів, знову старший пресвітер зібрав у філіалі «Роша» дві братські наради для вирішення важливого питання.

На цей раз з Жучки прийшли:

1. Пресвітер — Швець В.Є.
2. Голова виконоргану — Романішин А.П.
3. Диякон — Кінец І.Ф.
4. Проповідник — Цеона П.А.

Брати з філіалів просили зрозуміти їх, адже в обох філіалах ускладнюється питання, через поповнення сімей. Будівельне літо пройде, а ми чекаємо і самі не знаємо скільки. Тоді Романішин А.П. висловив свою думку, як голова виконоргану:

— Брати, вам довго прийдеться чекати, щоб ми вийшли в палатку. Та боюсь я одного. Ми вийдемо з будинку молитви, якого маємо, а ви відмовитесь від того, що вам дають. Боюсь, щоб не вийшло так, що не буде будинку молитви ні у нас, ні у вас. Ви беріть, але з розрахунком лиш на себе, а у нас буде інший курс.

Залишилось це довести до членів церкви і написати заяву в міську Раду. Настоупної неділі було оголошено членське зібрання. Брати раділи, що, нарешті, вже все вирішено. Та ніхто не чекав, що попереду ще багато труднощів.

Настав час, після спокус, написати заяву на одержання церкви, по вул. Лозівській №20 під реконструкцію. Брати боялись обдумувати план реконструкції. Церкву обдивились, обміряли, навіть, пробрались всередину. На підставі цього огляду було зроблено два малюнки реконструкції. Один намалював Берник Микола, а другий — Андрусяк Олександр. Перший малюнок був економічніший в затратах, але менший в корисній площі. Другий — був більший, але значно дорожчий. Якщо подавати обидва малюнки, то звичайно

затвердять менший. Це буде просто не розумно. Краще подавати більший, якщо його не затвердять, то тоді подамо менший. При такому поясненні Берник М. заспокоївся.

Невдовзі отримали на руки рішення місцевої Ради, в котрому було написано: «Приміщення німецької церкви по вул. Лозівська, 20, передається в користування общині ЄХБ з наступною реконструкцією і добудовою всіх службових приміщень».

Аж тоді в зібранні було виставлено цей малюнок і показано розміри майбутнього молитовного будинку. А там, поки що, була маленька церква, занедбана до крайньої міри безгосподарності. Вікна забиті дошками. Дах прогнив, в куполі гніздились ворони. Вона собою нагадувала післявоєнні руїни. Багато з присутніх просто не могли повірити, що незабаром, ми будемо мати такий гарний дім молитви.

Цього ж дня було об'явлено збір добровільного пожертвування на будівництво молитовного будинку. А перш за все було показано, пронумеровану і прошнуровану книгу для записів пожертвувань. Зібрання закінчилось пізно.

Десь опівночі, хтось постукав у двері Олександра Андрусяка. Відчинивши двері, він побачив стареньку сестру, котра принесла своє збереження на будівництво. В неї від старості вже тряслись руки. Обережно вона вийняла із-за пазухи хустину, в котрій було зав'язано її збереження на будівництво церкви. Вона боялась, що старість та тяжка хвороба не дозволять ще раз прийти в зібрання, томуто потурбувала брата вночі... Так сума внесків швидко зростала.

Перш за все було замовлено проектно-технічну документацію. Брати щовечора збирались та обговорювали проблему про будівельні матеріали. Брата Русу І.П. обрали відповідальним за постачання. Слава Богу, він цілком виправдав це доручення. Не було жодного дня на будівництві, щоб була затримка з матеріалами.

Отже, 11 липня 1977 року, розпочали копати криницю, а в серпні отримали дозвіл приступити до будівництва. До цього часу вже було завезено багато будівельних матеріалів, які з великими труднощами діставались.

В будівництві активну участь приймали гуртки «Кулінарія» та «Незабудки». Всі літні канікули віруючі діти проводили на будівництві. Потрібно було подавати цеглу, просівати пісок та виконувати багато інших робіт.

Архітектори не встигали робити проект. В кінці серпня 1977 року на будівництво приїхав начальник проектної контори і його головний інженер. Вони технічним оком обдивились роботу і прийшли до висновку, що віруючі зуміють завершити цю роботу без інженера, виконроба і без проекту. Так і сталось.

На будівництво часто приїжджала секретар міської Ради — Осипенко М.Я. Одного разу вона вела розмову з будівельниками, а тим

часом її водій обійшов всю будівельну територію, і щось пильно приглядався. Особливу увагу він звертав на зварювання металевих конструкцій. Нас здивувало, чому секретар міської Ради стоїть, розмовляючи про транспорт та інші речі, а шофер цікавиться складними технічними питаннями. Тільки, коли вони сказали «до побачення» і зачинились двері автомобіля, то на них було виразно написано «Проектно будівельний інститут», а за кермом був не лише шофер, а ще й головний інженер цього інституту. Перевіривши таким чином нашу роботу, нам дозволено було будівництво без проекту. З Божим благословінням з серпня по грудень 1977 року була завершена реконструкція молитовного будинку.

Перед переходом в новий молитовний будинок, обидва філіали прийшли в центральне зібрання на Жучку. Відповідальні брати подякували центральній громаді за матеріальну підтримку в будівництві, просили пробачення, може кого випадково скривдили. А наступного разу вже зібрались на новому місці, в новому молитовному будинку.

Новий 1978 рік зустрічали вже в новому молитовному будинку.

У 1978 році зробили огорожу, упорядкували подвір'я і завершили малярні роботи. Ця робота була закінчена до серпня 1978 року. Наближалась найкраща пора. Пора вдячності за всі Божі благословіння. Настала пора відкриття нового молитовного будинку в м. Чернівцях. На цьому ж святі був рукоположений на пресвітерське служіння Цеона П.А..

Гостей було дуже багато. Той день залишився незабутнім. Стояла прекрасна сонячна погода. В цей день на маршруті №6 працювали додаткові автобуси, та перевезти таку кількість людей було просто неможливо. Люди йшли по всій дорозі. Водії автобусів без нарікань, обережно керували автобусами поміж людей, що йшли по проїжджій частині дороги.

З центральної общини в цьому святі прийняли участь хор, в котрому Цеона П.А. довгий час був регентом. Хор своєю присутністю висловив йому вдячність за спільну та довголітню працю.

У 1978 році відбулась і друга важлива подія в історії Чернівецької церкви. До 1951 року в м. Чернівцях звершувалось святе водне хрещення на річці, а з 1951 року — в басейні. В новому молитовному будинку не було запроектовано басейн для хрещення. Довелось звершувати хрещення на річці Прут.

Після 27-річної перерви, знову мешканці нашого міста побачили віруючих на річці, що дають обітницю служити Богу в чистій і добрій совісті. На берег ріки вийшло близько 2 000 людей. Серед них молоді і старші люди стояли в білосніжному вбранні. Брати приладнали гучномовець. Слово Боже проповідувалось не лише для тих, що зібрались на березі ріки, воно досягало й сусідніх селищ. Всі присутні на пляжі, все ближче підходили до місця хрещення. Справді, цього

сучасні люди і не чули, не те, щоб бачили, як молодь, культурна, освічена, прилюдно і добровільно дає обітницю служити Богу в наш атеїстичний вік. Хрещення відбувалось так, як колись на Йордані, а хористи злагоджено і урочисто славили Бога.

НЕБАЖАНІ ПОДІЇ

На Жучці, зайшла в канцеляію група братів. Це ті, що перейшли з філіалу. Вони заявили пресвітеру, щоб відпустив їх з миром до відділених в с.Кучерів, та об'явити це на членському зібранні, що деякі брати офіційно перейшли до відділених. Та пресвітер на це не погодився. На обговорення цього питання терміново зібралась братська нарада, котра і відбулась у Працюка І.М.

На цій нараді братам були поставлені такі запитання:

1. Чому ви відділяєтесь від церкви? Можливо тут проповідують невірно?

— Ні, проповідують вірно.

2. Можливо тут брати недостойні? Ми їх можемо замінити.

— Ні, проти братів ми нічого не маємо.

3. Тоді, чому ви відділяєтесь від нас?

— Тільки тому, що ви реєстровані.

Ну, що ж, ми вас насильно не можемо тримати в членах. Та скажіть, будь-ласка, чи ми зможемо з вами мирно жити, як з братами, що ми реєстровані, а ви — ні?

Вони відповіли, що ні. Немає нічого спільного у реєстрованих з нереєстрованими. Прийшлось лише помолитись «Господи! Прости їм, бо не знають, що роблять».

З того часу вони залишили зібрання. Розділились. До цього часу мирно жили в церкві. Разом працювали. І багато великих діл було зроблено. Господь чудно благословляв і охороняв.

РЕЄСТРАЦІЯ

Що таке реєстрація, що її так бояться відділені? Найперше, повернемось до самого початку руху відділених. На початку шістдесятих років, в найтяжчий час для нашого братства, коли було накладено обмеження на служіння віруючих у Ленінграді, Одесі, Молдавії і Підмосков'ї, зібрались брати для обговорення надзвичайно тяжкого становища церкви. В засіданні приймали участь Крючков, Прокоф'єв, Якименко, Бондаренко, Дубовий, Шалашов і Голев. Ці брати виробили проект, що потрібно встановити авторитет Євангелії і служіння в церквах, згідно із Словом Божим. В таких засіданнях протоколом записувалось 8 основних параграфів.

1. Щоб наші діти вільно відвідували молитовні зібрання.
2. Звершати хрещення по вірі без накладання кандидатського стажу.
3. Незалежність Церкви відповідно до Слова Божого і Конституції.
4. Реєстрація всіх общин і груп, котрі роками добиваються реєстрації.
5. В духовному служінні об'єднати реєстрованих і нереєстрованих.
6. Добиватись рівноправного з'їзду, котрого не було 35 років.
7. Освячення церкви і приготовлення до зустрічі нашого Господа.
8. Відновити авторитет Слова Божого. Бути принциповими.

/матеріал з інтерв'ю з учасником цих нарад/

Як бачимо з четвертого і п'ятого параграфів протоколу, братство відчувало велику потребу в реєстрації. У 1946 році в нашій області пройшла реєстрація прикомандированим братом Линьовим. В той час громади, які не зареєструвались (наприклад, в с. Неполоківці та багато інших), більше тридцяти років їздили в Чернівці на зібрання. А це труднощі, бо відстань близько 30 км.

Брати врахували ці труднощі і безладдя. Ціллю своєї боротьби був, поряд з іншим, пункт — добитись, щоб зареєстрували безліч таких груп і общин. Прекрасна ціль і благородна боротьба. Взагалі, всі 8 параграфів — благородні і мають цілковиту Євангельську основу. Думаю, що брати, мали б великий успіх і підтримку широких мас, коли б дотримувались цього першого протоколу.

Але ці два параграфи з протоколу, не те, щоб пропали, а просто протилежно втілюються в життя.

В той час ці самі брати (правда, не всі) вважали за необхідне зареєструвати всіх і об'єднати всіх.

А в теперішній час постало питання, відмовитись від реєстрації і не об'єднатись, а відділитись.

Що таке реєстрація? У віруючих сім'ях є, як правило, багато дітей. Ми, батьки, ведемо своїх дітей до школи. Перш за все, вчитель записує дитину в класний журнал і реєструє дітей по порядку, щоб не було більше, ніж потрібно. А потім говорять батькам:

— Принесіть копію свідоцтва про народження, довідку про склад сім'ї, довідку з місця роботи батьків та їх середній заробіток.

Після такої реєстрації, ми нашу дитину приводимо в атеїстичну школу, де від першого класу, поряд з грамотою, вчать, що Бога немає, а ваші батьки «задурманені»... Віруючі, із спокійною совістю, ведуть дітей до школи і, безумовно, їх там реєструють.

А коли уряд пропонує: «Зареєструйтесь і маєте право ви і ваші діти збиратись і навчатись закону Божого», в такому разі, деякі віруючі говорять:

— Нізащо це не зробимо.

Тоді, де ж мудрість, в першому, чи в другому випадку?

З таким тривожним питанням звертаємось до пастора американської громади Давидюка Андрія, на що він так відповів:

— В Америці, віруючі обов'язково реєструються. В протилежному випадку їм не дозволять збиратись, купувати і продавати молитовні будинки. Хто не зареєстрований, уряд з такими не бажає розмовляти.

В м. Чернівцях є дві реєстровані общини і поки що один молитовний будинок. В реєстрованому молитовному будинку регулярно проводяться не лише богослужіння, але й молодіжні зібрання. Ведеться робота з молоддю. Весілля проводяться з відкритими проповідями. Хоч інколи і бувають перешкоди. Вільно звершуються багатолюдні хрещення та похорони. Можливо, ми просто ліниві. При бажанні, можна зробити ще більше і, звичайно, краще. Буває, що нам щось заперечують, та ми всеодно його зробимо.

Повернемось до приходу ст. референта Довгаль С.В. на братську нараду, в січні 1977 року. Він вніс пропозицію місцевого уряду зареєструвати обидва філіали разом і підібрати їм приміщення. А, тим, що залишаться, дозволити розбудову існуючого молитовного будинку. У 1979 році, проект нового молитовного будинку, був затверджений. Ті, віруючі баптисти, що залишились, відмовились від нього. Одною з причин, було те, що в цьому будинку збирались дві громади — баптисти і андвентисти сьомого дня. Під час свят, що попадали в п'ятницю та суботу, служіння проводити баптистам, було неможливим. А другою причиною було те, що уповноважений сказав, що баптисти — квартиранти. Томуи віруючі баптисти вирішили добиватись окремого молитовного будинку. Проект будівництва був готовий, а віруючі відмовились будувати. Вийшло, що довгорічне клопотання баптистів — ощасливило адвентистів. Проект видали їм. Навколо старого молитовного будинку, вони побудували новий, а старий викидали через вікна і вивезли геть.

Під час будівництва адвентистами сьомого дня, брати назавжди покинули молитовний дім на Жучці. Вони перейшли проводити зібрання по вул. Макаренка, на городі однієї віруючої сестри. З того часу їх почали називати макаренцями. На диво всім, служіння проводились без особливих перешкод. Місцевий уряд тимчасово не перешкоджав служінню. Віруючі навіть тішилися, що мають таку можливість збиратись під відкритим небом, на чистому повітрі. Та чисте повітря скоро стало холодним і мокрим. Настали осінні, а потім зимові дні з морозами і снігопадами. Тепер вже хотілось стати хоч за якусь стіну від вітру.

ЗБІР У НАМЕТІ

З часом, віруючі збудували намет на весь город. він був щільно обтягнутий плівкою, котра в достатній мірі захищала присутніх від вітру, дощу й снігу. В морозну пору багатолюдне зібрання обігрівало намет. Можна було так і перезимувати. Та незабаром прийшли з енергозбуту і обрізали світло в наметі. Та це для віруючих не проблема. На другому зібранні працювала церковна електростанція. Здається, проблема вирішена, лише докучав гул двигуна. Через деякий час церковний комітет викликали до міської Ради. В офіційній розмові віруючі почули такі слова:

— Для чого ви збудували палатку? Ви відмовились проводити свої зібрання в молитовному будинку. Ви вибрали спосіб проводити зібрання героїчно, на вулиці. То ж, розберіть палатку і збирайтесь далі на городі.

Та віруючі, категорично відмовились розібрати палатку. Міський уряд виніс остаточне рішення — розібрати палатку. Та віруючі відповідали — не розберемо. Своє рішення уряд передав ст.пресвітеру по Чернівецькій області, а потім ст.пресвітеру по Україні, та палатку не розібрали. Тоді уряд висловив це прохання з умовами:

— Розберіть палатку, акуратно зложіть матеріал, а потім повідомте нас, щоби ми переконались в цьому, і лише тоді ми будемо вирішувати ваше питання про молитовний будинок, якого ви просите, по вул. Чернишевського. А коли ви не послухаєте і не розберете, то ми самі розберемо, але ваше питання про молитовний будинок по вул. Чернишевського відпадає. Так само заявив уповноважений в справах релігії по Україні в присутності ст.пресвітерів областей України.

Та віруючі палатку не розбирали. Одного звичайного дня, під керівництвом міліції та уряду, палатка була розламана й скидана на купу. Прийшлось знову збиратись на морозі і знов приходити до уряду з проханням: «Дайте, будь ласка, якесь приміщення, або дозвольте самим збудувати дім молитви!»

Та з цього часу відносини між урядом та віруючими загострились. Правда, віруючих ніхто не розганяв. Так пройшла зима, так пройшло ще одне літо.

Там, де багато років збирались віруючі баптисти, був збудований просторий дім молитви, в два поверхи, з усіма допоміжними спорудами.

Тепер місцевий уряд заговорив по-інщому з віруючими:

— Повертайтесь на Жучку. Дім молитви побудований без вашої участі.

Та віруючі відповіли:

— Не підемо.

— Тоді повертайтесь на вул. Лозівську до ваших братів-одновірців.

Відповідь була така сама:

— Не підемо.

Це було одне з останніх попереджень, після чого віруючі баптисти були зняті з реєстрації і попереджені, що не мають юридичного права більше збиратись. В іншому разі будуть заарештовані. Якщо раніше були якісь надії, а їх було багато, то тепер не залишилось нічого. Потрібно повертатись на Лозівську. Повернулись і ті, що демонстративно залишили філіали, заявивши, що руки своєї до будівництва не прикладуть і ногою не ступлять... Господні дороги — не наші дороги...

У 1982 році проповідники, що збираються по вул. Лозівській, №20, були викликані в міську Раду. Секретар міської Ради — Осипенко М.Я. взяла чистий аркуш паперу і говорить:

— Товариші віруючі! Я з вами рідко зустрічаюсь. В кого є якісь питання чи претензії до міської Ради? Можливо ми вас чимось образили?

Всі мовчали.

За період утворення філіалів, їх реєстрації і будівництва молитовного будинку, а також п'ятирічного служіння в новому молитовному будинку, група проповідників не мала що поставити в претензію міській раді, хоч раніше було багато претензій.

КОРОТКА ІСТОРІЯ СУМНИХ НАСЛІДКІВ

Після війни в нашому місті залишилось лише 18 віруючих баптистів. У теперішній час, тобто на 1984 рік, близько 1500. Окрім того, із цієї церкви зареєструвались дві общини: в селах Кедубівці та Непоколківці.

Чудно Господь благословив братів, котрі на протязі багатьох років в єдності працювали на ниві Божій. Церква пережила сталінські та хрущовські часи. В таких умовах, будучи зареєстрованою, вона виросла майже в сто разів. А тепер, коли все було готово, знайшлись такі, що бажають ділити, руйнувати, сіяти ворожнечу, ненависть та недовір'я між братами.

Чернівецька церква ЄХБ має декотрі переваги. У 1964 році на двох обласних диспутах, вона отримала велику перемогу над атеїстами, тим самим привернула симпатію багатьох мешканців нашого міста. Господь чудно навертав душі до покаяння, церква з кожним роком виростала і омолоджувалась.

Ще в ті, тяжкі, післявоєнні роки в церкві вже було два хори, оркестр. Але ось настало випробування для всіх віруючих в нашій країні.

В шестидесятих роках був розроблений план прискореного викорінення віруючих. Цим же урядовим планом було накладено цілий ряд обмежень в служінні віруючих. Все це було розраховано на заморожування віруючих в Бога.

Під час цих тудноців, багато з віруючих проявили «подвиг». У найважчий час для церкви вони зробили розділ, тріщину, ослабили її сили. В такій ситуації їх сила була направлена не на проповідь Євангелії і боротьбу з атеїстами, а на боротьбу брата з братом. Час використовувався на розшуки недоліків, та на їх розповсюдження.

В час, коли по всій країні прокотилась хвиля розділення, Чернівецька церква в єдності трудилася благословенно, розповсюджуючи Євангельську вістку. Перемогою на диспутах ми всі раділи, а горем — сумували теж всі. Керуючі брати намагались бути пастирями, із страхом Господнім обороняли стадо, як від внутрішніх, так і від зовнішніх ворогів.

Часто до нас навідувались із відділених. Вони давали нам інформацію про негативні сторони братів із ВСЄХБ. Одному ми вірили, а другомі — ні. В той час, коли чернівецькі брати в єдності з адвентистами готувались до нерівної боротьби з атеїстами, брати, що відділились, готувались до боротьби з братами.

Після диспутів, чернівецького пресвітера Сідлецького К.С., викликав уповноважений в справах релігії. Віруючі хвилювались за свого пресвітера, щоб його не зняли з реєстрації за активний виступ на диспуті. Та справа була зовсім не в тім. Уповноважений вийняв із столу журнал — видання «Оргкомітету» і запропонував Карлу Станіславовичу прочитати вірша, котрого написав Г. Вінс брату А.В. Карєву, тобто генеральний секретар відділених генеральному секретарю реєстрованих. Правда, вголос він його не читав, але червоні плями, від великого сорому, виступили на його обличчі. Прочитавши вірш, він мовчки поклав журнал на стіл. Очі залились сльозами, а серце боліло від сорому за наше Євангельське братство. Яка ж тут боротьба за чистоту? Коли брат брата у віршованій формі називає такими нецензурними словами, та ще надрукували це в Євангельському журналі під назвою «Вісті спасенних»... Хіба спасенні кращих вістей не мають?.. Після довгого мовчання, уповноважений сказав:

— Видите, тов. Седлецкий, атеист этого не сделает. Есть нормы вежливости.

Хто його знає, чи атеїст зробив би так, а брат, на великий жаль, — «зробив».

Оргкомітет не залишив без уваги Чернівецьку церкву. Для постійного зв'язку та інформації сюди був направлений Й. Бондаренко, він частенько відвідував Чернівці, розмовляв з молоддю і користувався доброю повагою серед віруючих. Одного разу він прибув з братом Лук'янчуком. На одному з вечорів йому задали питання:

— На основі якого місця з Біблії, ви помістили в журналі такого нецензурного вірша?

Нашим гостям не було чого відповідати. Йосип сказав:

— Брати, я не вірю, що це наші брати надрукували. Напевно, хтось надрукував фальшивку під нашим ім'ям. Розпізнати було неважко. Тоді журнал «Вісті спасенних» випускався гектошрифтом, оригінал котрого писався від руки. Порівнюючи шрифти, не тяжко було встановити, що це не фальшивка, а сумний факт.

Недоліки бувають всюди, але особливо цінним є те, щоб в тяжкі часи не відхилятись ні направо ні наліво, а в спільності боротись за діло Євангельське. Ми маємо прекрасний приклад з Біблії, коли в скрутні часи запустіння Анна залишалась у храмі та молилась, і Бог її чудно благословив. Багато віруючих не зрозуміли плану Божого. Коли Н.С.Хрущов був при владі, то він сказав:

— Сучасне потомство буде жити при комунізмі, а останнього віруючого, ми через 20 років покажемо по телевізору, як музейну рідкість...

В цей час багато віруючих забули, що Бог, в котрого ми віруємо, має силу і над тими, хто має владу. Через деякий час, без участі віруючих, ця людина була усунута від керівництва країною і для віруючих наступило деяке полегшання.

ЩО ПРИНЕСЛО РОЗДІЛЕННЯ?

Саме слово «розділення» є чужим для Євангелії. Христос молився, щоб Його послідовники були в єдності. Щоб любили один одного і тоді лиш світ побачить, що ми Його учні. Взагалі, розділення ні в сім'ї, ні в країні, користі не приносить, а тим більше серед дітей Божих.

Як ми нагадували, що в програмі «ініціаторів» були досить розумні, євангельські і благородні цілі. Та лукавий звів з доброї дороги, обманув, спокусив багатьох братів.

Ми повинні справедливо признати:

1) вони добре зробили, що виступили проти «Нового положення» і інструктивного листа;

2) вони добре зробили, що друкують Слово Боже.

Та поряд з цим добром в останній час вони роблять багато невиправного зла, котре не будує, а руйнує. Вони:

1) посіяли в братерстві ненависть, недовір'я, підозру;

2) постійно займаються наклепами;

3) порушують заповідь Христа про єдність народу Божого;

4) не прагнуть миру;

5) користуються не євангельськими засобами співжиття.

Для доказу вище переліченого, пройдемо спогадами шлях відділених, використовуючи розмову з Й. Бондаренком.

Ми, віруючі, бачили, що багато братів на місцях не зуміли так повести діло Боже, щоб не було причини для розділення. Основною причиною було «Нове положення» та інструктивний лист.

Віруючі просили Бога, щоб ці явні причини усунулись і тоді, напевно, настане щаслива пора, коли повернуться брати в рідний будинок молитви.

РОБОТА ПО ОБ'ЄДНАННЮ

У 1968 році зібрались брати на всесоюзний з'їзд, щоб вирішити багато питань, котрі турбували наше братство.

На з'їзді був присутній брат Мальцев зі Льовова. Він був з боку відділених. Сідлецький К.С. був в комісії по розробці проекту нового положення. Маючи на чернетці цей проект, він дав його прочитати брату Мальцеву. Мальцев уважно прочитав і сказав:

— Дав би Бог, щоб його затвердили і тоді не буде причини для розділення, а коли ще хтось залишиться поза єдністю, то такі віруючі шукають не Божого, а свого.

А потім додав, що коли цей статут затвердять, то вони досягли цілі.

На цьому ж з'їзді, один з виступаючих навів приклад:

— Моя дружина ходить в зібрання реєстрованих, а я до відділених. В неділю рано діти запитують: «Тату, а ми з ким підемо — з тобою, чи з мамою?» А завтра ці діти запитають: «Тату а чому ти з мамою не йдеш на зібрання?» — Що я буду відповідати?

Пригадується один випадок на морі. Кожен бажав зайняти собі краще місце, і почали сперечатись за лежаки. Раптом почувся крик: «Дитина тоне!» Всі перестали сперечатись, залишили свої місця і кинулись рятувати хлопчика. Так і нам потрібно залишити свої місця, залишити сперечатись і рятувати своїх дітей.

В іншому разі вони нас осудять в відношенні нової відповіді Христа: «Полюби ближнього свого, як самого себе!»

З'їзд 1968 року пройшов благополучно. Затвердили нове положення, скасували старе. Наші чернівецькі делегати повертались додому з великою радістю. Ось і немає причин для розділення. Карл Станіславович, бувши статистиком, зумів записати весь хід з'їзду. Через деякий час він отримав інформаційний листок «Оргкомітету», де описувалась інформація про з'їзд, котрого названо лжез'їздом.

Й. Бондаренко приїхав у Чернівці. Ось сидять за одним столом два молодих талановитих пресвітери. Один з ВСЄХБ, тобто з реєстрованих, а другий з «Оргкомітету»...

Карл Станіславович ставить на стіл два документи — «Братський вісник» і «Вісник спасенних», а також свій блокнот. Внаслідок аналізу, вияснилось, що «Оргкомітет» опублікував явну неправду. Йосип Бондаренко знизав плечима і говорить:

— Виходить, що той хто писав, сам не був на з'їзді і невірно інформований...

Карл Станіславович прочитав Слово Боже: «Горе тому, хто свій дім будує неправдою...» (Єремії 22:13).

Тоді Й. Бондаренко виразив претензії, що його несправедливо вилучила трійка, тобто церковний комітет. Ось проти цього він боротьбу веде, щоб церковні справи вирішував не комітет, а церква.

А насправді, то «Оргкомітет» вилучив всіх членів ВСЄХБ заочно. Це вже ніяк не сходиться з його претензіями. Та хіба наш Бог безсилий, щоб захистити своїх вибраних без таких неєвангельських засобів? Щоб виправдати назву «лжез'їзд», потрібна і невірна інформація. А в інформації було написано, що то не з'їзд баптистів, бо вони не були присутні і це не можна назвати з'їздом. Але їх було запрошено, та вони не прийшли. Також вони ще говорили, що хоч інструктивний лист і нове положення анульоване, але винні не пробачились, не покаялись. Незабаром у наші домівки поступили листівки Оргкомітету, в котрих писалось, що добра від непокаяних не чекати.

У 1966 році на з'їзд були запрошені відділені. Президія ВСЄХБ пояснила трудноці того часу і просили перед всіма делегатами вибачення. В залі був плач старців і молодих, котрі добре пам'ятають сталінський режим і підняли свої руки в знак вибачення.

На з'їзді виступив ст.пресвітер відділених по Бєлгородській області брат Азаров. Він задав Карєву А.В. три питання і сказав, що від його відповіді залежить доля єдності.

Азаров: — Чи правда, що ви забороняєте молитись за в'язнів?

Карєв: — Я сам п'ять разів був у в'язниці. Тому ніколи не перестану молитись за своїх братів, а іншим говорю, що не тільки мають право, а й зобов'язані молитись за в'язнів.

Азаров: — Чи признають ВСЄХБ рукоположення, звершене Оргкомітетом?

Карєв: — Ви наші браття, ми вас признаємо і приймаємо без перехрещення і перерукоположення.

Азаров: — Чи можна давати матеріальну допомогу віруючим?

Карєв: — Не те, що можна, а необхідно, тому що ми браття і хто має право втручатись в розподіл мого заробітку.

Брат Азаров сказав, що ці відповіді його цілком задовольнили. А якщо не знімуть ст. пресвітера по Бєлгородській області, то проблема єдності в цій області буде цілком вирішена.

На цьому ж з'їзді була написана телеграма до уряду з проханням — звільнити всіх віруючих, засуджених за віру. Текст телеграми було зачитано перед делегатами, проголосовано і звершено молитву.

В залі відчувалось глибоке співчуття. Все, що було можливим, браття зробили і, як наслідок, багато віруючих об'єднались для спільної праці на Господній ниві.

Та цього було мало. Ті, що не бажають єдності, знову почали вишукувати різні причини, щоб виправдати своє розділення. Знов надрукували ряд причин.

1. Чому ВСЄХБ каялись лише перед з'їздом?
2. Чому з Оргкомітету були запрошені лише, як гості?

Раніше, Оргкомітет говорив, що вони не за розділ і такого параграфу в першому протоколі немає, а навпаки — об'єднати всі групи.

Ось перед 40-м з'їздом, що відбувся у 1969 році, ВСЄХБ опублікували масовим тиражем листи в кожну церкву, в яких просили прощення і каялись за допущену малодушність. Та це було аж ніяк не вигідно Оргкомітету. Це була остання причина, яка пояснювала їх небажання об'єднуватись. Тоді вони зібрались в Тулі і утворили свій з'їзд, оголосивши себе «Радою Церков».

Коли їх запросили на з'їзд, то вони сказали:

— Не підемо, як гості, хіба що рівноправними делегатами, а інакше нам єдності не досягнути.

Багато чесних віруючих говорили:

— О, коли б цього досягнути, то вже було б добре!

У 1974 році Пленум ВСЄХБ виніс рішення зробити з'їзд на рівних правах, щоб відділені теж від 500 членів вислали свого делегата. Дізнавшись про це, брат Крючков та його радники, написали письмову вказівку, щоб віруючі РЦ не приймали участі ні на обласних нарадах, ні на з'їзді. Це був явний доказ того, що Крючкову не потрібна єдність Божого народу. Його неєвангельську лінію багато віруючих зрозуміли і розділились на крючковських та бондаренківських, а третя сторона — нейтральна.

Бондаренко признав, що ми сліпо підкорились Крючкову й втратили те, про що мріяли 10 років.

Ось такий шлях віруючих, котрі десятки років тратять свої сили на вишукування та фарисейське виціджування гріхів ВСЄХБ, щоб подати їжу своїй пастві — Осії 4:8. Так продовжується до тепер.

Радою Церков давно заплановано зробити розділ в м.Чернівці. Тому на нараді в Луцьку було поставлене питання:

— Чому в Чернівцях ще до цього часу немає відділеної церкви?

Тяжко зробити розділення там, де немає для цього причини. Та було прикладено багато зусиль, щоб це зробити. Знайшовши групу осташів, відділені їх охрестили і застерегли, щоб ні в якому разі вони не відвідували зібрання реєстрованих баптистів, бо це щось гірше, як православна церква. В нашій області є багато осташів, котрих відділені встигли начинити всякими наклепами на реєстрованих братів. Хто за це дасть відповідь перед Богом?

ОБЛАСНА НАРАДА

У 1961 році в Чернівцях відбулась міжобласна нарада пресвітерів і дияконів Чернівецької та Івано-франківської областей.

Поряд з усіма проблемами була показана робота відділених. Після доповіді старшого пресвітера Лисюка А.О. виступив член ВСЄХБ — Василенко В.Ф. Ось уривок з його доповіді:

— ...Дорогі брати, служителі, пастирі! Бажаю пояснити, що я із самих перших відділених на Україні і тому знаю всі сторони відділених. А по-друге — я один з найближчих приятелів Григорія Вінса. Ми разом навчались, разом служили, разом трудились.

В тяжкий час для нашого братства, нас близько сорока чоловік, відділилось. Через короткий час за нами пішли наші рідні і близькі. Через рік я зробив аналіз наслідків нашого відділення... До Бога, до правди ми нікого не привели. Мене охопив страх. За рік ніхто не покаявся, а багато спокусились. У нас не переставали тяжби. Доказуючи один одному, ми так розділились, що утратили мир і спокій, і цим немало загасили ревність нашої проповіді. Ми до того пересварились, звинувачуючи наших братів, що у своєму селі, не те, що «мир Божий», а і «Добрий день» не говорили. Я терміново викликав брата Г.Вінса і говорю:

— Брат Гоша! Після армії я за 5 місяців сходжував військові чоботи, проповідуючи від хати до хати, закликаючи людей до Бога. І, слава Богу, у нас була гарна церква народу Божого. А тепер ось яка картина... Ти візьмеш на себе відповідальність перед Богом за цих людей, що ми спокусили?

Вінс відповів, що — ні.

— Тоді дивись, Гриша, люди розпадаються, хто у нас залишиться?

— Залишиться один член і то буде церква, — відповів Вінс.

— Гриша, я так не можу робити, не можу так, навіть, думати. Від сьогодні ти мені не приятель і мені з тобою не по дорозі. Раз тобі не шкода овечок, то ти не євангельський пастир.

Тоді ж я повернувся в реєстровану церкву...

МИ ЧИТАЄМО БІБІЛІЮ

В журналі «Вісті спасіння» №4 за 1978 рік, відділені надрукували допис, в котрому автор порівнює реєстрованих баптистів з атеїстами і не знаходить різниці між реєстрованими баптистами і

атеїстами-безбожниками. В тій же статті, автор пише, що ВСЄХБ — він не вважає за братів.

Більшість віруючих Чернівецької церкви з болем в душі, дивляться на плоди розділення. У теперішній час, на всьому, що перелічено, сформувалась група відділених.

Ми читаємо Біблію, співаємо з одних і тих же пісенників, віримо в одного Бога, а один другому руки не подасть і не вважає за брата. Чия це наука?

В останні часи в місцевих газетах посипались дописи, як очорнюють баптисти один одного. Вся та симпатія мешканців нашого міста, котра була здобута перемогою віруючих на диспутах, була потоптана групою відділених. Хочеться нагадати, що віруючі з нетерпінням чекають тієї довгожданної пори, коли керівники відділених будуть сповняти заповідь Ісуса Христа.

...І ось настав довгожданий час!

11 лютого 1987 року в перший раз пресвітер відділених, брат Урсул Петро відвідав Чернівецьку церкву №1 і проповідував. А 19 лютого 1987 року, брат Урсул П. відвідав Чернівецьку церкву №2 і там проповідував. Після цього дружнього візиту чотири брати із Чернівецької церкви №1 відвідали братів відділених в с. Кучерів і були гостинно прийняті.

...У післявоєнні роки брати п'ятидесятники с. Ширівці відмовились реєструватись, внаслідок чого, брата Босовика було засуджено на 8 років позбавлення волі. Брат Босовик відбув у таборах всі 8 років, а коли повернувся, то церква вже давно була зареєстрована. Перед читачем стоїть питання: «За що брат Босовик був 8 років в таборах?» А що ж відповів сам Босовик? Він сказав:

— Ми при реєстрації робимо все те, що робили і без реєстрації, але різниця в тім, що ми проповідуємо при відкритих дверях і не ставимо сторожів.

ВИСНОВОК

Наприкінці цієї сумної частини історії нашої церкви, хочеться відзначити, що на цьому вона не закінчується. Однак, в збірці описано і по можливості проілюстровано фотографіями 80-річний шлях Чернівецької церкви.

На шляху Христової церкви завжди були і будуть труднощі. Так сказав сам Христос: «Птахи мають гнізда, лисиці — нори, а Син Людський немає де голову схилити» Це Він сказав тим, що хотіли йти слідом за Ним.

Наша Чернівецька церква пережила тяжкі гоніння за часів боярської Румунії....

В області всі молитовні будинки були закриті з 1941 по 1943 роки. Багато пресвітерів і проповідників Слова Божого було заарештовано і засуджено до каторжних робіт від 10 до 25 років. В тюрмі на Радянській площі в 1943 році томились більше 70 віруючих. Їх судили за віру. На суді був священник, і коли підсудний лише перехрестився рукою, то священник забирав його з суду і випускав на волю. В той час багато спокусились, а більше 70 служителів вистояли всі побої і наругу за Слово Боже.

Після засудження їх відпустили на один місяць додому на роздумування, а потім вони всі у вказану пору, пішли з сухарями, з'явились в тюрму. Спочатку їх помістили у військову тюрму, бо у цівільній не було місця. Прокурор мав надію, що більшість з них зайдуть до священника і перехрестяться, але цього ніхто не зробив.

У гарнізонній тюрмі один офіцер був сином віруючих баптистів, і він намагався полегшити долю віруючих. Він дозволив Чернівецькому пресвітеру брату Годоробі навідувати віруючих і звершати хлібопереломлення. За час перебування у цій тюрмі, віруючі читали Слово Боже, робили зібрання і співали.

Коли прокурор звільнив місце у цивільній тюрмі, то віруючих перевели. Під час переходу було зроблено обшук і забрано всі пісенники та Біблії. На подвір'ї тюрми зробили вогнище і жандарми забрані Біблії кидали у вогонь. Це було велике випробування для віруючих.

В с.Мотинець живе один їх семидесяти — брат Пинзару С. Він із сльозами на очах показав один листочок із згорілої Біблії. Він вихопив свою Біблію з вогню і зберіг той листочок, як пам'ятку.

Після переселення в цивільну тюрму, віруючих розподіляли на роботу. Багато з них ходили на лісопильний завод, інші — на відбудову пошкодженої війною резиденції.

Коли брат Пинзару щодня приводив по 10 жінок для прибирання, то одного разу відбулась цікава розмова з одним священником, який висловився так:

— Ви вибрали добру дорогу, вона веде до Бога.

Віруючі були чесні працівники.

Нині на Радянській площі є одноповерхова бібліотека. У той час це був господарський магазин. Господар цього магазину найняв із тюрми чотирьох віруючих, які повністю забезпечували торгівлю магазину. Брат Пинзару був завідуючим. В його руках були ключі від магазину та каси. Коли Рядянська Армія підійшла до Дністра, то у Чернівцях була тривога. Господар залишив у магазині все майно на Пинзару, а сам евакуювався до Румунії. Під вечір того дня, начальник тюрми відчинив камери і випустив на волю всіх віруючих. Політичні в'язні стукали у двері, щоб і їх випустили, але їм не відчинили камери. всі віруючі зібрались в магазині бр. Пинзару С. Там вони щиро помолились, заспівали прощальну пісню і, кому близько, то тієї ж ночі

пустились пішки до своїх домівок, а багато переночували в магазині і аж рано вийшли. З того часу пройшло 45 років і я знайшов із всіх 70-ти в живих тільки Пинзару С., він тоді був наймолодший.

А ті, що залишились вдома, теж переслідувались за слово Боже. Дітей в школах били за віру і заставляли поклонятись іконам. Віруючих не дозволяли хоронити на цвинтарі... В таких складних умовах навіть на думку нікому не спадало розділятись. Віруючі впевнено знали, що всяке розділення не є від Бога. Сатана бажає сіяти дітей Божих на своєму решеті. В ті часи, віруючі в єдності переносили всі труднощі і славили Бога.

В шестидесятих роках, під натиском уряду, брати ВСЄХБ проявили малодушність. Цей факт історія не пропускає. Та, слава Богу, що брати виправили свою помилку, пробачились перед всім братством нашої країни.

Та з братами відділеними більш сумна картина. Вони вийшли з євангельського курсу без зовнішнього натиску. Правда, вони трудяться багато. Жертвують собою і багато іншим. Це є факт. Та при цьому всьому немає любові. І все це даремне. Віруючі діляться лише на відроджених і не відроджених.

Як хочеться, щоб діти Божі разом трудились на ниві Господній, закликаючи грішників до Христа. Разом ділили радість і горе. Разом боролись за чистоту. Разом проводили велику програму Євангелізації.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

Прочитавши рукопис історичного шляху Чернівецької церкви ЄХБ, хочу сказати, що все написано скромно і правдиво. Із Чернівецькою церквою я пройшов сорок років, тому маю право зробити із свого боку деякий висновок.

Почну словами Божими: «Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги, говорить Господь» (Ісаї 55:8).

У кожного з нас були свої плани, свої думки, свої дороги. В мене теж були досконалі. Взагалі, між віруючими були думки звершені, були людські, були погані і, навіть, ворожі.

1. Звершені, це в тих, котрі молились і надіялись на Бога, що виведе народ свій з тяжких обставин.

2. Людські думки, це тих, що в труднощах нарікали і впадали в безнадійність.

3. Злі думки, це тих, що раділи тяжким обставинам, вони чекали, що з цього вийде.

4. Були і ворожі думки, це тих, що бажали використати труднощі, в котрих опинилась Чернівецька церква, для того, щоб вивести її в підпілля.

Немало було членів, які нарікали проти взятої реконструкції по вул. Лозівській, 20. Проти того, щоб створити дві церкви в м. Чернівцях, посилаючись на те, що в цьому немає волі Божої.

Я, як старший пресвітер, переконливо знаю, що Бог бажає, щоб ми росли та розмножувались. У свій час я запитав 17 пресвітерів, котрих вважаю за помазаників Божих, то всі вони відповіли в один голос, що треба брати, як дають; бо в наш час відбирають, а не дають. Беріть і дякуйте Богові!

Після всіх труднощів, Господь все нам простив, всі наші нарікання і рясно нас благословив. Дозволено нам побудувати ще один молитовний будинок по вул. Рилеєва №1. Потрібно сказати «Слава Богу!», що Він нас не залишив такими, як ми були. А які ми були, то кожен знає.

Не затаю, що ми тепер, в Чернівцях, матеріально багаті. Маємо два чудових молитовних будинки, хори, оркестри, проповідників. Все це на своєму місці, проте духовно, ми збідніли.

Помітно зменшилась віра, в серцях охолола любов. Знаємо, що тепер головне те, про що писав ап. Павло в 1Кор. 13:13: «А тепер залишаються віра, надія, любов, — оці три. А найбільша між ними — любов!»

Хтось сказав: *«Любов це є радість,*
вершина вершин,
вищая правда,
в ній Боже ім'я є!»

Будемо молити нашого Господа, щоб Він допоміг зберегти в наших серцях любов, котра є сукупністю досконалості — Кол. 3:14.

А.О. Лисюк
м. Чернівці *1987 рік*

...1985 рік ознаменований цілим рядом історичних подій. Найперше хочеться відзначити, що Чернівецька церква №1 в цьому році закінчила будівництво прекрасного молитовного будинку і зустрічала новий 1986 рік у своєму приміщенні.

Друга важлива подія — старший пресвітер Лисюк А.О. вийшов на заслужений відпочинок, передавши працю Швецю В.Є.

Третя подія теж заслуговує нашої уваги — уповноважений у справах релігії тов. Подольський П.Г. теж вийшов на пенсію.

Четверта подія — пресвітером Чернівецької церкви №1 обраний Морару М.Т.

Всі фактори повинні вплинути на розвиток історичних подій...

В кінці цієї історії, хочеться згадати тов. Подольського П.Г. добрим словом. Можливо, в деяких віруючих і залишилась якась погана думка про нього, то це дарма.

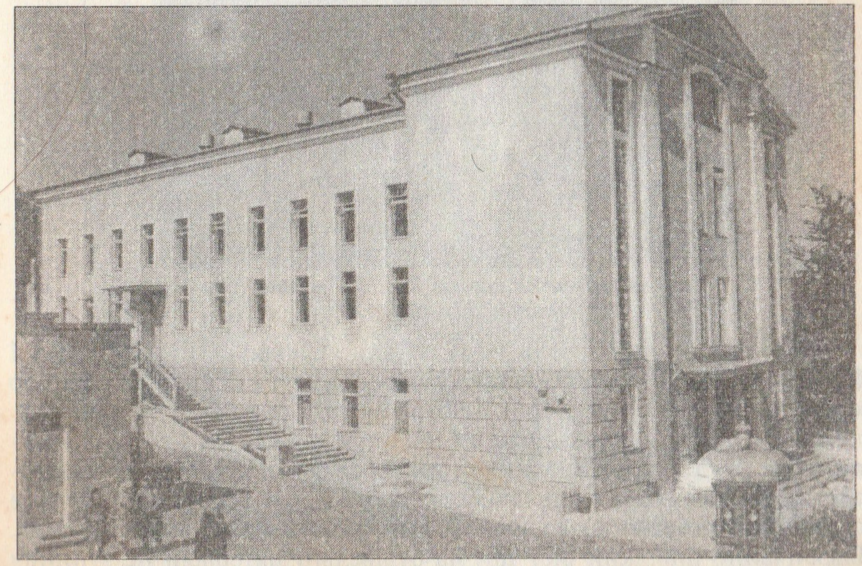
Подольський П.Г., хоч і несвідомо, а все ж таки зробив багато добра для віруючих. Найбільше добро зробив він, коли вперто запротестував розібрати стіну при проектуванні добудови веранди на Жучці. Віруючі якраз лише цього просили, а тов. Подольський принципово відмовив. Безумовно, що в той час, віруючі скаржились на тов. Подольського П.Г., а тепер ми повинні сказати «Щиро дякуємо».

Уважно зваживши всі обставини, справедливо буде визнати, що коли б тов. Подольський П.Г. дозволив розібрати ту стіну, то ми тепер були б ще на Жучці.

Заборона розібрати ту стіну стала для віруючих вагомою причиною відмовитись будувати веранду, котрої більше п'яти років просили, і взяти новий курс, який дав змогу віруючим вийти в місто, і побудувати замість однієї веранди 5 молитовних будинків...

ПЕРЕБУДОВА І «НОВЕ МИСЛЕННЯ»

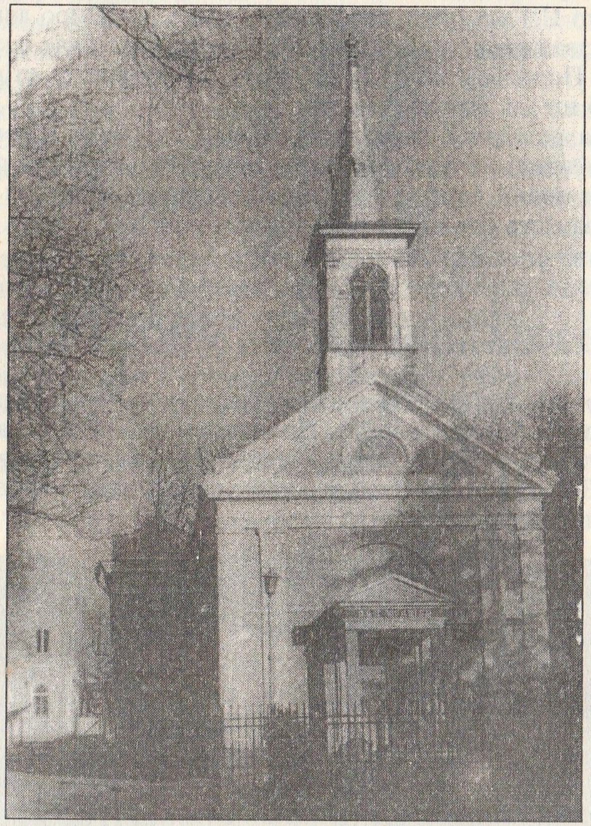
110 сторінок цієї збірки яскраво нагадують 70-ти річний Вавілонський полон Божого народу. Дивлячись на могутню атеїстичну імперію, багато віруючих, вірили словам Христа, що буде «проповідуватись Євангелія Царства на свідкування всім народам і тоді прийде кінець...» (Мтф. 24:14).

Чернівецька церква №1, 1200 членів, вулиця Рилєєва, 1.

За проповідь Слова Божого за межами молитовного будинку нас судили.

— Господи, як же ми виконаємо твою заповідь проповідувати всім народам? Та в Бога є свій план для виконання цієї заповіді...

Чернівецька церква №2, 547 членів, вулиця Лозівська, 20.

1986 рік приніс віруючим два великих Слова: «ПЕРЕБУДОВА І НОВЕ МИСЛЕННЯ». Все, що будувалось за довгих 70 років підлягало перебудові. Зразка перебудови не було як тоді, так і в теперішній час. Атеїстичні закони втратили свою силу... Між людьми зростало нарікання на уряд. Україна прожила декілька років без нового законодавства. Та віруючі, не дивлячись на економічну кризу, мобілізували всі свої сили на будівництво нових перспективних молитовних будинків. Надзвичайно швидкий ріст цін на будівельні матеріали не зупинив віруючих будувати молитовні будинки та недільні школи.

Безумовно, що уряд боровся за цю перебудову, проте віруючі баптисти за короткий час прикрасили наше місто п'ятьма прекрасними молитовними будинками.

Чернівецький хор і оркестр часто виступав з Євангелізаційними концертами в будинках культури, парках і стадіонах області та за її межами. Група хористів Чернівецької церкви №2 не одноразово від'їджала з Євангелізаційною програмою в Забайкалля, Якутію і аж у Петропавловськ-Камчатський, де виступали з проповіддю Слова Божого в тюрмах, учбових закладах, дитячих установах та військових частинах.

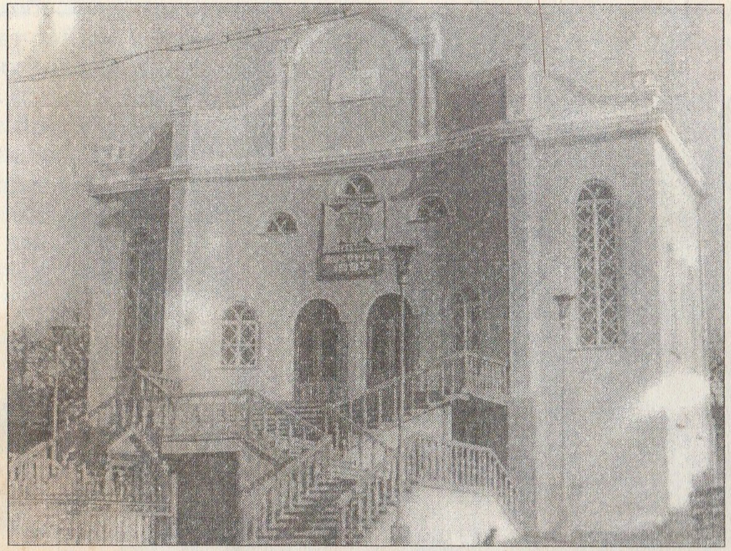
Там, де організовувалась група віруючих, Чернівецька церква №2 надіслала 16 благовісників для духовної праці в суворих холодних краях.

СВОБОДА

Свобода чернівецьких віруючих захопила непідготовленими. Ми так довго чекали свободи проповідувати Слово Боже. Про цю свободу молились мільйони віруючих багатьох країн світу.

Ось вона, довгоочікувана свобода. Прийшла, а ми не готові.

— Як жаль! Грішники каються, а ми не знаємо що робити з їх гріхами до покаяння. Часто їх життя буває досить заплутане...

Чернівецька церква №3 (проповідь на румунській мові), 200 членів, вулиця Оріхівська, 116.

Наш край пережив особливий голод духовної літератури. Старенькі Євангелії по декілька разів переплітали, обрізали, порвані сторінки наклеювали і дописували. В Чернівцях є Біблія переписана рукою. Довгий час ця Біблія була музейною рідкістю Європи.

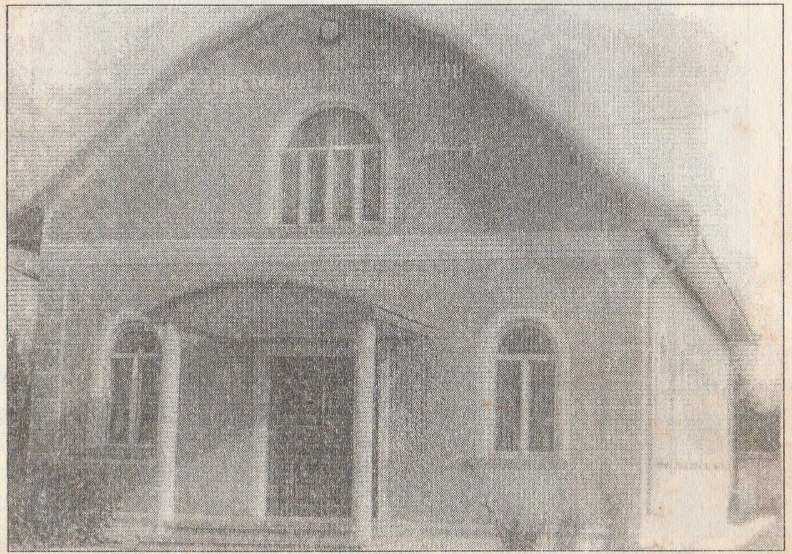
Христос сказав: «Ідіть і навчіть всі народи». Де ж взяти Слово Боже, як ми його переписуємо? Господь і про це потурбувався. У 1991 році прийшли до нас Гедеонові брати із Кишинева з проханням створити в Чернівцях місію «Гедеон» для Євангелізації рідного краю.

Раніше ми дорого платили туристам за нелегально перевезений Новий Заповіт, а тут пропонують безкоштовно в необмеженій кількості. Погоджуйтесь брати і Євангелізуйте свій рідний край. І що ви думаєте? — Не погодились.... Боялись що не зможуть разом з братами п'ятидесятниками розповсюджувати Нові Заповіти. Та після цілого року роздумів та дискусій — погодились.

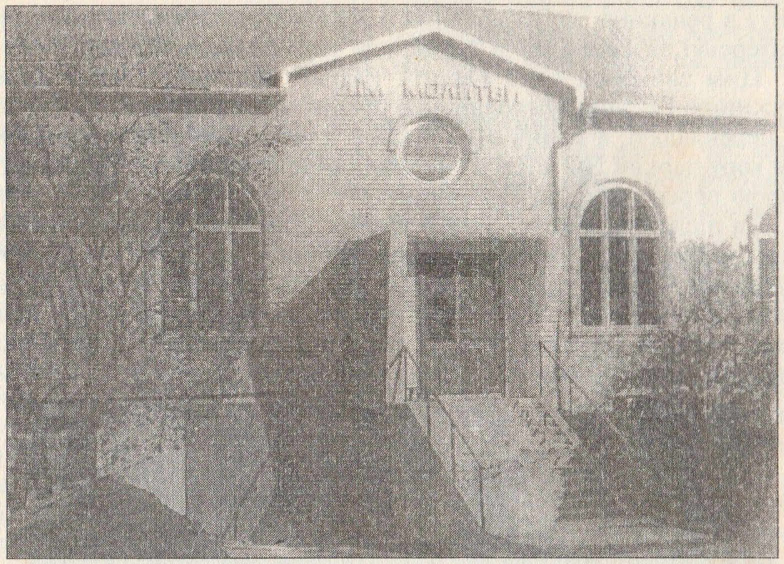
Чернівецька місія «Гедеон» за два роки розповсюдила 280 000 Нових Заповітів серед школярів, студентів, військовослужбовців, в тюрмах, готелях та лікарнях. У в'язницях нашого регіону покаялось більше 50 чоловік. Там же на території в'язниці їм було дано хрещення.

У в'язниці організований чоловічий хор і в неділю проводяться Євангельські богослужіння.

Свобода дала можливість для місіонерської праці, та економічна криза затруднює, висовуючи цілий ряд проблем котрих без твердої валюти не вирішити.

Чернівецька церква №4 (реєстровані), автономія, незалежні, 70 членів.

Чернівецька Церква №5 (не реєстровані), Рада Церков.

Свобода відкрила для віруючих свої двері на Захід. Із Чернівців в Америку виїхало більше 300 чоловік. Вони виїхали для влаштування свого добробуту, використовуючи свободу. Так хочеться щоб вони не забули проблем наших місіонерів — благовісників, котрі працюють в далеких холодних краях великої безбожної Росії.

За період з 1985 по 1995 р. в Чернівецькій області побудовано 72 перспективних молитовних будинки. У 1994 році в Чернівецькій області приєдналось до Церков через святе водне хрещення 712 чоловік.

Після війни в Чернівцях залишилось 18 душ. Не зважаючи на всю атеїстичну атаку, Чернівецька церква зростала та збільшувалась. За що хай буде прославлене ім'я Господнє!

БРАТЕРСЬКІ ЗВ'ЯЗКІ ЦЕРКОВ ЄХБ м. ЧЕРНІВЦІ З ВІЛЬНИМИ ЄВАНГЕЛЬСЬКИМИ ГРОМАДЯНАМИ НІМЕЧЧИНИ

Історія написання цього розділу є незвичайною. Справа в тому, що сама ідея цієї частини народилась зовсім недавно. Коли рукопис вже був готовий до друку. Тому довелось затримавати його

здачу в редакцію, до отримання з Німеччини всіх матеріалів про ці братерські зв'язки і до їх перекладу українською мовою.

Цим займався брат Георгій Якович Жерновей, який разом з дружиною Ганною Миколаївною працювали на початку цих зв'язків, як перекладачі, а Ганна Миколаївна і викладачкою німецької мови для хору церкви №2 ЄХБ м. Чернівці при вивченні пісень німецькою мовою перед турне по Німеччині.

Та після скорботної дати 6 травня 1994 року, коли сестра Ганна Миколаївна після тяжкої хвороби відійшла до Бога, цю працю по підтримці зв'язків продовжує сам Георгій Якович, і даний розділ є також, свого роду, словом пам'яті про Ганну Миколаївну, яка так щиро любила Господа Ісуса Христа і всіх братів та сестер різних країн і національностей з якими вона спілкувалась.

Жерновей Георгій Якович з Ганною Миколаївною.

Наявність цього розділу в книзі є, на нашу думку, надзвичайно необхідним. Справа в тому, що народження Євангельсько-баптистської віри на Буковині починалось на початку нашого сторіччя завдяки братам та сестрам з Німеччини. І не випадково, а, можливо, символічно є те, що в кінці сторіччя після довгих років відсутності цих зв'язків, і після щирих молитов про те, щоб Господь знову налагодив ці зв'язки, вони відновились для того, щоб ми всі разом виконали заповіт Ісуса Христа: «Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте» (Єв. Марка 16:15). Звичайно, що характер цих зв'язків є різний: від надання гуманітарної допомоги нашому народу до широкомасштабних організаційних міроприємств як тут на Україні, так і в Німеччині.

Але вся різноманітність форм і методів цих зв'язків має лише одну основу — любов до Бога, до Спасителя нашого Ісуса Христа, і любов до ближнього, як до самого себе. Одну мету, через цю любов проповідувати Євангеліє Ісуса Христа.

Звичайно, що в короткому нарисі неможливо розказати про всю різноманітність братерських зв'язків, які існують на даний час між церквами ЄХБ Чернівецької області і Євангельськими громадянами Німеччини, тому ми зупинились на розділі про благодійну діяльність двох Євангельських громад. Перша — з церкви Лютрінгаузен міста Ремшайда, яка організувала свою благодійну місію через братів: Іогана Глузіака, Густава і Уші Ботто, Рольфа Вернійгера, а в Чернівцях через церкву №2 ЄХБ.

Друга — із церкви Вайденхаузен з міста Гладенбаха.

Всю благодійну роботу, організувала сім'я Вольфганга і Лізи Майер за допомогою інших братів та сестер з різних церков землі Гессен, та сімей Герберта та Дорте, Баум, Анни і Ріхарда, братів Роберта Бамтергера, Єгона Агтоля і багато інших.

Благодійна діяльність групи віруючих з міста Ремшайда була широко освітлена на сторінках місцевої газети журналісткою Анкой Підун і тому наш розділ будується на цих газетних матеріалах. В одному з грудневих номерів названої газети з'явилась стаття про те, як зародилась ідея першого благодійного транспорту з Ремшейду на Буковину.

В статті «Благодійна акція: Люди Ремшайду допомагають Чернівчанам». «Тут, тобто в Чернівцях, потрібна хоча б одноразова допомога» — так пояснив Густав Ботто основну думку проекту нової благодійної акції віруючих вільних Євангельських церков в співпраці з жителями міста Ремшайд. Вже двічі подібна гуманітарна допомога була надана дитячому інтернату в місці Сірет (Румунія).

Після цього, Рольфу Вернійгеру не давала спокою думка організувати гуманітарну допомогу і для України де, як писала преса, також склалося скрутне становище із продуктами харчування.

Це потрібно було зробити негайно бо «російська» зима була на порозі, і допомогу неможливо було відкладати із-за скрутного становища. Густав Ботто і Рольф Вернійгер почали думати разом із Обер-бургомістром міста Ремшайд Рейхардом Ульбріхом. І тоді думка одноразової допомоги переросла у цілий проект під назвою: «Жителі Ремшайду допомагають Чернівцям».

В іншій статті було написано: «...Особлива гуманітарна акція була розпочата громадою віруючих вільної Євангельської церкви Лютрінгаузен разом з обер-бургомістром міста Ремшайд Рейхардом Ульбріхом для українських людей».

Після того, як члени цієї громади — Ганс і Гельмут Глузіяк, Гельмут Бьорш, Густав Адольф, Вьюстер, Густав Ботто і Рольф Вернійгер підготували і завезли в березні 1990 році гуманітарну

допомогу в місто Сірет (Румунія), вони виразили свою готовність приймати участь у підготовці, та відправці вантажу до міста Чернівці (Україна).

Члени та відвідувачі вільної Євангельської церкви Лютрінгаузен виразили свою готовність надати їм належну допомогу, а обер-бургомістр — благодійну акцію...»

Робота по підготовці гуманітарного транспорту на Україну велась щоденно і незабаром в наступній статті цієї ж газети було написано:

«Готовність допомогти у населення Ремшайду виявилась досить великою. На той час було зібрано 11.500 німецьких марок, які поступили на окремий рахунок для оплати транспорту до міста Чернівці.

В цій акції, яку організувала вільна Євангельська громада Лютрінгаузена, ви можете бути впевненними, що всі ваші пожертвування будуть розподілені серед потребуючих цього людей. Різні речі, продукти харчування та одяг приймаються до 10 грудня за адресою:

1. Приміщення церкви вільної Євангельської громади Лютрінгаузен.
2. Приймальна обер-бургомістра.
3. Ощадна каса по вулиці Аллиєштрассе.

Обер-бургомістр потурбувався про те, щоб уникнути різних бюрократичних формальностей. Того ж вечора він зв'язався по телефону з однією транспортною організацією, де була досягнута домовленність безкоштовно дати вантажний автомобіль з причепом для поїздки в Чернівці.

Громада віруючих вільних Євангельських церков сподівалась, що сама заповнить цей вантажний автомобіль гуманітарною допомогою. Але до них приєднались жителі міста, і виділений склад для збору та зберігання матеріальної допомоги швидко був заповнений.

14 грудня 1990 року перший вантажний «КОНВОЙ» виїхав з Ремшайду до Чернівців. До цієї благодійної акції по підготовці вантажу підключилась велика кількість жителів Ремшайда, про що свідчить допис: «...Обер-бургомістр і покровитель міста Ремшайд, не зважаючи на дощ, відкрив Різдв'яний ярмарок в Лютрінгаузені. В своїй промові він сказав, що на передньому плані організації цього ярмарку стоїть не тільки питання комерції, а й організація благодійної роботи.

Тому багато організацій, що приймали участь в ярмарку внесли пожертвування для організації проекту про надання гуманітарної допомоги жителям міста Чернівці. Деякі учасники ярмарку пожертвували всю свою виручку для онкологічних хворих та для дітей вражених радіацією.

Подолавши всі проблеми по організації та збору коштів для надання гуманітарної допомоги Чернівцям, брати та сестри — німці Євангельської незалежної громади Лютрінгаузен в грудні 1990 року з молитвою благословили братів в цю далеку, нелегку

дорогу, зимової пори, через кордони Австрії, Угорщини, Польщі через засніжені Карпатські гори... Доброта кордонів немає...

Історія цього першого гуманітарного вантажу була і надалі широко освітлена в німецькій пресі. Ось як описує Анка Підун, кореспондент Ремшайдської газети, про перебування в Чернівцях:

«Вантаж гуманітарної допомоги, організований вільною Євангельською громадою з Лютрінгаузена, був зустрінутий з великою радістю жителями міста Чернівці.

13 грудня 1990 року дев'ять учасників на п'яти вантажних автомобілях, після важкого переїзду через всю Європу, приїхали в це українське місто. Цим вантажем було доставлено понад 29 тон продуктів харчування, медикаментів, одягу та взуття.

Гуманітарний «КОНВОЙ» на кордоні. В середині журналістка Анка Підун.

В дорозі було чимало проблем при переході митниць в Австрії, Угорщині, але не зважаючи на всі ці труднощі, наша дорога вела через Карпати до кордону з Україною. В Карпатах шлях був особливо важкий із-за великого снігу та ожеледиці.

На одній ділянці переходу через Карпати один з автомобілів збився з шляху і почав зсуватися по льоду в провалля. І лише в останній момент вдалося уникнути трагедії. Про цей випадок Густав Ботто розповідає:

— Я тоді спитав себе: «Для чого ми робимо це?» Але це питання стояло в душі моїй не довго. В кінці кінців християнське почуття любові перемогло інші почуття...»

Після недовгого перебування в румунському містечку Сіреті вантаж прибув у місто Чернівці, де його зустріли з великою радістю і вдячністю.

Після повернення до Ремшайду була більш детальна розповідь про перебування цієї благодійної місії в Чернівцях. Ось що було написано в одній із публікацій:

«В Чернівці ми прибули досить пізно. Міліцейська машина супроводила нас з самого кордону до маленької церкви на краю міста, де

Група активних учасників організації і проведення гуманітарної допомоги Чернівцям.

був розвантажений увесь вантаж церковною молоддю, котра з нетерпінням його чекала. Після розвантаження заспівали християнську пісню, і, зайшовши в церкву, звершили молитву вдячності за благословіння в дорозі і щедру братерську допомогу.

Але наша місія на цьому не закінчилась. Ми повинні самі переконатись, що пожертвування наших людей підуть за призначенням, а не «наліво». Ми дізнались, що в Чернівцях існує комісія, яка відповідальна за розподіл гуманітарної допомоги. В деякі сім'ї ми самі приносили пакети.

Нужда, яку ми побачили в багатьох сім'ях була надзвичайною. Сім'ї в п'ять, шість і навіть дванадцять членів родини тіснились в маленьких квартирах. Діти були блідими з чорними плямамим під очима, в їх дитячому погляді не було жодної надії. Ми разом з ними відкривали пакети і вони отримували масло, муку, консерви, а малятам

давали іграшки. Побачивши ці пакети, деякі мами плакали з радості і тремтячим голосом дякували Богові і нам. В інших родинах ми разом співали християнські пісні і дякували в молитвах Господу.

По приїзді з Чернівців ця благодійна місіонерська група разом з вільною Євангельською громадою організували звітну виставку матеріалів про перебування в Чернівцях, яку підготувала журналіст Анка Підун.

Під час відкриття цієї виставки обер-бургомістр Рейхард Ульбріх щиро привітав гостя міста Ремшайда, представника консульства СРСР в Боні Віктора Тютюнова. Сам Віктор Тютюнов надав велику допомогу Ремшайду при організації транспорту гуманітарної допомоги.

Після відвідування цієї виставки представник консульства СРСР заявив для преси:

— Це чудово, що жителі Ремшайда роблять це для людей, які живуть в інших країнах. Я впевнений, що такі дії зворушать серця наших людей». Слід зазначити, що німецьких братів турбували на протязі всіх цих років всі наші проблеми. Після першої благодійної місії в Чернівці, перед святом Різдва Христового, група членів церкви з Лютрінгаузена разом з обер-бургомістром міста Ремшайда Рейхардом Ульбріхом розробили план подальшої допомоги, яка продовжує поступати і до сьогодні.

Слід ще сказати, що для наших німецьких друзів Чернівці були не тільки містом сумних спогадів, але й містом своєрідної культури.

В статті «Чернівці — маленький Відень», автор публікації порівнює Чернівці з Віднем і Єрусалимом, розповідає про історичні та культурні традиції нашого міста, про його минуле. Особливо підкреслює співжиття та співпрацю людей різних національностей міста: німців, румунів, євреїв, поляків, угорців та інших.

В історії цих зв'язків є ще одна незабутня сторінка, це перебування в Німеччині нашого хору, та моє особисте в складі цієї делегації в Ремшайді та інших містах. Про це я розповім як учасник цих подій.

БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІРУЮЧИХ ГЛАДИНБАХУ

Про благодійну діяльність іншої групи з міста Гладинбаху, ми не отримали газетних матеріалів, але Григорій Якович, який є координатором цієї групи на Україні, погодився розповісти про свої спогади п'ятирічної праці разом з Ганною Миколаївною, та спільну діяльність з братами з Гладинбаху, а особливо з сім'єю Лізи і Фольфганга Майєр та братами з різних церков Німеччини, які допомагають їм.

«...Ми познайомились з Лізою і Вольфгангом Майєр в один із вечорів 1991 року коли вони стомлені важким, довгим шляхом через

всю Європу, приїхали в Чернівці з гуманітарною допомогою. Я ніколи не забуду, радість того вечора від спілкування і любові, яка назавжди зв'язала наші сім'ї. Про всі ці почуття можна написати окрему книгу, але ми коротко розповімо про невтомну діяльність цієї сім'ї, котра зуміла організувати роботу не тільки самої церкви міста Вайденхаузен, членами якої вона є, але і координувати роботу багатьох міст і сіл Західнонімецької землі Гессен.

Слід зазначити, що благодійна діяльність сім'ї Майєр направлена на цілий ряд областей України, а також на Румунію, Молдову, Росію, країни колишньої Югославії, Словаччину, Болгарію...

Слово Боже вчить нас робити добро всім, а найбільше одновірцям. В Румунії, а особливо на Україні ми переконались, що завдяки гуманітарній допомозі і християнській літературі багато невіруючих навернулись до Бога і таким чином виникли нові церкви.

Бог чудно благословив наші акції по наданню гуманітарної допомоги і через них багато атеїстів прийшли до Бога.

Ми бажаємо, щоб і ви, по можливості, так робили у своїй місцевості. Так робив добрий самарянин, який — «другого дня, вид'їжджаючи, вийняв два динарії та й дав їх господареві і наказав: «заопікуйся ним, а як більше витратиш, — заплачу тобі як вернуся!» (Луки 10:35).

Вся ця робота проводиться під девізом — «Кожній громаді і кожному членові громади — свою частину дарів від німецьких братів та сестер».

Робота по розподілу гуманітарної допомоги ведеться через старших пресвітерів областей України і через пасторів місцевих церков.

На даний час вже надана допомога 104 церквам Чернівецької області, 14 церквам Івано-Франківської області, 8 церквам Тернопільської області.

Слід зазначити, що значна частина цієї допомоги, яка надається в місцеві церкви, розподіляється серед невіруючих людей даної місцевості, особливо серед людей похилого віку, сирітських інтернатів та інавалідів. Бог своїм дітям дає нове серце здібне робити добро.

ДОБРОТА НЕ ЗНАЄ КОРДОНІВ

В часи політичної та економічної нестабільності на Україні брати і сестри церкви ЄХБ №2 м. Чернівці не залишилися самотніми в скруті. З гуманітарною допомогою до них прийшли віруючі Євангельської незалежної общини Лютрінхаузена з м.Ремшайда землі Північна Вестфалія, Німеччина. Члени цієї общини звернулися до громадян свого міста із закликом робити благодійні внески на допомогу

буковинцям. Їх ініціативу підтримав бургомістр м.Ремшайда Рейхард Ульбріх. У своєму зверненні до мешканців міста від 29.11.1990 року він писав: «Я взяв на себе патронаж цієї акції, бо вважаю, що якраз ми, німці покликані допомагати людям, які опинилися в скрутному становищі».

В ощадній касі Ремшайда був відкритий спеціальний рахунок общини під девізом «Ремшайд допомагає Чернівцям».

На протязі 1990-1994 року посланці цієї церкви приїжджали в м. Чернівці з гуманітарною допомогою. За цей час до чернівецької церкви ЄХБ №2 було доставлено десятки тон продуктів харчування, які розподіляли не лише серед віруючих людей, але і передавались інвалідам, школам-інтернатам для дітей-сиріт, багатодітним сім'ям.

Зокрема продуктові пакети були вручені до різдвяних свят трьомстам інвалідам та малозабезпеченим громадянам міста. Частину продуктів було передано Оршівському дитячому будинку Кіцманського району та Петричанському будинку-інтернату для пристарілих жінок.

Крім продуктів харчування були доставлені одяг, взуття, ліки, медичне устаткування, інвалідні коляски, милиці. Школі-інтернату №2 було передано комплекти одягу та взуття для всіх учнів. Обласна лікарня, обласний туберкульозний диспансер, госпіталь ветеранів війни, міська лікарня №1, дитячі лікарні №1 та №2, пологові будинки №1 та №2 одержали перев'язочні матеріали, пакети для новонароджених, ліки, медичне обладнання. Пологовий будинок №1 одержав дитячі інкубатори та електронагрівні ліжка, які дали змогу організувати реанімаційне відділення.

Кафедрі торокальної хірургії Чернівецького медичного інституту, яку очолює професор Мільков Б.О. передано комп'ютер.

65 інвалідів, хворих громадян та багатодітних сімей отримали іменні посилки з продуктами харчування та одягом від німецьких громадян, які через обласний фонд милосердя і здоров'я встановили адреси потребуючих допомоги. Між окремими сім'ями міст Чернівців і Ремшайда встановлено постійне листування.

Буковинці щиро вдячні посланцям Євангельської незалежної церкви м.Ремшайда Івану Глущаку (виходцю з Буковини, села Кам'яна Глибоцького району), його дітям і внукам, Густаву Ботто і його дружині Уші, Рольфу Вернійгеру та іншим, які по декілька разів приїжджали на Буковину з гуманітарною допомогою, відвідували церкви, школи, лікарні, квартири інвалідів, були бажаними гостями закладів соціального захисту населення та фонду милосердя і здоров'я.

Зав. відділом соціального захисту населення
Чернівецького міськвиконкому *І.О.Бурковський*

НЕЗАБУТНЯ ПОДІЯ В ЖИТТІ НАШОЇ ЦЕРКВИ

На прийомі в мера міста Чернівці, пан В.Каспрук завірив німецьку делегацію, що буде сприяти в оформленні візних документів для християнської концертної групи Чернівецької церкви ЄХБ.

Для того, щоб німецькі слухачі нас розуміли, ми окрім перекладача активно вивчали німецьку мову і в цьому належна вдячність Ганні Миколаївні. Брати німці привезли репертуар німецьких пісень.

Незабаром наш хор співав майже так, як німці...

Ми підготували два автобуси, належно їх пофарбували, щоб не соромно було їхати по Західній Європі.

Настала тривожна ніч. Ми всі зібрались зі своїми валізками біля молитовного будинку, сподіваючись опівночі виїхати в цю далеку омріяну подорож. Пригадую ту ніч, які ми були розгублені. Адже ніхто ще не їздив в таку далеку дорогу. Ми були подібні до пташки котру випустили з клітки. Слава Богу ми приїхали в Ремшайд своєчасно і без особливих проблем.

На території вільної Євангельської церкви нас вже чекали брати німці. Я ще не вийшов з автобуса, як почув своє ім'я на ламаній німецькій мові. Мене зустрів брат Фрідель Плох з російсько-німецьким словником в руках. Я знав п'ять слів по-німецьки, а мій дорогий Фрідель Плох знав чотири слова по-російськи. Ось так ми спілкувались цілих 12 днів. На диво всім ми все розуміли. Знайомились без перекладача. Вечорами ми довго розмовляли. Клали на стіл Біблію, словник і зошит. Таким чином ми спілкувались і все розуміли.

Там мені виповнилось 58 років. Тепер можу відверто сказати, що за всі прожиті роки я ще не був так щиро оточений людською турботою і любов'ю, як в родині Фріделя Плоха.

Наше перебування в Німеччині було розписано погодинно. Щоденно ми виступали по три рази з духовним концертом в церквах, театрах, інтернатах, фабриках, заводах, на вулицях та майданах.

Директор заводу сказав, що наша делегація для нього рівнозначна приземленню якогось літаючого корабля з «інопланетянами».

Ось, як високо німці розцінили християнську делегацію з України. Нашу делегацію в складі 60 чоловік радо прийняв обер-бургомістр Рейхард Ульбріх і на честь нашої зустрічі дав смачний обід і цінні подарунки кожному.

Дні нашого перебування в Німеччині швидко пролетіли і наблизилась зворушлива пора, — пора розлуки з тими, кого ми так ніжно полюбили. Мені, як ведучому, доручили сказати прощальне слово. Признаюсь, що ця промова в моєму житті була найтяжчою.

Я так мало сказав, — сльози не давали спокійно промовляти, але я впевнений, що наші дорогі брати та сестри все зрозуміли. Обнімаючись, ми всі відчували взаємні сльози. Це були сльози братерської дружби і любові. Як гарно можуть жити люди на землі.

Чернівецька делегація біля офісу заводу «ЄДША»

У воєнні часи я мав можливість слухати чудову пісню, котру співали сліпі сестри.

«...Там де ревіли гармати і рвали обличчя землі
Зійшлись вороги обніматись, для вічного щастя й любві».

Ось, що зробила жертва нашого Господа Ісуса Христа!

Наші автобуси наповнені дарами любові повільно виїжджали з подвір'я, а брати та сестри вільної Євангельської церкви з Лютрінгаузена ще довго бігли за автобусами махаючи над головами кольоровими рушниками. В нашому автобусі настала цілковита тиша. Лише деякий час, коли ми всі наплакались, хтось тихо сказав:

Я вірю, що Карпати нашу дружбу не закриють...

Матеріал надіслав Густав Ботто
Переклад з німецької Гостюк Тетяна
Коректор Жерновей Георгій Якович

ЗМІСТ